VESTERN

T. MAJLS

APAČI TUM

UBICE IZ OSTINA

BROJ 50 ● 200 DINARA

ROTO BIBLIOTEKA X-100

VESTERN

50

1987

T. Majls

APAČI TOM I
UBICE IZ OSTINA

X-100

Odgovorni urednik
Milorad Predojević

Urednici izdanja
Piroška Matić
Jova Čanadanović

Recenzent
V. Dubravčić

Izdaje i štampa: NIŠRO »Dnevnik«, OOUR Izdavačka delatnost, Bulevar 23. oktobra 31, Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«. ***Jovan Smederevac*** *● Rukovodilac OOUR Izdavačka delatnost:* ***Ilija Vojnović*** *● Glavni i odgovorni urednik:* ***Todor Đurić*** *● Tehnički urednik:* ***Juliš Arvanitidis*** *● Sekretar Redakcije:* ***Zdenka Karabasil*** *● Korektor:* ***Vera Manojlović***
Tiraž: 32.000

T. Majls

APAČI TOM I UBICE IZ OSTINA

1.

TAJANSTVENA ŽENA

Traper, u odeći od jelenske kože i sa indijanskim mokasinama na nogama, koje se tog ranog avgustovskog jutra 1867. godine nađe na vrhu brega zvanog Salipas, uzdignutog za oko hiljadu tri stotine stopa iznad reke Kolorado i jezera Trejvis, doživeo je u tom času nešto što se odigravalo kao u kakvoj bajci.

Iznad njega je bilo vedro nebo koje se na istoku, tamo gde će se uskoro pojaviti sunce, žarilo sve jače, tako da su se bleštavi zraci svakog časa mogli ukazati. A ispod njega, samo pedesetak stopa niže, i taj breg na kom se nalazio, i reka sa jezerom i prerijom duž njih, utonuli su u gustu maglu, te je izgledalo da taj pošumljeni ćuvik lebdi na njoj.

Najednom, sa pojavom užarenog sunčevog kotura, pirnu vetrić koji poče da razgoni taj beli omotač.

Uskoro, pred očima tog mladog orijaša što je sedeo na vrancu, puče pogled niz reku, i on u daljini ugleda veliko naselje, od koga većeg u to vreme nije bilo u Teksasu.

Bio je to Ostin.

Traper potapša vranca po vratu i kao da je želeo da ga odobrovolji i da ulije još snage u njegovo mlado telo, progovori:

— Izdrži još dva sata, prijatelju, pa ćemo stići tamo kuda smo naumili. Pod ovim drvetom ćemo se malo odmoriti i ja ću ovu moju trapersku odeću zameniti onakvom kakva me neće činiti upadljivim u onom velikom gradu.

Pola sata kasnije, kad se traper opet našao u sedlu, na njemu su bile lepa nova košulja i pantalone čije su nogavice nestajale u kratkim uzanim sarama čizama, a na vratu čista marama. Na leđa mu je bio zabačen šešir, te je njegova svetlosmeđa valovita kosa lepršala na povetarcu.

U dolini, kraj ograde koja je odvajala povrtnjak udaljen stotinak koraka od jedne hacijende i isto toliko od prerije, on ugleda dvojicu Meksikanaca, te zaustavi konja.

— Koliko ima do Ostina, prijatelji? — upita starijeg čoveka koji beše podigao glavu i ljubopitljivo ga posmatrao.

— Zavisi kakav ste jahač i koliko vam je konj odmoran, amigo — uzvrati ovaj, pa dodade: — Možete stići za nešto više od jednog sata, a ako jašete tako kako ste do sada jahali, biće vam potrebna i dva.

— Da li je Rajan Flint još uvek šerif u Ostinu?

— Jeste. Nije mu teško, jer ima tri odlična pomoćnika.

— Možete li mi reći kako da pronađem šerifovu kancelariju?

— Ništa lakše od toga, iako je grad velik. Upravljajte se prema tornju crkve koji nadvisuje sve zgrade. Kad dođete do crkve, na suprotnoj strani ulice ugledaćete šerifovu kancelariju i, verovatno, šerifa Flinta na doksatu, s kriglom piva u ruci

— nasmeja se Meksikanac i ponovo se prihvati svoje motike.

Bio je u pravu. Šerifovu kancelariju nije bilo teško pronaći upravljajući se po njegovom uputstvu. A kad se traper okrenuo u sedlu i pogledao na drugu stranu ulice, ugledao je na daščanom doksatu nešto duže prizemne zgrade krupnog sredovečnog čoveka, uvaljeng u stolici. Obe noge je bio stavio na ogradu, dok je u ruci držao kriglu piva iz koje, reklo bi se, još nije bio otpio nije dan gutljaj. To što je šerif u svako doba dolazio do svog omiljenog hladnog pića, mogao je da zahvali samo tome što se uz njegovu kancelariju nalazi salun, te je onome što je posluživao bilo potrebno da napravi samo nekoliko desetina koraka i usluži uvaženog gosta.

To što šerif nije prepoznao jahača koji mu se približavao i nije bilo nikakvo čudo, jer mu je šešir bio duboko natučen na čelo, a oči poluzatvorene, zbog sunca koje mu je sijalo u lice. Bilo je čudno što traper u prvi mah nije prepoznao svog starog prijatelja. Istina, nije ga video za sve vreme proteklog građanskog rata i te dve godine posle njegovog završetka, ali to nije bio toliko dug period da zaboravi kako izgleda onaj s kojim je proveo dosta vremena loveći po šumama Gvadalupe. Čovek na doksatu koji je bio težak najmanje tri stotine funti, gotovo da nije ni po čemu ličio na onog snažnog momka širokih ramena, bujne crne kose i brkova, čiji je metak iz »vinčesterke« ili iz kolta obavezno pogađao tamo gde je njegovo oko pogledalo. Kosa je ovoj debeloj raskrečenoj ljudini bila proređena i proseda, sudeći po onome što se moglo nazreti ispod njegovog šešira. Na crvenom licu nije bilo brade i brkova, te je izgledalo naduveno kao u bolesnog čoveka.

— Rajane Flinte! — grmnu traper sa tri koraka udaljenosti od čoveka na doksatu.

Ovaj, bez mnogo žurbe, potisnu jednim prstom slobodne ruke šešir naviše i otvori oči, a onda viknu iz sveg glasa; dve glave iza njegovih leđa pojaviše se na prozorima kancelarije, a nekolicina na ulici zastadoše i ljubopitljivo pogledaše na tu stranu. Pri tom jedna šerifova noga spade na pod, ali se druga zakači mamuzama za ogradu, te on izgubi ravnotežu, i izvrnu se. Krigla s pivom iz njegove ruke izlete, napravi krug kroz vazduh i tresnu u grudi jednog od one dvojice što su se pojavili na prozoru iza njegovih leđa.

— Sto mu gromova! Jesi li ti to, Tome? — zagrme šerif kad se podiže stenjući i s mukom. — Onda se okrenu onima na ulici i doviknu im: — Ako niste znali, ljudi, ovo je slavni traper i moj stari prijatelj Apači Tom!

Traper je sjahao i srdačno se zagrlio sa šerifom. Šerifove mesnate ruke pritisnule bi ga još više uz telo da se nije bio isprečio njegov stomak.

— Šta si to, do đavola, uradio od sebe? — upita traper kad se oslobodio njegovog zagrljaja, zagledajući ga od glave do peta.

— Misliš na ovo — lupnu se šerif nekoliko puta po stomaku i nasmeja se zvonkim smehom. — Oženio sam se, stari druže, i žena mi kuva dobro. Osim toga, proteklo je sedam — osam godina otkako smo se poslednji put videli. Ti si ratovao i kako sam čuo, dogurao do čina kapetana, a ja sam sve vreme šerifovao po raznim gradovima Teksasa. — Okrenu se prema dvokrilnim vratnicama saluna i viknu iz sveg glasa: — Time, donesi dve krigle hladnog piva! — Zatim obgrli trapera oko ramena i pođe s njim u zgradu.

U prvoj prostoriji ih dočekaše dvojica momaka koje je video na prozorima.

— Dvojica od trojice pomoćnika, koliko ih imam —reče šerif Flint i zastade, pa najpre predstavi crnokosog čoveka, neku godinu starijeg od tog drugog: — Sandi Karlton, moja desna ruka, Apači. A ovo je Fergus Trolop — dotače letimičnim

pogledom drugog pomoćnika, preko čijeg se čela pružao ožiljak od leve obrve do desne slepoočnice.

— Dobar dan, kapetane Line! — iznenadi se traper.

— Poznajete me? — upita ga Apači.

— Za vreme rata video sam vas bezbroj puta. Bio sam kaplar u četi kapetana Smajlija, koja je takođe pripadala Drugom teksaškom puku, kao i ona kojom ste vi komandovali.

Traper mu steže ruku.

— Drago mi je kad sretnem svog ratnog druga — reče i pogleda malo bolje crnokosog, očekujući, valj da, da i on kaže da je pripadao istom puku koji se proslavio u građanskom ratu.

Ovaj, kao da je shvatio taj pogled, osmehnuo se i rekao:

— Ja vas, na žalost, ne poznajem, ali sam zato o vama mnogo slušao i pre rata, i za vreme rata, i posle njega. Bio sam u trećoj četi dobrovoljačkog puka »Džordž Vašington«, kojom je komandovao kapetan Hektor Toliver.

— Sve sami ratnici. Samo ja...— zagunđa šerif, ali ga traper prekide, obraćajući se njegovom pomoćniku:

— Rekoste da vam je komandir bio kapetan Hektor Toliver?

— Da, Apači. Dozvolite mi da vas tako zovem.

— Znate li gde je sada kapetan Toliver?

Čovek sleže ramenima.

— Nemam pojma.

— Sada je major i komanduje utvrđenjem Fort Barnet, koje je, kao što i sami znate, udaljeno samo šezdesetak milja od Ostine.

Karltonovo lice se ozari.

— Da sam znao da je tako blizu, odavno bih ga posetio — reče.

Šerif i traper uđoše u drugu sobu, iz koje su vrata bila otvorena prema dugom hodniku, što je vodio, između dva reda zatvorskih ćelija, u dubini zgrade prema salunu.

— Ovo ti je moje carstvo, Apači — obuhvati šerif pogledom prostranu sobu. — Imam dobre pomoćnike, i sam još uvek dobro gađam, a za moju debljinu brzo se krećem, a još bolje jašem. Zato me svi cene u gradu.

Vrata koja je prema susednoj sobi bio samo pritvorio, zaškripaše i otvoriše se. Sa momkom koji je donosio dve krigle piva uđe još jedan čovek, nešto stariji od dvojice pomoćnika koje je Apači video.

— A, evo i Klerensa, Apači — pokaza šerif na pridošlicu. — To je moj treći pomoćnik Klerens Dantri.

Ovaj se osmehnu i pruži ruku.

— Maločas sam čuo da ste u gradu, Apači, i radujem se što sam vas upoznao — reče Dantri stežući mu ruku, pa iz džepa izvadi nekakvu ispresavijanu hartiju koju pruži šerifu. — Šefe, pismo za tebe.

— Ko ti ga je dao? Poštar Kvins?

— Ne. Mališan potkivača Lenholma. Kaže da ga je neka žena zamolila da ti ga preda. Kad me je ugledao, predao ga je meni.

Šerif spusti kriglu s pivom na sto i razvi hartiju. Samo što prelete pogledom preko nekoliko ispisanih redova, lice mu postade crveno kao telo kuvanog raka, a oči se zakrvaviše i izbuljiše. Ruke mu zadrhtaše, i list hartije kliznu na pod.

— Dovedi mi tog dečaka! — viknu on na svog pomoćnika, koji ga je zbunjeno posmatrao. — Odmah ga dovedi. Ako zna koja mu je žena dala pismo, neka ti kaže, i u tom slučaju ne dovodi njega već nju.

Traper se saže i podiže list. Na požuteloj izgužvanoj hartiji bilo je napisano iskrivljenim štampanim slovima:

»Šerife Flinte,

Znam da te neće obradovati ovo moje pismo, kao što te nikad ne obraduje problem koji ti iskrsne, a koji bi, sigurno, ostao za sva vremena nerešen, da nemaš sposobne pomoćnike. Predlažem ti da za nekoliko minuta pokreneš tu svoju debelu zadnjicu i da odeš do dućana Dika Kalendera. Tamo će te čekati veliko iz-

nenađenje. Žao mi je što neću biti u tvojoj blizini kad budeš čitao ovo pismo i kad budeš video ono što je poslato Kalenderu. Bilo bi uživanje slušati te kako urlaš od besa.«

Nije bilo nikakvog potpisa, pa čak ni inicijala.

— Da odemo do tog Kalendera — predloži traper.

— Otići ćemo, ali najpre da sačekamo da se vrati moj pomoćnik, Dantri. Možda će dovesti ženu koja je poslala ovo pismo — odvrati šerif i, videći kroz prozor kako se njegovoj kancelariji približava jedan sredovečan nalickan čovek s nekakvom hartijom u ruci, promrmlja: — Samo si mi još ti bio potreban!

Taj čovek bez reči prolete kroz predhodnu sobu i uđe u šerifovu; i ne pogledavši trapera, baci na sto onu hartiju.

— Pročitajte, Flinte, molim vas! — procedi kroz stisnute zube, prigušujući bes. — Da je to derište predalo pismo meni, ne bi bilo ni po jada, ali ono ga je predalo mojoj ženi. I sada je kod kuće lom.

— Senatore — uzvrati šerif uzimajući pismo — najpre da vam predstavim mog prijatelja Apači-Toma. Tome, ovo je senator Meril Samerfild.

— Drago mi je — reče čovek hladno, pocupkujući u mestu, pa nastavi da besni: — I zašto, kog đavola, mene obaveštava o ovome? Ako taj sadista želi nekoga da obavesti o svom zločinu, neka obavesti vas. Vi ste šerif. Vi ćete morati da istražujete.

Šerif je bio razvio list hartije koji je bio sličan onom što ga je on maločas dobio. Preko njegovog ramena Apači vide nekoliko redova ispisanih istim onakvim rukopisom kakvim je bilo napisano pismo šerifu. Neznanac je u ovom bio nešto konkretniji. Pisao je:

»Pokvareni Senatore,

Ubio sam jednu ženu u čijem si mekom naručju često uživao. Ko je ona, saznaćeš ako odeš do dućandžije Dika Kalendera. Nadam se da ćeš uspeti da prikriješ ovo pismo od svoje supruge, u čijim si očima do sada uspeo da ostaneš veran suprug i pošten čovek. Jadna žena! Ona i ne zna s kim je provela preko dvadeset godina svog života«.

— Zamislite ovakvog cinika, Flinte — ljutio se senator. — Nada se da ću uspeti da prikrijem pismo, a ovamo ga šalje u ruke mojoj ženi! Ja zahtevam, šerife, da tog manijaka što pre uhvatite i da ga izvedete pred sudiju.

— Smirite se, senatore — reče šerif, prihvati kriglu i otpi malo hladnog piva. — Slično pismo ovom vašem sam i ja dobio. Taj lupež i mene upućuje na Kalendera. Kako je, i kada, ovo pismo dospelo u ruke vaše supruge?

— Pre nekoliko minuta predala joj ga je neka nepoznata devojčica — odgovori senator. — Ja sam bio u susednoj sobi i umesto da mi ga da, ona ga je najpre otvorila i pročitala. Dalje da vam ne pričam.

— Uskoro ćemo svi poći kod Kalendera — reče šerif. — Sedite i smirite se.

Senator ustuknu.

— Ne pada mi na pamet da idem tamo. Ma šta se desilo, to se mene ne tiče. Vi ste šerif i sve to je vaš posao — ponovi, pa ostavljajući pismo, žurnim korakom gotovo pobeže napolje i zamače prema salunu.

— Pošalji jednog pomoćnika senatorovoj ženi — predloži mu traper. — Možda će saznati nešto više o osobi koja joj je uručila pismo.

— U pravu si — složi se šerif. — Sindi! — pozva zatim pomoćnika Karltona. — Gospođa Samerfild je maločas dobila jedno pismo upućeno njenom mužu. Pokušaj da saznaš ko je devojčica koja je donela to pismo.

— U redu, šefe — uzvrati Karlton i izlete na ulicu baš u trenutku kad se na drugoj strani pojavi pomoćnik Dantri, vodeći za ruku bosonogog dečaka od pet—šest godina.

— Znači, nije uspeo da sazna koja je to žena — promrmlja šerif. — Prvi put mi se dešava, Apači, da mi sam ubica javlja da je nekoga ubio i upućuje me na osobu od koje ću saznati ko je ubijen. Tako mi boga, taj čovek je manijak i u isto vreme budala, ako misli da ga nećemo otkriti i uhvatiti.

Dantri uvede dečaka.

— Ti si Lenholmov? — pogleda ga šerif mrko.

— Jesam.

— Ko ti je dao pismo koje je trebalo da predaš meni?

— Jedna žena.

— Poznaješ li je? Jesi li je ikad ranije video?

Dete odmahnu glavom.

— Nikad je nisam video— odgovori.

— Kako je izgledala? — postavi šerif novo pitanje, pa odmahnu rukom, shvatajući i sâm da suviše mnogo traži od petogodišnjeg deteta.

Traper mu priskoči u pomoć.

— Gde si bio kad ti je ta žena prišla?

— Kraj reke. Hvatao sam žabe.

— Sâm?

— Sâm.

— Je li ta žena dojahala, došla peške, ili se dovezla kolima?

— Dovezla se dvokolicom.

— Kakav je bio konj?

— Beo.

— A dvokolica?

— Šarena — odvrati dete neodređeno, što se moglo shvatiti da su bile obojene različitim bojama, kao i to da su bile išarane ornamentima kakvih je kola bilo mnogo u gradu. — Dala mi je novčić i pismo, i rekla mi da ga odnesem šerifu.

— Je li žena bila mlada?

— Pa, tako — usledio je novi neodređen odgovor.

— Kakva joj je boje bila kosa?

— Imala je šešir — natera dete trapera da se nasmeje, i on ga pomilova po glavi, shvatajući da od njega ne mogu bogzna šta izvući.

— Mislim da bismo mogli da odemo do tog dućandžije — obrati se traper šerifu, koji bezvoljno krenu prema vratima.

— Ne shvatam — reče šerif kad izađoše na ulicu. — Iz pisma bih rekao da je posredi muškarac, a pisma raznosi žena. Šta to znači?

— Znači da je ona njegov saučesnik i da je manje poznata od njega.

Dućandžiju Dika Kalendera su ugledali kako stoji pred vratima svog dućana, što je značilo da u radnji nema nijednog kupca. Dok su prilazili radnji, iz susedne uličice se pojavi jedan pijanac, koji se jedva držao na nogama, a koji je vukao za sobom kolica u kojima se nalazio poveliki paket uvijen u belo platno. Istog časa kad i šerif i traper, i pijanac se dogega do Kalendera; spusti rudu kolica i iz džepa na prsluku izvuče ispresavijani i izgužvani list hartije, te mu ga pruži.

— Šta ti je to, Andi? — upita ga dućandžija prihvatajući pruženi list hartije.

— Valjda neko pismo — zamuca ovaj.

— Ko mi ga šalje?

— Žena koja ti šalje i ovaj paket — pokaza pijanac na zavežljaj u kolicima.

Šerif i traper se zgledaše.

— Andi — reče šerif — unesi zavežljaj u dućan i stavi ga na tezgu.

— Čekaj, šerife — pobuni se dućandžija. — Niti znam ko mi to šalje, ni šta mi šalje.

— Videćemo, Dik — odvrati šerif. — Znam da ne vidiš bez naočara, pa mi daj to pismo da ti ga pročitam. Možda će u njemu biti sve objašnjeno.

Kalender mu ga pruži, i dok se pijanac batrgao s zavežljajem unoseći ga u dućan, šerif razvi list i pročita naglas:

»Lupežu Kalenderu,

Znam da ćeš pred ženom reći da ne poznaješ ubijenu čiji ti leš dostavljam. A ja sam siguran da je ona jedna od onih kojima je kredit kod tebe

uvek otvoren i koja robu može platiti ne samo novcem već i na drugi način«.

Dućandžija zinu, ali mu glas ne izađe iz usta. Razrogačenih očiju je pratio prijanca koji se zanosio unoseći zavežljaj, pa taj pogled, koji tog časa postade preplašen, prenese na svoju ženu, koja se iz kuće pojavi u radnji i stade iza tezge.

— Šta je ovo, Dik? — prenu ga njen glas, te on brzo zgrabi pismo iz šerifovih ruku, zgužva ga i strpa u džep, a onda sa traperom i šerifom uđe u dućan.

— Ne znam — zamumla. — Ni šta je, ni ko to šalje. Stavi ga u ćošak, Andi — reče brzo pijancu, pre nego što on položi zavežljaj na tezgu. — Kasnije ću ga raspakovati.

— Zašto kasnije — pobuni se žena, povuče kraj zavežljaja i natera pijanca da ga spusti na tezgu ispred nje.

Ona zatim uze nož i na nekoliko mesta preseče konopac kojim je zavežljaj bio vezan. Samo što rastvori platno, iz njenih grudi se prolomi krik i ona se bez svesti svali na pod.

Traper razgrnu platno do kraja.

Četvorica ljudi, od kojih se pijanac, reklo bi se, namah istreznio, buljili su zaprepašćeno u telo lepe, mlade žene, čije su grudi na nekoliko mesta bile izbodene nožem.

— Poznaješ li je, Dik? — zapita šerif dućandžiju.

Ovaj je nekoliko trenutaka ćutao, pa pogledajući na ženu koja poče da dolazi k sebi, povika:

— Umotajte to, zaboga, i sklanjajte s tezge! Nosi to Andi, otkud si doneo!

Pitao sam te da li je poznaješ — podseti ga šerif.

— Poznajem je koliko i ti — odvrati, pa odgovori nešto određenije: — Nikad je nisam video. Ko je, do đavola, šalje baš meni, i zašto?

— Andi — obrati se šerif pijancu koji je stajao kao skamenjen — odnesi telo pogrebniku, pa dođi u moju kancelariju. Dođi i ti, Dik, u podne, kad zatvoriš dućan. Ponesi i ono pismo.

Rekavši to, Flint i traper se uputiše prema šerifovoj kancelariji.

2.

KO JE UBIJENA ŽENA

Pomoćnik Sandi Karlton, koji je bio poslat senatorovoj ženi, vratio se pola sata kasnije, donoseći podatak koji je mogao biti interesantan.

— Ko je bila devojčica koja joj je uručila pismo, gospođa Samerfild se ne seća — izveštavao je Karlton. — Misli da je nikad ranije nije videla, ili je, možda, nije zapazila. Devojčica je otišla pre nego što je ona pročitala pismo, tako da joj nije mogla uputiti nikakvo pitanje o ženi koja joj ga je dala. Međutim, ona o svemu ovome ima svoje interesantno mišljenje, šefe.

— Kakvo? — zainteresova se šerif Flint.

— Gospodin senator se vara ako misli da njegova supruga nije znala ništa o njegovim izletima sa drugim ženama. Pismo koje mu je bilo upućeno, a koje je ona igrom slučaja prva dobila i pročitala ga, samo ju je uverilo u to. »Sve je ovo maslo one pokvarene Harijete Etvud«, rekla mi je na kraju. »Prenesite to šerifu Flintu, i ako želi da uhvati ubicu, neka dobro obrati pažnju na tu prostakušu koja se meša u tuđe brakove«.

— Ko je ta žena? Upita traper.

— Supruga bankara Džouza Etvuda — objasni šerif i osmehnu se. — O njoj se, Apači, zaista govorka svašta po gradu, a bankar, ili je suviše zauzet, ili ne veruje tim govorkanjima, ili je ispustio uzde iz ruku i pomirio se sa sudbinom. — Mislim da bi trebalo porazgovarati s gospođom Etvud. To je, inače, veoma prijatna osoba, Apači, spremna na razgovor, pogotovo ako je u pitanju neki mladi stasiti muškarac kao što si ti.

— Šta hoćeš da kažeš? — iznenadi se traper.

— Da ti porazgovaraš s njom. Daću ti šerifsku značku, tako da poseta ispadne zvanična.

— Ali, ako naletim na njenog muža?

— Nećeš. Njihova kuća za stanovanje je nekoliko stotina koraka udaljena od banke iz koje Etvud ne izbija. Samo, nemoj ići sada, jer se može desiti da je bankar na ručku. Otići ćeš malo kasnije.

Pojavi se pijanac Andi Valman. Još uvek je izgledao više ošamućen od onoga što je doživeo za tih dvadesetak minuta nego od pića.

— Rekao si mi, šerife, da dođem — javi se kroz prozor, ne ulazeći u zgradu.

— Jesi li predao leš pogrebniku?

— Jesam.

— Da li možda on poznaje tu ženu?

— Ne. Pitao je mene ko je ona.

— Možeš li se sada setiti lika žene koja ti je dala onaj zavežljaj?

— Razmišljao sam uz put o tome, šerife, ali, na žalost, sve mi je u veoma bledoj uspomeni.

— Gde ste bili kad je ona naišla? — umeša se traper. — Je li bilo još nekoga s vama ili je neko video kad vam je predavala onaj veliki zavežljaj?

— Bio sam sâm, stranče, i toliko pijan da sam jedva stajao na nogama. Zato sam se izvalio u hladovinu jednog drveta kraj reke i dremao. Čuo sam tandrkanje kola, a zatim glas neke žene čije je lice bilo zaklonjeno šeširom. Međutim, i da nije bilo, ne bih zapazio, jer mi je sve titralo pred očima i razlivalo se. Žena me je zapitala da li želim da zaradim jedan dolar. Upitao sam je šta treba da uradim za taj novac. »Da odneseš ovaj zavežljaj dućandžiji Kalenderu i da mu ga predaš s jednim pismom«, odvratila je i pokazala na zvežljaj koji je bio u natkrivenoj dvokolici. »Šta da kažem Kalenderu? Ko mu sve to šalje?« postavih joj novo pitanje, a ona odvrati da ne treba ništa da kažem, jer on zna ko mu šalje taj veliki paket i pismo.

— Baš tako je rekla? — upita šerif.

— Baš tako. Rekoh joj da sačeka dok dovezem kolica od kuće, a ona odvrati da je sačekam na tom mestu kad se vratim s kolicima. Reče to i nekud se odveze. Istovremeno smo se vratili. Dala mi je dolar i ja sam preneo onaj zavežljaj iz dvokolice u moja kolica.

— Poznaješ li, Andi, bankarevu ženu gospođu Etvud? — upita šerif.

— Poznajem je dobro.

— Da nije bila ona ta žena?

Čovek zaklima glavom odrečno.

— Nikako. lako joj nisam mogao zapaziti lice, nju bih poznao po onom njenom oštrom glasu.

— U pravu si — uzdahnu šerif. — Hvala ti, Andi. Molim te da ovaj razgovor ne pominješ. Naročito, ne spominji poslednje pitanje koje sam ti uputio.

— Neću, šerife — odvrati pijanac i otklati se prema salunu, verovatno da potroši dolar koji je dobio od tajanstvene žene.

Samo što se pijanac udalji, u sobu uđe pogrebnik, visok i mršav čovek u crnom redengotu, crnim pantalonama i crnom šeširu.

— Šerife — zabrunda on dubokim glasom — kada će biti sahrana one žene? Jesi li obavestio njenu rodbinu?

— Nemoj mi još i ti stajati na muku — namršti se ovaj. — Niko ne zna ko je ona. A što se sahrane tiče, sačekaj dan — dva.

— Teško je čuvati telo na ovoj žezi — pobuni se pogrebnik. — Već sutra će zaudarati toliko da će svi bežati od moje kuće.

— To je tvoj problem — ljutnu se šerif. — Umotaj ga dobro, pa neće zaudarati. Kad bismo znali ko je ona i ima li koga, mogao bi je sahraniti još danas.

Pogrebnik mu priđe korak bliže. Pogleda sumnjičavo u trapera, pa u pomoćnike Karltona i Trolopa, pa reče poluglasno:

— Nešto bih ti rekao, ali te molim da to ostane među nama.

— Slobodno reci.

— Maločas su kod mene bili senator i dućandžija Kalender. Hteli su da vide leš.

— Tako, znači?

— To nije sve — nastavi pogrebnik brzo. — Dok su izlazili, žučno su razgovarali o nečemu, a kad su prolazili ispod prozora moje sobe, ne znajući da sam ja prešao u nju, Kalender je rekao senatoru: »Ti si je doveo k meni, Merile«. Rekao je još nešto, na šta je senator planuo. Međutim, od njihovog razgovora nisam više ništa razumeo, jer su se brzim koracima udaljili.

— Mnogo ti hvala! — stavi šerif šaku na pogrebnikovu mišicu.

— Molim te, o ovome nikome ni reči — ponovi pogrebnik ono što je već rekao. — Ne želim da se zameram senatoru, a ni Kalenderu.

— Budi spokojan. Nikome neću reći ništa — smiri ga šerif i isprati do vrata.

Pogrebnik je još koračao preko ulice, kad se na suprotnoj strani od one na kojoj se nalazio salun pojaviše dva konjanika, od kojih je jedan jahao gizdavog belca, čije su uzde, sedlo i remeni ispod trbuha i repa bili ukrašeni, a ispod sedla bilo ćebe od najfinije čohe.

Taj što je jahao na belcu, nekoliko jardi ispred svog pratioca, upravi konja prema šerifovoj kancelariji.

— Šta ovo treba da znači? — promrmlja šerif Flint kad ga pomoćnik Karlton obavesti o posetiocu koji se približavao. — Retko se dešava da gradonačelnik dojaše k meni. Obično ja odlazim k njemu.

On i traper izađoše pred vrata, a pomoćnik Karlton i Dantri, jer je Trolop u međuvremenu bio otišao nekud, ukazaše se na prozorima iza njih.

Po osmehu koji se pojavi na gradonačelnikovim usnama, dok je prenosio pogled sa gojaznog šerifa na trapera, videlo se da ga je prepoznao. To je potvrdio i rečima koje je izgovorio odmah posle toga: — Rekoše mi, Apači, da ste jutros stigli u Ostin. Verujem da ne biste otputovali iz grada a da me pre toga ne posetite.

— Budite ubeđeni, gradonačelniče, da to neću učiniti. Štaviše, to što sam u Ostinu proizlazi iz moje želje da vas posetim i da s vama porazgovaram o nečemu, bolje rečeno, da vas zamolim da ono o čemu ćemo razgovarati prenesete gospodinu guverneru.

— Veoma rado — uzvrati gradonačelnik. — Biće najbolje da obojica odemo k njemu, pa da mu vi sami kažete ono što želite.

On se zatim obrati šerifu:

— Je li tačno, Flinte, da je pronađen leš neke nepoznate mlade žene?

— Tačno je, gospodine, da je pronađen leš žene koju ne poznajemo, mi koji smo ga videli.

— Nadam se da ćete otkriti ko je ta žena i ko ju je ubio.

— Potrudiću se.

— Ne zaboravite da se približavaju izbori i da bi svaki neuspeh mogao uticati na birače. A vaš neuspeh je i moj neuspeh.

— Do sad vas nisam nikad izneverio, gospodine — odgovori šerif.

— To je tačno... Onda, do skorog viđenja, Apači. I mene i moju suprugu bi radovalo da jednom ručate s nama.

— Hvala vam, gradonačelniče! — osmehnu se traper i ispraćajući ga pogledom, dok je njegov konj kaskao preko ulice, a on se držao na njemu ukrućen i dostojanstven kao kakav vojskovođa.

— Svi oni misle da ja imam čarobni štapić i da treba samo njime da mahnem kad želim da rešim neki slučaj, ili da pronađem zlikovca — mrmljao je šerif. — Šta misliš, Apači, da podemo mojoj kući na ručak? Ženi sam javio da si ovde, i ona jedva čeka da te vidi.

— Predložio bih ti da pre toga nešto učinimo u vezi s lešom žene. Mislim da bismo tako najpre sazna-

li ko je ona, a tada ćemo lakše pronaći i njenog ubicu — reče mu traper.

— Na šta misliš?

— Kad sam jutros prolazio kroz grad, video sam na jednoj zgradi natpis »Teksaške novine«.

— To je naš list koji izlazi dva puta sedmično. Sutra treba da izađe. Vlasnik i odgovorni urednik je Roker Stjuart.

— Požuri k njemu i zamoli ga da fotografiše glavu ubijene žene, da tu fotografiju objavi u sutrašnjem broju, s molbom upućenom čitaocima, da se javi svako ko ženu poznaje ili išta zna o njoj.

— Tako mi boga, u pravu si — sinu šerifovo lice. — Dantri — pozva on pomoćnika — molim te, izvedi mi konja!

Reči pogrebnika, koje su očito ukazivale na to da senator i dućandžija poznaju ubijenu ženu, nateraše trapera da se uputi prema Kalenderovom dućanu.

Od dućana je bio udaljen tridesetak koraka kad se iz njega pojaviše upravo ona dvojica koja su ga u tom trenutku ponajviše interesovala: senator i dućandžija. Ugledavši trapera oni na prilično nespretan način prekidoše razgovor koji su vodili i zastadoše.

— Dolazite k meni, Apači? — razli se dućandžijino lice u preljubazan osmeh.

— Zamolio me je šerif da to učinim — uzvrati traper.

— Onda, do viđenja, Dik! Do viđenja, Apači! — osmehnu se i senator, i već zakorači niz ulicu, kad ga traper zaustavi.

— Zamolio bih vas da ostanete još samo nekoliko trenutaka. Pitanje koje bih postavio Kalenderu, trebalo bi, zapravo, da postavim i vama.

— U vezi s čim? — zateže se senatorovo lice.

— U vezi sa ubijenom ženom.

Čovek se trže i jedva se savlada da ne plane.

— Mene to više ne interesuje, Apači. To je posao vašeg prijatelja šerifa.

— U ovakvim i sličnim slučajevima dužnost je svakog građanina da mu pomogne, ako može — primeti traper.

— Slažem se. Ali ako može. To ste lepo rekli. Kako da mu ja pomognem?

— Jedan šerifov pomoćnik je video kad ste vas dvojica posetili pogrebnika i zatražili da vidite leš ubijene žene — održa traper obećanje koje je šerif dao pogrebniku da ga neće odati.

— Pa? — izbaci senator, a očni kapci mu nekontrolisano zatreptaše.

— Sada kada ste videli leš te žene, možete sa sigurnošću reći da li je poznajete ili ne.

— Nikad je nisam video.

Traperov oštar pogled se zabode u njegove zenice i on ne izdrža, već okrenu glavu na drugu stranu.

— A vi, Kalenderu? — obrati se traper dućandžiji. — Ovoga puta niste bili onako uzbuđeni kao kad ste ugledali taj leš na tezgi u svom dućanu. Šta biste sad mogli reći?

— Isto što i prošli put — izbaci ovaj kao iz puške. — Nikad je ranije nisam video.

Traper bi u tom času najradije preneo reči pogrebnika koje su dokazivale baš suprotno, ali ga je obećanje šerif dato pogrebniku sprečavalo da to učini. On se samo osmehnu, i pre nego što se okrenu da bi pošao natrag, reče:

— To je sve. Hvala vam! Vaše izjave ću preneti šerifu.

— Apači — doviknu za njim senator mekim glasom — zar je potrebno da se vi mešate u sve ovo i da gubite svoje dragoceno vreme?

— Uvek sam spreman da pomognem prijatelju ili onom ko je u nevolji i da učinim sve da se neki zlikovac pronađe — odgovori on i zakorača preko ulice.

3.

ZAGONETNA GOSPOĐA ETVUD

Posle ručka, šerif ukaza traperu na pravac koji će ga dovesti do bankareve kuće, i pošto mu dade značku, koju on ne zadenu u košulju već je stavi u džep, požele mu uspeh.

— To je lepa, veoma inteligentna i pokvarena žena, Apači — dodade on. Kad bankar, koji je veoma pametan čovek ne može da je obuzda i da izađe s njom na kraj, onda budi uveren da ti neće biti nimalo lako da iz nje izvučeš nešto što ona, možda, zna, ali to skriva. Nemoj ulaziti na glavna vrata s trga, već na ona koja iz male ulice s bočne strane vode u njen raskošni vrt, u čijoj hladovini obično provodi vreme posle ručka.

Učinio je kako mu je objašnjeno.

Velika kuća na sprat, sa još jednom sobom koja se iznad sprata nalazila pod krovom, bila je, poput meksičkih hacijendi, sa svih strana opkoljena zidom visokim otprilike sedam stopa. Iza tog zida, Apači je mogao da vidi raznovrsno drveće što se uzdizalo, svojom gustom senkom zaklanjalo je mala vrata u zidu iz jedne uličice.

Prišao im je i pritisnuo kvaku.

Vrata nisu bila zaključana, ali, samo što je ušao u vrt pun cveća, ukrasnog žbunja i drveća, pred njim se ispreči jedan rmpalija njegove visine, samo bar za pedeset funti teži od njega, o čijim su bedrima visili koltovi u koburama.

— Kuda? — upita on nimalo ljubazno i ispreči mu se na putu.

— Želeo bih da razgovaram sa gospođom Etvud — uzvrati traper mirno.

Čovek se iskliberi:

— Želeo bi da razgovaraš! A da li ona želi da razgovara s tobom?

— Recite joj da me šalje šerif Flint i da se zovem Tom Lin.

— Ne može! Neka te šalje bog otac. Gospođa se sada odmara i niko ne može da je uznemirava.

— Ja bih je ipak obavestio — postade traperov glas nešto jači, a pogled hladniji, i on zakorači, jer samo dvadesetak koraka dalje ugleda u ležaljci razapetoj između dva stabla ženu koja bi mogla biti ona koju je tražio.

Ona je baš u tom trenutku podigla pogled s knjige koju je držala.

Rmpalija učini nešto što nikako nije smeo da uradi. On zgrabi traperovo rame i čvrsto ga steže. Namera mu je bila da ga natera da zajauče od bola i da ga tako ponizi pred gospodaricom koja tek tada obrati pažnju na njih dvojicu.

Desi se suprotno. Traper zgrabi svojom šakom protivnikovu, smače je s ramena i steže je.

Posle nekoliko trenutaka čovek pokuša da je istrgne, ali mu to ne pođe za rukom. Po izrazu njegovog lica, koje postade najpre crveno, pa modrikasto, a zatim poče da se trza, moglo se zaključiti da je stisak traperove ruke postajao sve jači.

U takvoj situaciji jedini spas je mogla da pruži druga ruka. Ona sunu prema koltu, ali ga ne dotače. Jer, dok je još letela prema njegovoj dršci, druga traperova šaka je zgrabi i zadrža. A ona što je stezala prvu šaku, nastavi da je steže i drobi.

Telo rmpalije poče da se uvija, a graške znoja da mu izbijaju na čelu.

— Na kolena! — zasikta njegov protivnik, i on ne časeći ni časa, kleknu na oba kolena i poče glasno da stenje. — Hoćeš li me sada prijaviti gospođi Etvud?

— Hoću — jedva se čuju iz njegovih usta.

Traper mu pusti obe ruke i on ustade. Međutim, umesto da kroči prema ženi u ležaljci, on izmahnu pesnicom prema traperovom licu.

Da li je traper očekivao takvu njegovu reakciju ili su mu refleksi bili do te mere brzi, teško je reći. On se samo malo pomaknu u stranu, te pesnica postiđenog čoveka fijuknu pored njegove glave, ne dodirnuvši

je. Njegovo glomazno telo pri tom izgubi ravnotežu i povi se unapred. U takvom položaju dočeka ga najpre leva traperova pesnica, i zari mu se u stomak; druga ga pogodi odozgo iza desnog uva i ponovo ga obori na kolena. Ovoga puta nije uspeo da se digne. Traperovo koleno ga snažno pogodi u bradu i odbaci u obližnji grm.

Sa strane gde je bila žena, začu se pljeskanje, pa zvonki glas:

— Kladim se da ste vi Apači Tom o kome se od jutros govori u gradu.

Okrenuo se na tu stranu.

Pred njim je stajala i osmehivala se žena koja je mogla imati oko trideset pet godina, visoka, vitka i lepa, koja ga je zadivljeno odmeravala od glave do peta.

— Iskreno da priznam, čula sam da ste zgodni, ali sam mislila da vas tako ocenjuju zato što ste slavni. Sada vidim da ste muškarac u kog bi se mogla zaljubiti svaka žena u ovom gradu — govorila je ne prestajući da ga guta pogledom.

— Gospođo Etvud, nateraćete me da pocrvenim — uzvrati traper uz osmeh koji otkri njegove zdrave, malo krupnije zube.

Stenjući, poče da ustaje. Dok je još bauljao, žena ga upozori:

— Edvine, ne pravite više nikakve gluposti i shvatite da gospodinu Linu niste ni za mali nokat. I, prestanite da vi odlučujete koga ću ja primiti a koga neću.

— Nisam ja kriv — zagunđa rmpalija brišući nadlanicom krv sa usana. — Gospodin bankar mi je naredio da tako postupam.

— On vam je naredio da me neprimetno pratite kad se mojom dvokolicom izvezem ili odjašem prema reci?

— I to, gospođo.

— U redu, Edvine. A sada me ostavite sa gospodinom Linom, jer on želi da porazgovara sa mnom. Da biste lakše podneli poraz, ponoviću ono što verovatno niste čuli, jer ste od njegovih udaraca bili ošamućeni: on je slavni Apači Tom.

Sluga se zablenu u trapera, pokuša da se osmehne, ali kad mu to ne pođe za rukom, on samo promrlja:

— Oprostite, gospodine!

Zatim, zanoseći se u hodu, nestade u kući.

Žena odvede trapera do ležaljke, kraj koje su se nalazili sto i tri stolice od pruća.

— Čime mogu da vas počastim, gospodine Line? — upita ga i pogleda prema kući u koju je sluga već bio zamakao.

— Hvala vam, gospođo Etvud, ali ne bih želeo ništa.

— Baš ništa? — pogleda ga žena vragolasto. Vi ste, gospodine Line, prvi muškarac koji od mene ne želi ništa.

Sela je u pletenu stolicu tako da joj je raskopčana kućna haljina otkrila lepe noge visoko iznad kolena. Uhvatila je njegov pogled i nasmejala se zvonko.

— Sablažnjujem vas, zar ne? Ali sigurno niste iznenađeni jer ste, verovatno, od šerifa čuli ponešto od onoga što se u gradu priča o meni. Meni, iskreno rečeno, to ne smeta. Međutim, moj muž ne deli isto mišljenje, mada mu se sve više prilagođava.

Ne dozvoljavajući da njen gost išta kaže o cilju svoje posete, još jednom je upitala:

— Zar zaista ne želite ništa da popijete? Možemo otići u moju sobu. Tamo će nam, verujte mi, biti prijatnije.

Oči su joj iznova zablistale onim vragolastim sjajem.

— Molio bih vas da ostanemo ovde — odgovorio je. — A piće ne bih želeo, jer sam maločas ručao.

— Sigurno vam je onaj lisac Flint napomenuo da me se čuvate. Taj čovek me nikad nije voleo, valjda zato što jedino njemu nisam stavila do znanja da bih želela da ga vidim u mojoj blizini. To što me žene mrze, mogu i da shvatim, ali da me ne podnosi jedan muškarac, to me čak malo i vređa — napućila je usne.

— Da li među one koji vas mrze ubrajate i gospođu Samerfild? — oprezno je upitao traper.

Pripretila mu je prstom.

— Znam na šta ciljate. I ako bi trebalo da odgovorim na vaše pitanje, tada bih rekla da gospođa Samerfild ima razloga da me mrzi, iako ja nisam ni najmanje kriva što je njen muž, onako debelu i ružnu, ne voli. — Prignula se prema njemu preko stola i dodala: — Opasna je to žena, gospodine Line. Ta bi, da bi sačuvala muža, bez premišljanja ubila svoju suparnicu.

— A vi, gospođo Etvud?

— Da li bih zbog čoveka koga volim ubila suparnicu, koja bi bila isto tako lepa kao ja? Iskreno da priznam, bih, mada većina muškaraca nije vredna te žrtve.

— A kad bi bio u pitanju senator? — pogledao ju je ispitivački i osmehnuo se.

— To je već nešto drugo — osmehnula se i ona. — Meril je divan čovek i ja ga veoma volim, kao i on, nadam se, mene.

Prešao je na drugu temu. Pogledao je oko sebe i rekao:

— Ovde vam je veoma lepo. Još ni u jednom vrtu nisam video toliko cveća.

— Mrzim ovaj vrt i ovu kuću, gospodine Line. Iza ovih visokih zidova se osećam kao ptica u kavezu. Zato i izlazim gotovo svakoga dana u šetnju, mojim kolima ili na konju.

— Jeste li bili i danas u šetnji? — postavio joj je Apači pitanje koje se samo nametalo.

— Prošetala sam se dvokolicom po gradu i pored reke.

— Ako se ne varam, u dvokolicu je upregnut jedan krasan belac?

Iznenadila se.

— Otkud znate? Jeste li me, možda, videli?

— Video sam jednu dvokolicu u kojoj se nalazila žena. Kola je vukao takav belac. Bilo je to oko deset sati, kraj reke — posluži se traper proizvoljnošću, da bi saznao ono što ga je interesovalo.

— U to vreme sam prolazila tuda — priznala je žena bez oklevanja. — Sigurno je da sam to bila ja, jer retko koja druga žena da se usred dana šeta pored reke. Pa ipak — dodala je brzo — danas sam videla još jednu ženu u dvokolici, kraj reke. Razgovarala je s nekim odrpancem.

Da li je nešto osetila, pa je to namerno ubacila da bi odagnala njegovu sumnju, ili je zaista videla tu ženu u dvokolici, da razgovara sa nekim čovekom? Traper prihvati tu njenu izjavu kao istinu i istovremeno joj postavi pitanje:

— Ta žena koju ste videli veoma me interesuje, gospođo Etvud. Da li je poznajete?

— Pravo da vam kažem, nisam je zagledala. Osim toga, bila sam udaljena od nje preko pedeset koraka, i ona mi je bila okrenuta leđima. Zašto vas baš ona toliko interesuje?

— Jeste li čuli da je pronađen leš neke mlade i lepe žene, koju niko nije mogao da prepozna?

— Nešto mi je o tome rekao senator kad smo se, pred ručak, videli na kratko. Kakve to ima veze? — upitala je i pogledala ga podozrivo.

— Šerif pretpostavlja da je ona saučesnik ubice. Viđena je u dvokolici kraj reke.

— I on još ne zna ko bi ona mogla biti? Mislim na tu ženu u dvokolici.

— Ne zna.

Prvi put ga je pogledala malo uplašeno.

— Gospode bože— rekla je. — Posle ovoga što sam vam rekla mogli biste zaključiti da sam ja bila ta žena.

— Zar bi neko mogao i pomisliti da biste to vi mogli biti!— pokušao je Apači da je odobrovolji, a zatim je ustao.

— Već odlazite? Tako brzo? Hoću li vas još koji put videti gospodine Line?

— Grad je velik, ali ja verujem da ćemo se još koji put sresti — odgovorio je i pošao prema vratima.

Uhvatila ga je pod ruku, zaustavila ga i zagledala mu se u oči.

— Nešto bih vam rekla u vezi sa tom ubijenom ženom, iako ćete vi, možda, to shvatiti kao moju smelu pretpostavku.

— Molim vas, recite. Svaki, i najmanji nagoveštaj, šerifu će biti dragocen.

— Dok mi je senator Meril pričao o njoj, bio je nekako čudan. Nisam ga pitala da li ju je poznavao, ali ako ju je poznavao i ako je nešto imao s njom,tada je tu jadnu ženu mogla da pošalje na onaj svet jedino gospođa Samerfild. Imajte to na umu, gospodine Line, i to diskretno prenesite šerifu, ali ne kao moju pretpostavku.

— Hvala vam, gospođo!

Oslobodio je svoju mišiću od njene ruke, odvojio se od njenog tela koje se bilo pripilo uz njegovo i žurno izašao na ulicu, gde je udahnuo vazduh punim plućima.

4.

UZBUNA NA RANČU

Ranč Ernesta Higinsa, pedesetogodišnjeg čoveka koji je u građanskom ratu izgubio desnu nogu, te se sada teško kretao uz pomoć štapa i primitivno napravljene štule, nalazio se samo na tri milje severno od Ostina, nedaleko od reke Kolorado.

Na ranču koji nije bio velik, Higins je živeo sa osamnaestogodišnjom kćerkom Emom i kaubojem Horacijem Fozdikom, koji je kod njega radio punih deset godina, još pre rata, kad su živeli nedaleko od granice Teksasa prema Lujzijani.

Mada mu je nedostajala jedna noga, Higins je mogao da obavlja razne poslove, te su on, kauboj Fozdik i vredna Ema, stvorili od ranča pravi mali raj.

Samo na stotinak koraka od njegovih zgrada, zaklonjena drvećem, nalazila se kuća, a iza nje još manji ranč njegove mlađe sestre Olivije Petlend, udate, od pre godinu dana, za Virgila Petlenda, snažnog čoveka, ali pijanica koji je preko dana bivao više pijan nego trezan, i koji je provodio više vremena u krevetu nego na njivi ili pašnjaku.

Sa sestrom i zetom, Higins nije govorio više od pola godine. Da li je prekidu osnosa doprineo on, njegova sestra, ili njen muž-grubijan, svakog časa spreman na svađu, to je, reklo bi se, znao samo Higins. Činjenica je da je on i svojoj kćeri Emi zabranjivao da posećuje tetku i teču, a ona se pridržavala te njegove naredbe sve do onog trenutka kada bi ugrabila priliku da ih ipak vidi, ili na nekom drugom mestu daleko od Higinsovih očiju.

Iako bi svakog jutra ustajao odmah po svanuću i prihvatao se posla, Higins je od te navike odstupao samo dva puta nedeljno i u vreme praznika. Sredom i subotom ostajao bi kod kuće sve do časa kad bi se kauboj Fozdik vratio iz grada donoseći ono što mu je bilo rečeno da kupi, ne zaboravljajući pri tom da kupi i najnovije izdanje **»Teksaških novina«**, koje bi Higins pre polaska na posao prelistao i pročitao naslove, da bi detaljnom čitanju posvetio vreme posle ručka, kada bi se odmorio na doksatu ispred kuće.

Fozdiku nije trebao ni ceo sat da odjaše do grada, kupi što je bilo naručeno i da se vrati. Tako je i toga jutra ujahao na ranč već oko osam sati i uputio se prema doksatu na kom su ga očekivali Emi i gazda Higins.

— Nisi zaboravio da kupiš novine?— doviknuo mu je Higins sa doksata, dok se on još nalazio kod vratnica.

Umesto odgovora, ovaj izvadi novine iz bisaga i mahnu njima. Šta je u njima pisalo, nije mu bilo poznato, jer nije znao da čita. Zato je sa uživanjem slušao kad bi njegov gazda ili Emi čitali, i čudio se kako su to naučili.

Emi je preuzela kupljene namirnice, a Higins se zavalio u stolicu za

ljuljanje i rastvorio novine koje su se sastojale samo iz četiri lista. Pogled mu se ukoči na naslovu udno druge stranice:

»PRONAĐEN LEŠ NEPOZNATE MLADE ŽENE«.

Ispod naslova bili su fotografija ubijene žene i nekoliko redaka teksta. Šerif Rajan Flint je molio svakoga ko poznaje ženu ili išta zna o njoj, da se odmah javi.

Higins izbulji oči u tu fotografiju i dah mu zastane u grudima. Pogleda prema kuhinji u koju beše zamakla njegova kćer, pa dade znak Fozdiku da priđe bliže.

— Ti imaš bolji vid od mene — reče mu. — Pogledaj ovu fotografiju. Na koga ti liči ova žena?

— Vaša sestra Olivija, gazda — odvrati ovaj. — Piše li to nešto o njoj?

— Reći ću ti kasnije. Idi do kuće moje sestre i vidi da li je ona tamo.

Fozdika je mrzelo da ide peške, te pojaha konja i odgalopira prema drveću koje je zaklanjalo kuću Petlendovih. Pred njom je ugledao Virgila, neobrijanog i podbulog, koji ga dočeka nekakvim čudnim pogledom, kao da nije pri čistoj svesti.

— Je li Olivija kod matorog? — upita kauboja otežalim jezikom.

Ovaj zaklima glavom odrečno.

— Pođi sa mnom — reče ljudeskara i zaklati se prema vratima kuće.

Prošli su kroz kuhinju, iz nje kroz jednu manju sobu, pa u veliku, na kojoj je jedan od dva prozora bio širom otvoren.

Kauboj se zapanji kad pogleda krevet koji je bio neraspremljen. Beli čaršav je bio krvav. Preko njega se slilo nešto krvi i na malu prostirku kraj kreveta.

— Kad sam ustao, Olivije nije bilo u kući, a ovo sam ovako zatekao, kao i ovaj prozor širom otvoren. Ako pogledaš malo bolje, videćeš kapi krvi preko prostirke sve do prozora. Ako ja nisam još sasvim trezan, šta tebi govori ovo, Horacije?

Ovaj ne reče ništa, već kao da ga neko goni, izlete iz kuće, pojaha konja i odjuri na ranč svog gazde.

— Je li tamo?

— Nije, gazda. Ako u novinama piše da je Olivija ubijena onda je tačno, jer je njena soba sva krvava.

Higinsov pogled se ukoči na njegovom licu, kao da je u tom času razmišljao o nečemu. Onda reče, ali ne tako glasno da bi ga kćer mogla čuti iz kuhinje:

— Odjaši u grad i javi se šerifu. Kaži mu da je žena, čija je fotografija u novinama, moja sestra Olivija Petlend, udata za Virgila Petlenda. Kaži mu i to da znam ko ju je ubio i da sa nestrpljenjem čekam da on dođe na moj ranč.

— U redu, gazda.

— Kad se vratiš, ne moraš svraćati na ranč, već produži na pašnjak i nastavi sa Emom, koja će te na njemu čekati, žigosanje goveda. Ja ću se povući u kuću i odmoriti se, jer me je potreslo to što se dogodilo, iako Olivija i ja u poslednje vreme nismo bili u najboljim odnosima. — Posle toga se okrenu prema prozoru kuhinje i doviknu: — Emi, spremi se i pođi na pašnjak! Za pola sata će ti se pridružiti i Horacije.

Fozdik je leteo prema gradu, a Emi je jahala ka pašnjaku. Higins je još uvek stajao na tremu, dok je njegov pogled bludeo nekud u daljinu; ipak, on nije video u tom času ništa pred sobom. Sada, kada više nije bilo njegove sestre, obuze ga tuga. Njih tri brata imali su samo nju i od njih četvoro ostao je samo on bogalj, tako reći polučovek, kome je jedina uteha bila kćer Ema. Bi mu žao što se usprotivio Olivinoj udaji za Virgila i što joj je prigovarao zbog prilično raspusnog života koji je vodila više iz revolta prema mužu pijancu, grubijanu i ženskarošu, nego što je bila sklona takvom životu.

Skrhan tugom koja ga obuze, Ernest Higins se povuče u kuću.

4.

KRATKO RADOVANJE

Kad je Horacije Fozdik sjahao pred šerifovom kancelarijom i uleteo u zgradu, u prvoj prostoriji je zatekao trojicu pomoćnika. Šerifa, međutim, nije bilo.

— Baš on mi je potreban — reče čovek razočarano. — Kako da ga nađem? Hitno je i veoma važno.

— Možemo li ti mi pomoći? — upita ga Dantri. — O čemu se radi? Jesi li ti zaposlen kod onih koji su se pre nešto više od godinu dana doselili iz okoline gradića Njuton, blizu granice sa Lujzijanom?

— Jesam.

— Tebe ponekad i vidimo, ali one tvoje, osim Virgila Petlenda, gotovo nikad. Dakle, o čemu se radi?

— Ubijena žena, o kojoj piše u novinama, sestra je mog gazde Ernesta Higinsa, onoga sa jednom nogom, ako ga je neko video od vas u gradu, jer je tamo bio samo dva ili tri puta.

— Mislim da sam ga video nedavno, ali nisam znao ko je — odvrati Trolop. — Jesi li sam došao da nam to kažeš, ili te je gazda poslao?

— Poslao me je gazda. Ubijena se zove Olivija Petlend i udata je za Virgila Petlenda. Gazda još poručuje šerifu da zna ko je ubio njegovu sestru.

— Šta?! — povika Dantri. — Sandi — obrati se pomoćniku Karltonu — skokni do gradonačelnikove kuće. Tamo ćeš zateći šerifa i Apači-Toma. Reci šerifu da odmah dođe, jer ne bismo hteli ništa da preduzimamo bez njegovog znanja... Sedi, prijatelju, i popij kafu — dade mu limenku dopola nalivenu crnom tekućinom. — Kako se zoveš?

— Horacije Fozdik.

— Pa, Fozdik, mogu ti reći da si nas sve obradovao vešću koju si nam doneo. Kako to da niko od vas još juče nije otkrio da Olivije nema kod kuće?

— Moj gazda, ja i njegova kćer Ema, nemamo nikakve veze sa Petlendovima, niti se posećujemo. Što se Virgila tiče, on je više ovde u gradu nego kod kuće, i više je pijan nego trezan.

— To je tačno — složio se pomoćnik Trolop. — Kad se napije zna biti veoma neugodan. Osim toga, on ne izbija iz javne kuće Tereze Strong. Čudim se da niko od nas nije zapazio onako mladu i lepu njegovu ženu?

— Dragi moj, Ferguse — dobaci mu Dantri — Ostin je velik grad. U njemu ima na stotine tako lepih i mladih žena. Ko bi zapazio svaku?

Petnaestak minuta kasnije vrati se pomoćnik Karlton, a deset minuta posle njega šerif i traper.

Fozdik prenese i šerifu ono što mu je Ernest Higins poručio, pa pojaha konja i požuri natrag, pravdajući se da ga gazdina kćer čeka na pašnjaku radi žigosanja goveda.

Dantri i Trolop dopuniše Fozdikove reči nekim pojedinostima o ubijenoj Oliviji Petlend, njenom bratu Higinsu i mužu Vurgilu Petlendu, posle čega šerif naredi da osedlaju njegovog i traperovog konja i da obaveste pogrebnika o do tada nepoznatoj ubijenoj ženi, kako bi stupio u vezu s njenom rodbinom.

Dok su jahali prema Higinsovom ranču, šerif u jednom trenutku reče:

— Taj Higins me neće iznenaditi ako kaže da je Oliviju Petlend ubio muž Virgil. Od tog pijanca i siledžije koji mi često pravi mnogo problema, čovek može svašta da očekuje. Samo, šta u tom slučaju treba da znače reči dućandžije Kalendera, kojima se obratio senatoru i rekao mu da mu je tu ženu on doveo u dućan, i šta treba da znači njihovo ćutanje?

— Kad porazgovaramo sa Higinsom, možda će nam ponešto biti jasnije — odvrati traper.

Na ogradi oko zgrada, vratnice su bile širom otvorene, a u dvorištu i na prozorima kuće nije bilo nikoga.

— Trolop reče da Higins živi sa kćerkom i Fozdikom. Ako su njegova kćer i Fozdik na pašnjaku, tada negde mora biti Higins. — Okrenu se prema kući i povika: — Higinse!

Niko se nije odazvao, niti pojavio.

— Erneste Higinse! — pozva on još jače.

Opet isto.

— Da nije kod svog zeta? Ali, Trolop reče da su oni u zavadi.

— Vrata na kući su otvorena — primeti traper. — Biće najbolje da ga najpre potražimo u njoj, pa da onda pođemo prema kući ubijene i njenog muža.

Ispred trema sjahaše i uđoše u uzani hodnik iz kog se ulazilo u kuhinju i dve druge prostorije, i iz kog su vodile stepenice prema spratu.

U kuhinji nije bilo nikoga.

Otvoriše vrata sobe koja je gledala u dvorište i zastadoše kao skamenjeni.

Na podu je ležao čovek u lokvi krvi, koja je, reklo bi se, još uvek isticala iz nekoliko rana, od noža, na grudima. Desna noga mu je bila čudno izokrenuta, i da je traper opipa, shvati da ubijeni nogu nema i da mu je proteza iskliznula iz ležišta.

Podigoše ga s poda da bi ga postavili na krevet. Pri tom primetiše još nekoliko rana na leđima.

— Čini mi se da je ovaj ubogi jadnik napadnut s leđa, a da je ubica, zadavši mu potom nekoliko rana i u grudi, hteo samo da bude siguran da će on biti mrtav — reče traper ogorčeno.

— Koliko li ga je samo mrzeo, kad ga je ovako izbo nožem? — primeti šerif.

— Ili ga se bojao — dobaci njegov prijatelj. — Ne zaboravi da je on hteo da nam otkrije ime ubice. To bi bez sumnje i učinio da ga taj isti ubica nije preduhitrio.

— Šta predlažeš?

— Kad smo već blizu muža ubijene Olivije Petlend, da porazgovaramo s njim. Ako je on takav kako ste ga opisali ti i tvoj pomoćnik Trolop, ako zapostavlja svoju ženu i živi s drugim ženama, odnosno ako pretpostavimo da je mogao on da ubije Oliviju, tada je, budući da je bio u zavadi sa svojim šurakom, mogao da ubije i njega. Kao što vidiš, naša radost je bila kratkog veka.

Pojahaše konje i uputiše se prema zgradama Virgila Petlenda.

5.

ISPOVEST PIJANCA

Kada ga je ugledao kako sedi u sobi kraj kreveta čija je posteljina bila krvava i kako drži bocu s viskijem i zuri u pod, Apači se setio telohranitelja bankareve supruge. Ovaj čovek je bio još glomazniji od onoga, i ako je u licu onog čoveka moglo da se otkrije bar malo nečega ljudskog, lice pijanice koji je podigao otupeli pogled prema dvojici ljudi, bilo je izobličeno onako kako može samo alkohol da ga unakazi.

Šerif je prišao i uzeo mu iz ruke bocu s viskijem.

— Pošto porazgovaramo, Virgile, možeš da nastaviš da piješ do mile volje — rekao mu je. — Ako te interesuje ko je ovo — pokazao je glavom prema traperu — mogu da ti kažem da je to Apači-Tom.

Oči pijanca malo živnuše, ali on ne reče ništa.

— Gde ti je žena? — upita ga potom.

— Na koju misliš? — zaplete ovaj jezikom.

— Ne pravi se lud. Imaš samo jednu ženu, Oliviju, koliko ja znam.

— Onda si slabo obavešten, šerife, što ti baš ne ide u prilog — odgovori ljudina i iskliberi se. — Olivija već odavno nije moja žena. Pred zakonom jeste, ali stvarno nije. Njoj su važniji razni senatori i dućandžije iz Ostina nego njen Virgil, koji ju je nekad voleo kao što nije voleo nijednu ženu. Olivija nije moja žena, šerife — ponovi. — Za Virgila Petlen-

da mari samo jedna žena u Ostinu, a to je Amelita Korti.

— Jedna od devojaka Tereze Strong — osmehnu se podrugljivo šerif.

— Šta hoćeš da kažeš? — naroguši se ljudina. — Da je prostitutka? A zar mnoge od onih u Ostinu nisu isto tako prostitutke, šerife, samo ne rade u Terezinoj kući već u svojoj ili kući svog ljubavnika? Da je Olivija pristala da se razvedemo, ja bih odavno bio oženjen Amelitom.

— Ponovo te pitam: gde je Olivija?

Slegnuo je ramenima.

— Znam koliko i ti — zamrmlja. — Možda u obližnjoj šumi sa Higinsovim kaubojem Fozdikom, koji odavno obleće oko nje. Ta gadura je mislila da ne znam da joj senator dolazi kad mene nema kod kuće i da joj dućandžija ne samo daje neograničen kredit već joj i robu dovozi ovamo. Njen rođeni brat se s njom zbog toga zavadio, a mene ne može očima da vidi od onoga časa kad sam se, na moju nesreću, njome oženio.

— Zato si je ubio? — reče šerif i pogleda trapera. — Zato si ubio i njenog brata Ernesta?

Ljudina izbulji oči prema njemu i preteći se podiže.

— Šta ti to reče, šerife? — zagrcnu se.

Šerif ne odgovori na njegovo pitanje već pokaza na krevet i mrlje po prostirkama.

— Otkud ta krv? — upita

— Kada sam se jutros probudio i potražio Oliviju, zatekao sam ovu njenu sobu ovako kako je sad vidite.

— Gde si bio juče, i kada si došao kući?

— Bio sam celog dana sa Amelitom. Kući sam se vratio posle pola noći.

— Jesi li video svoju ženu?

— Nisam, niti sam želeo da je vidim. U vreme kad sam se vraćao iz grada, ona je uvek bila u krevetu, ne ostavljajući mi u kuhinji ni večeru.

Šerif mu priđe.

— Znaš li ti, Virgile, da je Olivija juče u toku dana ubijena, a da je Ernest Higins ubijen pre možda pola sata? — postavi mu pitanje i zagleda mu se u oči.

Virgil nije ni trepnuo. Posmatrao ga je onim istim zakrvavljenim pogledom, otvorenih usta, iz kojih je zaudarao alkohol.

— U jedno smo sigurni — nastavi šerif — da je onaj, koji je ubio Oliviju, ubio i njenog brata, zato što nas je on pozvao da bi nam rekao ko je ubio njegovu sestru. Šta misliš, na koga je hteo da ukaže?

— To pitajte njega — izvali pijanac.

Šerif bespomoćno pogleda u trapera.

— Ne vredi — reče ovaj. — Možda bi s njim trebalo razgovarati kad se istrezni.

— Šta hoćeš da kažeš, Apači? — razgoropadi se ljudina. — Možda da sam lud, ili glup, i da ne razumem šerifovo pitanje? Razumeo sam ga, ali na njega ne znam da odgovorim, jer ne znam ko ih je pobio. Mogu samo da kažem da mi nije ni malo žao što se to desilo.

— Hoćeš da kažeš da ih nisi ti ubio, Virgile? — postavi šerif još jedno pitanje i za svaki slučaj se odmače od njega.

Ovaj prinese veliku čvornovatu pesnicu prema njegovom licu i zasikta:

— Šerife, ti dobro znaš da je Virgil Petlend, pogotovo kad je pijan, isprebijao mnoge u Ostinu. Ali treba da znaš jedno: Virgil Petlend do sada u svom životu nije ubio nikoga i neće nikoga ubiti, osim ako to ne učini u samoodbrani. Da sam hteo da ubijem moju ženu i njenog brata, ubio bi ih davno!

— Hajdemo — povuče traper šerifa. — Čini mi se da je Petlend iskren i da govori istinu.

— Hvala ti, Apači! — dobaci ljudina za njim. — Virgil ti to nikada neće zaboraviti.

— Jesi li stvarno mislio onako, ili si samo želeo da ga smiriš? — upita šerif svog prijatelja kad pojahaše konja i ponovo se uputiše prema Higinsovom ranču.

— Mislim da ih on nije ubio — odvrati ovaj. — Mesecima ih je pre ovoga što se desilo mrzeo i trpeo poniženja, pa ipak nije učinio ništa drugo osim što se opijao i što je svojoj ženi pokušao da vrati istom merom, pronašavši ljubavnicu. Ja bih sada potražio Higinsovu kćer i kauboja Fozdika koji je, kako reče Petlend, obletao oko Olivije. A kada se vratimo u grad, obavezno ćemo potražiti senatora i dućandžiju Kalendera.

6.

DA LI FOZDIK GOVORI ISTINU

Pola sata je bilo potrebno šerifu i Apači-Tomu dok su s druge strane reke, na pašnjaku udaljenom jednu milju od Higinsovog ranča, pronašli Higinsovu kćer i kauboja Horacija Fozdika. Da je kauboj Fozdik već bio sve ispričao devojci o smrti njene tetke Olivije Petland, u to su se odmah uverili. Međutim, ni ona, a ni Fozdik nisu slutili šta se desilo od trenutka kad je kauboj pošao prema gradu, a ona na pašnjak. Žalost devojke za izgubljenim ocem bila je velika i bilo je razumljivo što su prekinuli žigosanje goveda i svi pošli prema Higinsovom ranču.

Za Emon Higins, koja je besomučno poterala konja u pravcu ranča, odjahao je šerif, dok su kauboj i traper bili zaostali, što je ovom drugom pružilo mogućnost za razgovor sa zbunjenim i reklo bi se, veoma ožalošćenim čovekom.

— Ernest Higins mi je bio više od gazde. On mi je bio prijatelj i samo to me je zadržalo na njegovom ranču više od deset godina — govorio je potreseni Fozdik. — Ostaću neko vreme sa Emom, a onda ću morati da potražim drugi posao, jer na ranču, sad kad više nema gazde Higinsa, ne bih mogao da ostanem.

Traper ga je podstakao da mu priča o poznanstvu sa Higinsom u prvim godinama rada kod njega, znajući da se često iz takve priče može nazreti nešto.

— U potrazi za poslom, došao sam iz Alabame i zaposlio se na njegovom ranču, koji se nalazio kraj gradića Njuton, nedaleko od reke Sabine, na granici Teksasa sa Lujzijanom. Bila je to velika porodica: Ernest, koji je bio oženjen i u to vreme imao osmogodišnju kćer Emu, njegova majka, krepka starica, zatim dva mlađa brata i sestra Olivija, koja je tada bila nešto mlađa nego sada Ema.

— Kako to da ih je ostalo samo troje: Higins, njegova kćer i sestra? — zainteresovao se traper.

— Stara gospođa Higins je umrla pred građanski rat. U ratu je poginuo jedan Higinsov brat, a godine 1862, kad su Južnjaci napredovali na svim frontovima, jedan odred njihovih vojnika pod komandom nekog poručnika Džerolda izvršio je masakr na rančevima i farmama duž Sabine, kao i u samom gradiću Njuton. Popalili su zgrade i pobili sve koje su pohvatali. Dok smo se moj gazda Higins, ja, mala Ema i Olivija nalazili u susednom gradiću Džasperu, taj južnjački odred je spalio ranč, ubio Higinsovu ženu, zatim njegovog brata Maksa, Maksovu ženu i njihovog dvogodišnjeg sinčića. Posle povratka, gazda Higins je potražio tog Džerolda i iz zasede pokušao da ga ubije. Na žalost, promašio je, i Južnjaci su ga uhvatili. Poručnik mu je najpre s tri metka iz kolta prebio butnu kost desne noge, tako da mu je ona kasnije morala biti odsečena. Mislio je, verovatno, da ga takvog ostavi, ali se predomislio i ispalio mu još dva metka u grudi. Pravo je čudo kako je gazda sve te rane preživeo. To što se desilo bio je razlog da napustimo ranč kraj Njutona i doselimo se ovamo.

— Je li tačno da Higins nije govorio

sa svojom sestrom Olivijom? — upita traper.

— Tačno je.

— Zašto?

— Razmirice su počele još onda kad je ona poželela da se uda za Virgila Petlenda, a zatim to i učinila. Ubrzo, kad se Olivija razočarala u Virgila i počela da vodi nimalo pristojan život, gazda je prekinuo svaku vezu sa njima.

— Kakav je Olivija Petlend vodila život?

— Sastajala se s nekim muškarcima iz grada.

— Mislite na senatora i dućandžiju Kalendera?

— Zar i to znate? — iznenadi se kauboj. — Da! Oni su bili u pitanju. Najpre senator, a zatim dućandžija.

— Znam i to da ste i vi obletali oko Olivije — pogleda ga traper iskosa.

Fozdik zaustavi konja.

— To vam je rekao onaj grubijan Virgil?

— Recimo da je tako.

— Veliki je to gad, Apači. Ako je iko iz ovog kraja ubio Oliviju, a zatim gazdu Higinsa, onda je to učinio on. A što se tiče priče da sam ja obletao oko Olivije, u njoj nema ni trunke istine. Naprotiv, ona je proganjala mene pre nego što je pronašla senatora i dućandžiju, samo od toga nije bilo ništa. Čak sam se žalio i gazdi na Olivijina izazivanja. Na žalost, sada to ne mogu dokazati, jer su i Olivija i gazda mrtvi.

— Kako to da niste otkrili Higinsov leš kad ste se vratili iz grada? — postavi traper novo pitanje.

— Nisam ni svraćao na ranč. Otišao sam, pored ranča, pravo na pašnjak, gde me je očekivala Ema. No, kada ste to spomenuli, želeo bih da vam kažem nešto što bi vas i šerifa moglo interesovati.

— Recite.

— Rekoh da sam pri povratku iz grada prošao pored samog ranča. Moju pažnju je, u času kad sam se nalazio nedaleko od vratnica na ogradi, privukla jedna žena na belcu koja je izjahala iz dvorišta, pa ugledavši me, skrenula na jug, umesto da pođe prema meni, ako je želela da ode u grad.

— Jeste li ranije viđali tu ženu? — živo se zainteresova traper.

— Nisam.

— Ovoga puta joj sigurno niste zagledali lice? — pogleda ga Apači malo sumnjivo.

— Lice sam joj lepo video i siguran sam da bih je prepoznao kad bih je ponovo sreo.

— Kako je izgledala?

— Vitka žena otprilike Olivijinih godina, crnokosa, sa šeširom na glavi, u bluzi narandžaste boje, pantalonama za jahanje i sa žutim čizmama na nogama. Kažem vam, sigurno bih je prepoznao.

— Koliko je bila udaljena od vas?

— Trideset do četrdeset koraka.

— Niste joj se obratili?

— Nisam stigao, jer je brzo odjahala. Osim toga, znao sam da je gazda kod kuće i da će meni i Emi ispričati o njenoj poseti kad se vratimo s pašnjaka. Da li bi ta žena, Apači, trebalo nešto da znači?

— Ako ste govorili istinu, tada bi tu ženu trebalo što pre pronaći — odgovori traper.

Iako nije imao razloga da sumnja u ono što je Fozdik rekao, Apači nije mogao da odagna pomisao da bi u ubistvo Olivije Petlend i Ernesta Higinsa mogao da bude upleten i taj čovek. Bilo da je tačna tvrdnja Virgila Petlenda da je Fozdik obletao oko njegove žene, ili Fozdikova tvrdnja da je Olivija nastojala da utoli svoju strast s njim, on je posle njenih veza sa senatorom i dućandžijom mogao iz ljubomore postati njen ubica, a zatim, kad je posumnjao da njegov gazda to naslućuje i da o tome želi da obavesti šerifa, i njegov.

Zato, dok su se približavali ranču, Apači je bez uspeha pokušavao da razluči Fozdikovoj priči istinu od laži, pri čemu je detalj sa tajanstvenom ženom ipak zauzeo posebno mesto.

7.

DVA PUCNJA IZ ZASEDE

Na pravcu kojim su od Higinsovog ranča šerif i Apači-Tom išli prema gradu, nalazila se šuma koja se začinjala na jednom bregu, spuštala se u dolinu i završavala se na desnoj obali Kolorada.

Taj pojas dug nešto manje od pola milje, u dubinu je išao samo stotinak koraka, te su ubrzo prošli kroz njega i izbili na čistinu ispod brežuljka.

Konji su samo još dva — tri puta zakoračili, kad s brega grunu pucanj puške, s kojim se gotovo odmah stopi i drugi.

Dvojica ljudi čuše kako se meci zabiše u stablo ogromnog hrasta iza njihovih leđa. Da i dalje ne bi bili meta nepoznatog strelca okrenuše konje i vratiše se u šumu.

— Tako mi boga, onaj je hteo da nas ubije — povika iznenađen šerif.

— Ima li to kakve veze sa ona dva ubistva, Apači?

— Ne bih se iznenadio da je tako. Da podelimo uloge, Rajane. Odjaši što je moguće brže prema Higinsovom ranču i proveri da li je na njemu Horacije Fozdik, a Virgil Petlend na svome. Ja ću se pozabaviti ovim gore — pokaza glavom prema brežuljku.

I dok je šerif galopirao prema ranču, Apači oprezno potera konja blagom kosinom ka nevelikom bregu sa kog su došli pucnji. Opreznost je bila neophodna, jer je skriveni razbojnik bio u mnogo povoljnijem položaju od njega koji je prolazio tom kosinom kroz proređenu šumu, te je bio lako vidljiv.

Približio se vrhu, a novi pucnji se ne začuše. Nije mu bilo teško da iza jednog žbuna, na kom se, verovatno, skrivao onaj koji je pucao otkrije sveže tragove kopita potkovanog konja i da zaključi po tim tragovima da je osoba onog časa kad je ispalila metke okrenula konja i pobegla najverovatnije prema gradu, jer grad nije bio daleko, a s tog brega trebalo je da pređe samo preko jednog proplanka i da ponovo nestane u šumici koja se takođe nalazila na putu prema gradu.

Možda bi on po tragovima kopita pojurio za šerifom u nadi da ga stigne pre nego što on nestane u gradskim ulicama, da u tom času nije primetio s desne strane dva konjanika u vojničkim uniformama, koji su se približavali tom brežuljku na kom se on nalazio.

Malo kasnije će u jednom od tih konjanika prepoznati majora Hektora Tolivera, komandanta tvrđave Fort Bernet, koji je jahao u pratnji jednog narednika i, prepoznavši i on njega, još na udaljenosti od pedesetak koraka mahnu mu rukom.

— U tri poslednja dana i drugi put se susrećemo, Apači — doviknuo mu je kad je na pola smanjio razdaljinu. — Jeste li vi pucali na onoga što je maločas pobegao prema gradu?

— On je pucao na mene i šerifa iz Ostina — odvrati traper.

Major prošara pogledom oko njega.

— Nije ga valjda pogodio?

Nije, ali se lako moglo desiti da pogodi i njega i mene.

— Ne znate ko je to bio i zašto je pucao? — upita major zaustavljajući konja.

— Ko je pucao, ne znamo, a zašto je pucao, samo nagađamo.

Major tek tada pokaza na sredovečnog pratioca koji se bio zaustavio na nekoliko koraka od njih.

— Ovo je narednik Rodžer Kregmor, Apači. Sve vreme rata bio je sa mnom i u mojoj četi.

— Ne samo za vreme rata, gospodine — primeti simpatični čovek.

— U pravu si. Nekoliko meseci posle rata tragali smo za Južnjacima koji su proglašeni ratnim zločincima i koji su zbog svojih nedela prema civilnom stanovništvu bili

proglašeni ratnim zločincima. Petnaestak takvih zlikovaca bilo je izuzeto iz opšte amnestije i za njima se tragalo, na žalost s malo uspeha. Moja četa je uhvatila samo dvojicu i izvesnog pukovnika Viksona, koji je pobio mnogo ljudi, žena i dece kod Teksarkane u neposrednoj blizini Arkanzasa i nekog poručnika Gasa Džerolda, koji je počinio još više nedela oko gradića Njuton, nedaleko od teksaške granice prema Lujziјani. Pukovnik Vikson je osuđen na smrt i streljan je, dok je poručnik Džerold, dok su ga posle izrečene kazne vodili u zatvor, uspeo da pobegne.

Narednik se nakašlja i skrenu pažnju na sebe.

— Niste spomenuli, gospodine, da sam ga ja sprovodio sa još dvojicom vojnika i da je bila moja krivica što je uspeo da umakne.

— To se moglo svakom desiti, Rodžere, kad je u pitanju nitkov kakav je bio taj Džerold — smiri ga major. — Hoćemo li prema gradu, Apači? Gospodin guverner me je pozvao, pa bih hteo da mu se odmah javim, da bih se što pre vratio u Fort Barnet jer su Navaho Indijanci, otkako su čuli da treba da siđu s planine u rezervat, postali veoma nemirni.

Traper ih povede onuda kuda su se videli tragovi koje je ostavio konj čoveka koji je pucao iz zasede. Pratili su ih lako sve do grada, kada su se utopili u mnoštvu tragova drugih konja.

— Znate li — reče traper u jednom trenutku -- da je jedan od pomoćnika šerifa iz Ostina bio u vašoj četi za vreme rata?

— Kako se zove? — zainteresova se major.

— Sendi Karlton.

— Sendi Karlton — ponovi major pokušavajući da se seti. — Ne! ne sećam se. A ti, Rodžere?

— Ne sećam se ni ja, gospodine. — Ko će zapamtiti sva imena. Mnogi su izginuli, a na njihova mesta su dolazili drugi. Mnogo ih je bilo.

— Da, bilo ih je mnogo i bili su to dobri momci — složi se major Toliver.

— Ako bude u šerifovoj kancelariji, pokazaću vam ga — obeća traper.

U šerifovoj kancelariji bio je, međutim, samo Fergus Trolop, te se major i njegov pratilac udaljiše u pravcu guvernerove palate u drugom kraju grada.

— Dolazio je gradonačelnikov čovek, kapetane Line — obavesti ga Trolop.

— Je li ostavio poruku?

— Rekao je da vas gradonačelnik čeka danas u petnaest minuta pre pet popodne. U pet će vas i njega primiti guverner.

— Nisam znao da će to biti tako brzo.

— U dva maha su dolazili senator i dućandžija Kalender dodade šerifov pomoćnik. — Tražili su šerifa i vas, i rekli da će opet doći. Zapravo, zamolili su me da ih obavestim kad dođete.

— Čim se šerif vrati, možete ih obavestiti. I bez toga bismo ih pozvali.

— Je li vam rančer Higins otkrio ime ubice one žene, i jeste li ga uhvatili?

— Nije stigao da kaže, jer je u međuvremenu i sam ubijen.

— Grom i pakao, kapetane! Šta je to najednom počelo da se dešava u Ostinu? Do sada smo najčešće tragali za bandama pljačkaša, a sad se pojaviše i ubice žena!

Šerif se vrati petnaestak minuta kasnije. Po izrazu njegovog lica, Apači je video da on nije zadovoljan.

— Bili su obojica na ranču? — upita ga.

Šerif klimnu glavom potvrdno.

— Bili su, i nijedan od njih dvojice nije mogao da puca u nas. Prema tome, pucao je neko drugi.

— Taj drugi došao je iz grada — reče mu traper. — Tragove njegovog konja pratio sam sve do prvih gradskih kuća, kad sam ih izgubio.

Tropol, koji beše otišao po senatora i dućandžiju čim se šerif pojavio, vrati se ubrzo s njima.

— Gde si, do đavola, Rajane? — kao da se ljutio dužandžija, dok se obraćao šerifu. — Ovo je treći put kako dolazimo u tvoju kancelariju.

— Šta se desilo da sam vam bio toliko potreban? — izvi predstavnik zakona guste obrve i pogleda najpre senatora, pa dućandžiju.

— Možda žele da ti kažu da su se setili ko je ubijena žena — dobaci traper, na zaprepašćenje obojice ljudi.

— Zadivljujete me, Apači, svojom pronicljivošću — reče senator, pa se okrenu šerifu: — Tačno je, Flinte, da smo došli upravo zbog toga.

— Hoćete da mi kažete, senatore — smrači se šerifovo lice — da se ubijena žena zove Olivija Petlend i da je supruga Virgila Petlenda, čiji se ranč nalazi nedaleko od grada.

— I da ste to znali i juče, ali nam to niste hteli reći? — dopuni ga traper.

Senator i dućandžija se zgledaše, da bi prvi posle toga pokušao da opravda i sebe i svog prijatelja:

— Mi smo oženjeni ljudi i mogli smo samo da se kompromitujemo priznavajući da je poznajemo.

— Niste se bojali kompromitovanja kad ste odlazili njenoj kući, na ranč, u vreme kad Virgil Petlend nije bio kod kuće? — bio je traper ovoga puta neumoljiv. — Poznato mi je, senatore, da ste vi prvi upoznali Oliviju Petlend i da ste je zatim prepustili Kalenderu, te je on robu iz svog dućana, koju joj je odnosio na ranč, naplaćivao ne novcem već njenim čarima. Nemojte misliti da to nije poznato i njenom mužu Petlendu, ali njega je više interesovala jedna mlada prostitutka nego sopstvena žena.

Dvojica ljudi bili su crveni i zbunjeni.

Dućandžija pokuša da se šalom izvuče iz neprijatne situacije.

— I vi ste mlad čovek, Apači. Nemojte mi reći da ne biste prihvatili onako lep zalogaj kad bi vam bio ponuđen!

A senator na to dodade:

— Juče ste stigli u Ostin, Apači, i odmah ste ugrabili priliku da posetite lepu gospođu Etvud i da joj se udvarate.

— Vašu ljubavnicu, senatore, zar ne? Ne treba da budete ljubomorni zbog toga. Nisam otišao da joj se udvaram već iz sasvim drugog razloga, o kojima ne bih želeo da vam govorim.

— Je li to sve, Kalenderu, što ste hteli ti i senator da mi kažete? — prekide šerif prepirku.

— Mislili smo da ti nije poznato... — zamuca ovaj, pa zamače u sobu pomoćnika.

— Do đavola, Flinte, ne mislite valjda da smo ja i Kalender upleteni u to ubistvo? — napravi senator uvređeno lice. — Zašto bismo ja i Kalender uklonili tu lepu i mladu ženu, kad nam je ona pružala sve što smo želeli?

— Ono što mislim, to, za sada, zadržavam za sebe — odbrusi šerif i ustade iz stolice koja zaškripa pod njegovom težinom. Time mu je dao znak da je razgovor završen, što on tako i shvati, i pođe za dućandžijom.

Kad dvojica ljudi izađoše iz zgrade, Trolop se obrati svom pretpostavljenom:

— Treba li da vas podsetim na to, šefe, da senator ima veliki broj prijatelja u gradu i da svi oni mogu na skorašnjim izborima glasati za vas, ali i protiv vas?

— Neka ih đavo nosi! — naljuti se debeljko. — Ne podnosim ljude koji misle da svojim ugledom ili novcem mogu da rade šta hoće. Da nisu videli jutros fotografiju Petlendove u novinama i shvatili da možemo saznati o njoj i bez njihove pomoći, ne bi ni došli k meni... Gde su Sandi i Klerens? — zainteresova se za dvojicu svojih pomoćnika.

— Sigurno u Deksterovom salunu, na ručku.

— Vreme je da i nas dvojica odemo na ručak — obrati se šerif svom

prijatelju. — Kad neko od njih dvojice dođe, Fergus, pođi i ti kući na ručak. Pred veče ćemo se svi sakupiti i uz pomoć Apači-Toma, kog nam je bog poslao onda kad nam je najpotrebniji, razmotrićemo šta da preduzmemo dalje u vezi sa ta dva ubistva. Ja ne znam kako ću posle ovog drugog da se pojavim pred gradonačelnikom.

8.

JOŠ JEDNO UBISTVO

Bilo je prošlo devetnaest sati kad se traper vraćao iz guvernerove palate, ostavljajući u njoj gradonačelnika. Bio je zadovoljan onim što je postigao, a postigao je ono što je želeo i zbog čega je prevalio dalek put od Gvadalupe i Planine Apača do Ostina. Trojica ljudi iz okoline Flojdfilda, njegovi prijatelji traperi koji su bili optuženi da su pljačkali, ubijali i silovali žene i devojke i zbog toga bili osuđeni na smrt, a u stvari su bili nevini, pomilovani su u poslednjem trenutku. Apači je dokazao njihovu nevinost samo dva dana posle suđenja, ali podmićeni sudija nije hteo da usvoji te nove dokaze i da obnovi proces. Postojala je samo jedna mogućnost: da se kod guvernera Teksasa izdejstvuje ukidanje smrtne kazne i da se obnovi suđenje pred višim sudom. Ta mogućnost je nekoliko minuta ranije i ostvarena. Guvernerov telegram će potvrditi poništenje presude i trojica nevinih ljudi biće upućeni u Fort Stokton, u kom se nalazio viši nadležni sud. Tamo će se održati novo suđenje.

Ono prijatno raspoloženje koje ga obuzme uvek kad bi ostvario neki važan zadatak, ispunjavalo je i sada njegove grudi. Jahao je polako na vrancu, pored reke, dok je sunce na zapadu zalazilo iza brda Salipas, te su njegovi poslednji zraci padali na površinu reke koja je u tom času bleskala kao ogledalo.

Upravo je hteo da skrene prema crkvi čiji je toranj uvek bio najsigurniji orijentir u velikom i nepoznatom gradu, kad je najednom ugledao ispred sebe čoveka u vojničkoj uniformi, poleglog po konju, kako izlazi iz jednog šumarka kraj reke, klateći se u sedlu kao da će svakog časa pasti. Po žutim širitima na bluzi, zaključio je da je to narednik, i odmah se setio narednika kog je tog dana video u pratnji majora Hektora Tolivera.

Reklo bi se da je narednik čuo topot njegovog vranca, jer se malo ispravio u sedlu, držeći jednom rukom uzdu, a drugom levu stranu grudi koja je bila krvava, tako da je krv probijala i između prstiju šake.

— Apači! — čuo je slabašan glas čoveka, i tog trenutka shvatio da je to zaista majorov pratilac narednik Rodžer Kregmor.

Pohitao je k njemu, tek samo što je izgovorio tu jednu reč, narednik je skliznuo iz sedla, preko desne strane konjskih sapi, na zemlju. Jeknuo je od bola kad je pao.

Apači je sjahao i podigao mu glavu. Kregmor je bio ranjen, ali po tome što se rana nalazila više prema ramenu, a manje prema sredini grudi, moglo se pretpostaviti da nije smrtna i da će se vojnik izvući.

— Šta se dogodilo, Kregmore? — upitao ga je traper sipajući mu u usta malo viskija iz boce koju je izvadio iz bisaga.

— Major Toliver je ubijen — izgovori ovaj, a lice mu se zgrči, možda od bola iz rane, a možda zbog žalosti za izgubljenim starešinom i prijateljem.

— Kada?

— Pre petnaestak minuta. Pošao sam prema šerifovoj kancelariji, ali sam zalutao ovamo.

— Kako se to desilo?

— Jahali smo natrag, prema našoj tvrđavi. Iz one iste šume u kojoj smo se danas sreli s vama, odjeknula su i ovoga puta dva pucnja. Jedan metak je pogodio majora posred grudi, a drugi mene, ovde —

podiže malo šaku s rane. Zašto, Apači? Zašto? — upita.

— Saznaćemo — odvrati ovaj. — Sad je najvažnije da vas odvedem do nekog lekara, koji će vam izvaditi metak i previti ranu.

— Ja moram što pre u tvrđavu — pobuni se narednik.

— Ne govorite gluposti — odvrati traper podižući ga u sedlo. — Čim se oporavite, otići ćete tamo. Dotle ću telegramom obavestiti vaše o onome što se dogodilo.

Prvi čovek na kog su naišli, odveo ih je do kuće najbližeg lekara; tamo je traper ostavio narednika.

Zašto mu je dok je išao prema šerifovoj kancelariji najednom palo na pamet da bi ubistvo majora Tolivera moglo imati neke veze sa ubistvom Olivije Petlend i Ernesta Higinsa, Apači nije znao. Majora Tolivera niko od ubijenih i njihove rodbine sigurno nije poznavao, pa kakva bi to bila veza koja bi ta tri ubistva povezivala sastavljajući ih kao zločin jednog ubice? Ta misao, koja je tako iznenada naišla, isto tako brzo je i nestala, i njegov mozak iznova zaokupi pomisao na tajanstvenu ženu čija je pojava obično značila nečiju smrt.

U šerifovoj kancelariji zatekao je Flinta i svu trojicu njegovih pomoćnika.

— Zabrinuli smo se za tebe, Apači — dočeka ga šerif. — Slao sam Trolapa u guvernerovu palatu da vidi da li si još tamo, i kad je doneo vest da si pre jednog sata otišao, veoma smo se zabrinuli.

— Dogodilo se nešto što me je zadržalo — odvrati traper i ispriča o susretu sa ranjenim narednikom Rodžerom Kregmorom kao i da je major Toliver ubijen.

Šerif se trže. Gledao je u trapera preneraženo, a onda zakrkljao:

— Samo nam je još to trebalo! Istina je da ima još zagriženih Južnjaka koji su u ratu izgubili sve i koji lutaju zemljom srećni kad im pođe za rukom da ubiju nekog od naših. Ali, do đavola, zar je morao da ga ubije baš na mojoj teritoriji? Zar mi nisu dovoljna ubistva Olivije Petlend i njenog brata?

— Veoma mi je žao majora Tolivera — javi se pomoćnik Sand i Karlton tronutim glasom. — Bio je izvrstan čovek i odličan vojnik. Voleo sam ga, a i on mene, jer sam nekoliko poslednjih meseci bio u njegovoj neposrednoj blizini kao njegov posilni. »Sandi«, govorio mi je kad smo se posle rata rastali, »voleo bih da se jednom ponovo vidimo i popričamo o onome što smo doživeli«. Iako je bio nedaleko od Ostina, ta mogućnost nam se na žalost nije ukazala zbog lupeža koji ga je ubio. Neću sebi oprostiti što danas, kad je dojahao do naše kancelarije, nisam bio tamo.

— Kako je tom njegovom pratiocu? — zainteresova se šerif.

— Smestio sam ga kod doktora Mervila Preskota. On kaže da rana nije bezazlena, ali da nije smrtonosna. Za tri-četiri dana, njegovi iz tvrđave moći će da ga prebace u nju. Zato bi trebalo da pošalješ telegram i da obavestiš one u tvrđavi o ovome što se desilo — reče šerifu. — A sada bih odjahao tamo gde je došlo do napada i gde bi trebalo da se nalazi Toliverovo telo.

— Da pođe neko s tobom? — upita šerif.

— Ja ću, kapetane Line — javi se pomoćnik Trolop — da ne biste kasnije s telom majora lutali tražeći kuću pogrebnika.

— U redu — složi se šerif. — Mi ćemo vas čekati.

Sumrak se spuštao, ali je traper poznavao teren između dve šumice, gde je trebalo da potraži majorovo telo. Našli su ga tamo gde se on toga dana pre podne sreo s majorom i narednikom. Zapravo, ugledali su konja koji je nepomično stajao u blizini šume i koji je nekoliko puta zarzao kad ih je spazio. Ubica je, znači, bio i ovoga puta u zasedi na brdašcu, jer mu je ono pružalo do-

bar pogled na sve strane i omogućavalo da pobegne, ako to bude potrebno, kao što je bilo potrebno tog prepodneva kad su oba njegova metka pronašla cilj.

Major je ležao nauznak. Metak ga je pogodio posred grudi. Najverovatnije je bio mrtav onog časa kad je njegovo telo, skliznuvši s konja, dotaklo zemlju.

Postavili su ga na konja i uputili se natrag prema gradu, koji je u daljini titrao u svetlosti upaljenih karbitnih lampi i petrolejki. Telo su predali pogrebniku i rekli mu da ga sledećeg dana ne sahranjuju dok ne stigne odgovor iz tvrđave kako da se postupa s njim.

9.

SUMNJE I PRETPOSTAVKE

Ko je i zbog čega ubio Oliviju Petlend, bilo je pitanje koje je te noći zaokupljalo petoricu ljudi u šerifovoj kancelariji. Jer, zašto je bio ubijen Ernest Higins, to je svima bilo jasno. Dozvoliti mu da porazgovara sa šerifom, kog je pozvao na svoj ranč, značilo bi dozvoliti šerifu da na lak način sazna ono što, možda, nikad ne bi saznao bez Higinsove pomoći.

Apači Tom, koji je prvi počeo da iznosi svoje mišljenje pošao je upravo od tog zaključka, svodeći pri tom sve na pronalaženje razloga zbog kog je Olivija Petlend ubijena, jer bi taj razlog, bez sumnje, mnogo pomogao da se pronađe i sam dvostruki ubica.

— Počeću od njene najbliže okoline — rekao je. — Od njenog muža Virgila i od Higinsovog kauboja Fozdika, koji mi je tvrdio suprotno od onoga što sam čuo od Petlenda, u pogledu njegovih veza sa ubijenom Olivijom. Da li je Virgil Petlend imao pravog razloga da ubije svoju ženu?

— Varala ga je — primeti šerif. — Zar to nije dovoljno?

— Varala ga je — ponovi traper. — To je tačno i to je on odavno znao i s tim se pomirio, pronalazeći utehu u krilu mlade i lepe Amelite Korti. Na neverstvo svoje žene koju je, mora se priznati, voleo, Petlend bi, da je želeo da je kazni, reagovao onog časa kad bi saznao za neverstvo. On to nije učinio. Znao je ko su njeni ljubavnici, pa čak ni prema njima nije preduzeo ništa. Znači, od trenutka kad je saznao kakva je njegova žena, ona ga više nije interesovala.

— Hoćeš da kažeš da bi Petlenda trebalo eliminisati kao mogućeg ubicu? — ponovo se javi šerif.

— To je moje mišljenje.

— A taj Horacije Fozdik, Higinsov kauboj, za koga Petlend tvrdi da je imao odnose sa njegovom ženom? — upita pomoćnik Trolop.

— Petlend nije tvrdio da je Fozdik imao odnose s Olivijom već da je obletao oko nje. Fozdik to poriče i tvrdi da je Olivija obletala oko njega i dosađivala mu svojim ljubavnim ponudama. Šta je od toga tačno, možemo samo da nagađamo. Ali, uzmimo i jedno i drugo. Ako je tačno da je Fozdik imao odnose sa Olivijom, zašto bi je ubio?

— Zato — umeša se Sandi Karlton — što ga je kasnije, kad je upoznala senatora i dućandžiju, odbacila.

— To bi moglo da se prihvati — složi se traper. — Pošto je Higins, kako se može pretpostaviti po tome što je zvao šerifa, znao za to, Fazdik je, znači, ubio i njega? Je li tako?

— Pa, tako je — oteže Karlton.

— Sumnjam da bi Fozdik učinio tako nešto. On više od deset godina radi kod Ernesta Higinsa, zavoleo ga je i nije ga napustio ni onda kad se on odselio iz mesta starog boravka kod gradića Njutona i došao ovamo. Bilo je to prijateljstvo, a prijatelj prijatelja nikad ne bi ubio. Njegov bol, kad je od mene i šerifa čuo da

mu je gazda ubijen, bio je prevelik i stvaran da bi bio gluma. Prema tome, smatram da ni Fozdik nije ubio Oliviju, pogotovo ne ako je tačna njegova tvrdnja da mu se ona nametala i da je on odbio njene ljubavne ponude. Tada, zaista, ne bi imao razloga za to.

— Da pređemo na druge muškarce koji su bili zainteresovani za Oliviju Petlend — podstače ga šerif Flint.

— To su senator Meril Samerfild i dućandžija Dik Kalender — nastavi traper. — Odmah na početku moram da kažem da bih senatora eliminisao iz kruga sumnjivih. Za čoveka kao što je on, koji svake godine ima po nekoliko ljubavnica, jedna Olivija Pentlend, ma koliko bila lepa, nije predstavljala ništa više do novo osveženje, kojim se ubrzo zasitio i zato ljubavnicu »predao« dućandžiji. Senator, prema tome, nije imao nikakvog razloga da ubije Oliviju, niti bi to uradio zbog svog ugleda u društvu. Najzad, on ima ljubavnicu koja nije ništa manje lepa od Olivije, a uz to je inteligentnija od nje.

— Mislite na gospođu Etvud? — upita pomoćnik Dantri.

— Za to, kako sam čuo, zna pola Ostina — uzvrati traper. — Da nastavimo. Preostao je još dućandžija Kalender, kome je, kako nas je pogrebnik obavestio, jer je čuo razgovor između senatora i dućandžije kad su izlazili iz njegove kuće, senator prepustio Oliviju, a koju je ovaj, s obzirom na svoju veoma ružnu ženu, rado prihvatio. Kao što mi je izjavio Virgil Petlend, dućandžija je otvorio neograničeni kredit Oliviji, i sam joj donosio naručenu robu na ranč u vreme kad Petlenda nije bilo kod kuće, naplaćujući tada donesenu robu. Zašto bi Kelender ubio svoju lepu ljubavnicu kad ona ničim nije pokazala ka bi želela da ga odbaci, jer joj je veza s njim bila samo od koristi? Prema tome, eliminisao bih i njega iz kruga sumnjivih.

— Onda nam više nijedan nije ostao — pogleda ga šerif razočarano.

— Nije, koliko mi znamo i koliko nastojimo da uzrok ubistvu potražimo u ljubavi i ljubomori. Možda postoji neki drugi razlog, koji mi još ne znamo, i drugi muškarac koji bi došao u obzir. Osim toga, do sada smo se neprestano držali pretpostavke da je Oliviju ubio muškarac. Zašto?

— Sudeći po pismima koje smo dobili, ja, senator i Kalender, zločin je zaista izvršio muškarac — podseti ga šerif.

— A šta ako su ta pisma namerno pisana tako da bi nas zavarala? Zar se već od početka ne pojavljuje jedna tajanstvena žena, koja je po svemu sudeći, ubila Ernesta Higinsa? Zašto nije ona mogla ubiti i Oliviju? Najzad, zašto ubicu ne bismo potražili među ženama koje su na bilo koji način bile zainteresovane za Oliviju?

— Na koje mislite, kapetane Line? — upita pomoćnik Trolop.

Počećemo onim redom kojim smo išli kod muškaraca, od ljubavnice Virgila Petlenda Meksikanke Amelite Korti. Zapitajmo se najpre kakve je koristi imala ta devojka od onog grmalja Petlenda? Prvo, izvlačila mu je novac naplaćujući svoje draži, a drugo, ono o čemu sanja svaka devojka, pa i prostitutka, želela je da se na kraju uda za njega. Sve dok je Virgilova žena bila živa, ta njena zamisao nije mogla biti ostvarena. Drugim rečima, trebalo je nju ukloniti, pa tek onda pomišljati na ono što bi Tetlend oberučke prihvatio, jer je bio zaljubljen u lepu Meksikanku. Pretpostavimo li da je ona ubila Oliviju u njenoj kući u vreme kad je Virgil spavao u svojoj sobi mrtav pijan, tada se postavlja pitanje kako je mogla sama odneti njeno telo? Morala je imati nekog saučesnika, a taj saučesnik nije bio Petlend, jer smo njega eliminisali

kao ubicu. Ostavimo pitanje Meksikanke Korti otvoreno i proverimo šta je ona radila onog dana kad je Petlendova bila ubijena, kao i onog dana kad je tajanstvena žena raznosila pisma i dostavila leš, a zatim otišla i ubila Ernesta Higinsa. Toliko odsustvovanje jednoj svojoj devojci vlasnica javne kuće Tereza Strong sigurno ne bi tolerisala. To je razlog što bih Meksikanku Korti, baš kao i njenog Virgila eliminisao.

— Na redu je gospođa Kalender — reče šerif. — Poznato je da je ona zacopana u svog muža i da je bolesno ljubomorna, jer je Kelender od onih muškaraca koji ne propušta priliku da se udvara svakoj ženi ili devojci.

— Ako je tvrdnja kauboja Horacija Fozdika tačna da je tajanstvena žena koja je izlazila iz Higensove kuće kad je on bio na domaku ranča crnokosa i da on tu ženu nikad ranije nije video, tada bi i dućandžijina žena otpala. Ona je plavokosa, nju je Fozdik koji je donosio namirnice iz dućana njenog muža morao videti u dućanu. Najzad, kad je ugledala telo Olivije Petlend, ona je stvarno pala u nesvest, što se ubici nikad ne bi desilo. Takođe ne treba zaboraviti ni kod nje onaj detalj koji smo spomenuli kod prostitutke Amelite Korti: ni ona nije mogla toliko dugo odsustvovati, a da to njen muž ne primeti.

— Grom i pakao! — ljutnu se šerif. — Ima li još koja što bi mogla doći u obzir? Šta bi rekao o gospođi Etvud, bankarevoj supruzi i senatorovoj ljubavnici?

— Plavokosa je i već to je eliminiše. Zatim, njoj, kao i senatoru nije toliko stalo do ljubavnih odnosa samo sa jednom osobom izvan braka. I ona može svakog časa da promeni svog ljubavnika, ako joj on ma iz kojih razloga ne odgovara. Zašto bi se, dakle, izlagala opasnosti da uklanja ljubavnice svog ljubavnika, kad može da promeni ljubavnika?

— Apači, ja vam se divim — javi se oduševljenim glasom pomoćnik Sandi Karlton.

— I ja mu se divim — mrmljao je šerif — ali ispada da niko nije sumnjiv.

— Niko od ovih koje mi znamo — ponovi traper ono što je već bio rekao. Predložio bih da radi smirivanja savesti pošalješ nekog u javnu kuću Tereze Strong, te da taj porazgovara sa Petlendovom ljubavnicom. Da proveri da li je »radila« u vreme kad je tajanstvena žena bila onako zaposlena i da nam iznese opšti utisak o toj Meksikanki, čija krv, to mi je poznato, zna ponekad i te kako da uzavri.

— Otići ćeš ti, Sandi — pogleda šerif pomoćnika Karltona. — Ali, zapamti, tamo ideš da razgovaraš s tom devojkom, a ne da se s njom valjuškaš — dodade u šali . . . Jesi li završio, Tome?

— Nisam — odvrati traper. — Zadržao bih se na jednom detalju koji je za mene veoma važan i koji bi mogao biti ključ za rešavanje oba ubistva.

— Na šta mislite, kapetane Line? — zapita pomoćnik Trolop.

— Pratite me pažljivo — upozori ih traper. — Kad je Ernest Higins prepoznao u novinama svoju sestru Oliviju i poslao kaubija Fozdika da ti javi, Rajane, da zna ko je ubijena žena i ko ju je ubio, ko je znao za to?

— Pa, taj Fozdik — reče malo zbunjeno šerif.

— Samo on?

— Saznali smo i mi od Fozdika — ubaci pomoćnik Dantri.

— Tako je — osmehnu se traper. — Saznali smo ja, ti, Rajane, i sva tri tvoja pomoćnika. Osim nas petorice i Fozdika niko nije znao da Higins očekuje šerifa iz Ostina da bi mu poverio te važne detalje.

— Hoćeš da kažeš . . . — razrogači šerif oči, ali ne dovrši, jer ga traper prekide.

— Hoću da kažem da je neko od nas šestorice poslao tajanstvenu crnokosu ženu na Higinsov ranč

pre nego što se Fozdik vratio i pre nego što smo ti i ja tamo odjahali, koja ga je ubila. A da ga je ubila žena, svedoče najpre tri uboda nožem u leđa, pa tek onda nekoliko uboda u grudi. Drugim rečima, neko od nas šestorice je ubica, ili je samo saučesnik žene — ubice.

Šerif i njegovi pomoćnici zagalamiše. Nije se znalo šta ko govori.

— Dosta, sto mu muka! — razdera se šerif. — Tome, ti ćeš nas još posvađati. Zašto bi neko od mojih pomoćnika to uradio?

— Onda sam to ja, ili ti, ili taj nesrećni Fozdik koji je onako lepo lagao o ženi koju je tobože video na Higinsovom ranču. — nasmeši se traper, pa obuhvativši sve letimičnim pogledom postavi pitanje: da li je neko od vas po dolasku Fozdika u kancelariju rekao ikome u gradu nešto o onome što je Fozdik saopštio?

Ćutali su, a zatim jedan po jedan zaklimaše odrečno glavom.

— U tom slučaju, prijatelji moji, ja ostajem pri svojoj pretpostavci: da smo od svih koje smo nabrojali najsumnjiviji nas šestorica — zaključi traper, izvadi cigaretu i zapali je.

Nastade kratka pauza, koju prekide pomoćnik Karlton:

Ne treba smetnuti sa uma da se večeras dogodilo još jedno ubistvo. Ubijen je major Toliver. Ne znam šta bih dao, Apači, da pronađem njegovog ubicu.

— Pronaći ćemo ga — obeća traper. — Ne zaboravite da je njegov pratilac narednik Kregmor živ i da će se za dan-dva oporaviti. Pošto je dugo sa majorom Toliverom, možda će se u međuvremenu setiti kome bi bilo u interesu da ubije majora.

Šerif ustade smatrajući da je razgovor završen.

— Onda, Sidni, ti ćeš odavde pravo prema Terezinoj javnoj kući. Gledaj da izvučeš iz te Meksikanke sve što se može izvući.

— Ne brini, šerife — nasmeši se mladić i napusti sobu.

— Hoćemo li na po jedno piće u Bernsov salun? — pogleda šerif ostale, pa dodade: — Ja plaćam.

— Možemo — prihvati traper.

— Ja bih radije kući — reče pomoćnik Ditmar i pođe za svojim kolegom Karltonom.

U sobi ostadoše šerif, traper i pomoćnik Trolop.

— Nešto bih vas zamolio — obrati se traper ovome trećem.

— Učiniću sve što želite, kapetane Line — prihvati ovaj unapred.

— U kući doktora Mervila Preskota nalazi se ranjeni narednik Kregmor.

— Znam. To ste rekli.

— Voleo bih kad biste negde u blizini kuće stražarili ove noći. Onaj koji je ubio majora i želeo da ubije i narednika, sigurno je do sada doznao da je narednik ostao živ i gde se nalazi. Nije isključeno da će još noćas pokušati da dovrši ono što je večeras započeo. Osim toga, pruža vam se prilika da, ako je moja pretpostavka tačna, uhvatite ubicu.

— Ti misliš na sve, Tome — osmehnu se šerif. — Učini tako, Ferguse, pa naredno prepodne odspavaj.

— Idem kući da samo prezalogajim, pa ću odmah otići tamo i prikriti se — obeća Trolop.

Na ulici se rastadoše. Trolop ode preko ulice, a šerif i traper nastaviše prema salunu iz kog je dopirao žagor.

10.

OBRAČUN U SALUNU

Salun Kenta Bernsa, makar da se nalazio u tako velikom gradu kakav je bio Ostin, nije se mnogo razlikovao od saluna po malim gradovima, osim što je imao posebnu sobu za kockanje i jednu prostoriju koja je bila odvojena draperijom što se spuštala s tavanice do poda te je odvajala restoran od saluna u kom se samo točilo pice.

U času kad su se traper i šerif nalazili na daščanom tremu, dvokrilne vratnice se sa treskom otvoriše i kroz njih prolete telo nekog čoveka koje pade isred njihovih nogu.

Bio je to Andi Volman, pijanac, čija je jedna arkada bila krvava, a oko napola zatvoreno od udarca.

Još se nije bio ni pridigao, kad iz saluna izlete razjareni sredovečni čovek koji, ne obazirući se na šerifa i trapera, priskoči Volmanu, podiže ga jednom rukom, a drugom zamahnu da ga novim udarcem baci na ulicu ispod kopita privezanih konja. To bi se, možda, i desilo, da ga traper u tom trenutku ne uhvati za ruku u zamahu, izokrenu je upolje i natera čoveka da pusti pijanca koji ga je prestrašeno posmatrao.

— Ma šta se desilo, zar nije bio dovoljan onaj jedan udarac kojim ste mu unakazili lice? — reče traper ljutito.

Čovek zastenja, jer mu je ruka bila do te mere izokrenuta da ne otrpe bol. Drugom rukom pokuša da izvuče kolt, ali mu ga šerif istrže iz kubure.

— Smiri se, Ferize, inače ću te, tako mi boga, zajedno se Volmanom odvesti u zatvor. I ne poteži kolt na čoveka koji je hteo samo da te smiri, a pogotovo kad je on slavni Apači Tom.

I pored toga što je saznao ko se pred njim nalazi, Lester Feriz, rančer iz okoline grada, pogleda pretećim pogledom trapera i zatrese izokrenutom rukom. Onda promrmlja:

— Dok smo igrali karte, ova gnjida — pokaza glavom na pijanca — davao je znak mom protivniku otkrivajući karte koje i mam.

— Nije tačno — pobuni se Velman. — Slučajno sam se našao iza tvojih leđa, a ja nisam bio kriv što ti noćas nisi imao sreće.

Rančer još jednom pogleda trapera.

— Apači — reče — ne bi trebalo da se mešate u ono što vas se ne tiče.

Izgovori to, okrenu se i zamače iza vratnica u salun.

— Andi, ti bi mogao da odeš kući — obrati se šerif pijancu, koji ovog puta i nije bio onako pijan kao onog dana kad su s njim razgovarali.

— Samo još jedan viski, Flinte — zamoli Volman. — Pošto nemam para,nadam se da ćeš mi ti platiti piće, a ja ću ti se revanširati tako što ću ti reći nešto, za tebe važno.

— Prvo reci. Da vidim da li to vredi novčića za viski.

Traper izvadi novčić i pruži mu ga.

— Hvala, Apači! Posle razgovora s tobom u tvojoj kancelariji, pošto sam pre toga odvezao leš one žene pogrebniku, dućandžijina žena, gospođa Kalender, pozvala me i dala mi malu bocu viskija da bih joj ispričao ono o čemu smo razgovarali.

— I ti si joj, razume se, sve ispričao?

Čovek saže pokajnički glavu.

— Znaš — reče — bila je to lepa bočica viskija.

Traper se nasmeja i povuče šerifa prema vratnicama, te uđoše u zadimljenu prostoriju koja je zaudarala na duvan i kiselkasti miris alkohola. Duvanskog dima je bilo toliko da se likovi onih što su se nalazili udno saluna nisu mogli razaznati.

Nedaleko od vrata prostorije u kojoj se kockalo pronađoše jedan slobodan sto i sedoše. Sve dok nisu začuli poznate glasove iza svojih leđa nisu znali da su seli ispred poslednja dva stola na toj strani. Za jednim od njih sedeli su Virgil Petlend i trojica nepoznatih kauboja, a za drugim dućandžija Kalender, potkivač Sven Lenholm, ljudina poput Virgila Petlenda, samo nešto starija, poštar Hari Kvins i trgovac stokom Bili Džekson čiji se glas u tom času najviše čuo.

Prepirka između ljudi što su zauzimali ta dva stola morala je početi još ranije, jer po onome što je izgovorio potkivač Lenholm moglo se zaključiti da je odgovorio na nešto što je pre toga rekao Petlend.

A potkivač je dobacio jetko:

— Trebalo bi da se stidiš, Virgile. Samo što si sahranio ženu, ti ne izbijaš iz saluna i javne kuće i još vređaš poštene građane, kao što je Kalender.

Izgledalo je da polupijani Petlend još nije bio spreman na oštru prepirku. Odvratio je mirno:

— Ništa ga nisam uvredio. Samo sam pitao zašto nije došao sa senatorom na sahranu moje žene pošto su joj bili dobri prijatelji i posećivali je na ranču, razume se kad mene nije bilo tamo.

Oni što su se bili okupili oko njih prasnuše u smeh.

To razljuti dućandžiju.

— Mogao bi da zatvoriš tu tvoju pijanu labrnju, budalo — povikao je — inače . . .

Pošto nije završio, Petlend, oslanjajući se na sto i polako ustajući upita:

— Šta, inače, Kalenderu? Hoćeš li da kažeš da ćeš me isprebijati, ili, čak, možda, i ubiti, kao što ste ti, ili onaj tvoj prijatelj senator ubili moju ženu?

Bila je to teška optužba. Oćutati, značilo bi priznati ono zbog čega ga je Petlend optužio pred tolikim brojem ljudi. Zato Kalender skoči i bocom koja mu se stvori u ruci raspali Petlenda po glavi.

Boca se razbi, a ostatak viskija u njoj pomeša se sa malo krvi koja se pojavi na Petlendovoj glavi i kliznu niz njegovo lice.

On, međutim, i ne pokleknu od tog udarca. Pošto mu se žustri, ali ne tako snažni dućandžija nalazio blizu, izmahnu ručerdom i pogodi ga u lice. Kakav je to bio udarac može se zaključiti po tome što je dućandžijino telo bilo odbačeno takvom silinom unazad da je grunulo u poštara Kvinsa i s njim nestalo ispod susednog stola.

Bio je to znak za opštu tuču, najpre između ljudi što su sedeli za tim stolovima, a potom i između ostalih koji se podeliše u dva tabora i navališe jedni na druge.

Snažni Lanholm uspeo je dva puta da baci Virgila Petlenda na pod, ali kad ovome pođe za rukom da njega pošalje tamo, Lenholm više ne ustade, kao što se još nije podigao ni Kelender.

Traper pogleda šerifa.

— Zar ćeš ovo dozvoliti? — upita ga.

— Pusti budale — odvrati ovaj. — Ubrzo će se smiriti.

Do smirenja, ipak, nije dolazilo. Pesnice su sevale, ljudi leteli na sve strane, stolice se lomile o glave i leđa protivnika, a stolovi popuštali pod telima onih što su bili nabačeni na njih. Petlend je po dvojicu hvatao odjednom, udarao jednog u drugog i ispuštao ih onesvešćene na pod, pa uletao u najveću gomilu svojom nadljudskom snagom razbacivao, i protivnike, i svoje pristalice ne znajući ko kome pripada.

Uto grmnu pucanj i začu se nečiji krik.

Kao da je taj pucanj označio kraj sukoba, borba se prekide. I oni što su stajali na nogama, i oni što su se nalazili na podu gledali su u slabašnog čoveka okrvavljena lica u čijim se rukama još uvek pušio kolt i ispred njega na krupnog deliju koji se držao rukom za mišicu koja mu je krvarila.

Šerif ustade i u tišini koja je bila zavladala nepotrebno se razdera:

— Dosta je bilo, gospoda vam boga! A ti, Donelsone, što si pucao u Konora, poći ćeš sa mnom.

— Da nisam pucao, taj medved bi me udavio — odvrati čovečuljak panično. — Bila je to samoodbrana, šerife.

— Šta kažeš ti, Konore? — izvali pogled šerif na snažnog čoveka koji je skinutom maramom s vrata podvezivao ranu.

— Vrag bi ga znao, Rajane — odvrati ovaj iskreno. — Možda sam zaista malo jače stegao Donelsona. — Zatim pomirljivo dodade: — Nije

ovo ništa, šerife. Glavno je da je kost čitava, a rana će ubrzo zarasti, pa ću tek posle toga dobro izudarati Donelsona što je pucao u mene.

— Neka vas đavo nosi! — promrmlja šerif i pođe prema izlazu. — Pokvarili ste mi veče.

Za njim pođe i traper, a za ovim se zagega Petlend ne obraćajući pažnju na pitanje vlasnika saluna Bernsa ko će da plati pričinjenu štetu.

Gunđajući, Petlend izađe na doksat ispred vratnica i skrenu udesno.

— Kladim se da će kod one svoje Meksikanke — isprati ga šerif pogledom.

— Do đavola, pa tamo je naš Karlton — ubaci traper. — Odoh ja za svaki slučaj za njim.

— Ako budem zaspao, ti znaš gde je tvoja soba — reče mu šerif i ode u pravcu svoje kuće.

Na dvadesetak koraka ispred trapera Petlend je koračao nesigurnim koracima i bez prestanka nešto mrmljao.

11.

JAVNA KUĆA TEREZE STRONG

Javna kuća Tereze Strong, jedina u to vreme u Ostinu, nalazila se u kratkoj i uzanoj uličici, tako da česte svađe, pa u tuče koje bi dopirale iz nje ne bi uznemiravale, niti sablažnjavale poštene građane, naročito one ženskog pola.

Bila je to najviša i najlepša kuća u toj uličici. Imala je prizemlje i dva sprata. U prizemlju se nalazio mali bar u kom se moglo dobiti od pića sve ono što se moglo naći u dobrom salunu ili hotelu i u kom su gosti čekali svoju izabranicu ako bi ona u vreme njihovog dolaska bila zauzeta. Uvek ljubazna gospođa Strong, još uvek lepa žena, iako je bila prevalila pedesetu, dočekala bi ih i trudila se da im još u baru izvuče iz džepa dolar — dva za piće koje bi popila, a koje je bilo duplo skuplje nego u najboljem hotelu.

Ispred kuće, na čijem je pročelju bila bezazlena tabla sa natpisom: »KUĆA ZA DEVOJKE« jedna velika karbitna lampa obavijena prozirnom crvenom hartijom prosipala je svetlost unaokolo mameći svojom mističnom svetlošću sve one koji su hteli da pronađu malo uživanja u naručju neke od desetak njenih devojaka.

Pomoćnik Sandi Karlton, koji do tada još nijednom nije ulazio u tu ozloglašenu kuću, gotovo je bojažljivo prišao vratima i pritisnuo kvaku misleći da su ona otvorena, jer je žagor dopirao iznutra pomešan sa prodornim smehom neke žene. Vrata su, međutim, bila zaključana i on zalupa.

U visini glave otvori se prozorče na vratima i on u otvoru ugleda nasmejano lice sedokose Tereze Strong, koja mu se osmehnu i uzviknu od iznenađenja, a zatim otvori vrata širom.

— Kakva čast — reče ona teatralno — da u moju kuću ulazi i predstavnik zakona. Izvolite Karltone!

Ušao je, a ona, da li je zaboravila, ili to namerno nije učinila, uhvatila ga je ispod ruke i povela prema šanku iza kog se nalazila jedna mlada poprilično razgolićena plavuša obnaženih nogu do kukova, ostavljajući ulazna vrata nezaključana.

— Glenda — rekla joj je gospođa Strong — jedno piće za gospodina Karltona, i to na račun kuće.

Pre nego što je uspeo išta da kaže, devojka je uz očaravajući osmeh stavila u njegovu ispruženu šaku čašu s viskijem, koju je on mahinalno prineo usnama i ispio ga.

— Koja vas od mojih devojaka interesuje, Sandi — obrati mu se žena prisno.

— Hteo bih da vam kažem...

— Meni nemojte ništa govoriti — prekide ga ona — već sve što imate recite njoj. Dakle?

— Hteo bih da vidim Amelitu Korti — izbaci on.

Žena pršte u onaj zvonak smeh kakav je čuo ispred vrata i pripreti mu prstom.

— Znate vi šta je dobro. Sigurna sam da ćete biti zadovoljni. Osim toga, imate sreću i ne morate čekati kao ovi ovde — pokaza na nekoliciinu muškaraca od kojih se polovina bila okrenula na drugu stranu da sakriju lica kad je ušao. — Amelita je slobodna. Pođite onim stepenicama naviše. Naći ćete je u sobi broj 4 na prvom spratu.

Klimnuo je glavom i pošao stepenicama zastrtim tepihom od crvene čohe, tako da se koraci uopšte nisu čuli. Iz prve sobe s desne strane dopirali su prigušena cika neke žene i brundavi smeh muškarca. Odmah do nje nalazila se soba koju je tražio.

Zakucao je na vrata i sačekao nekoliko trenutaka da se otvore.

Otvorila ih je visoka crnokosa devojka krupnih kao gar očiju i lepog lica, koja je najpre zagledala njegovu značku na košulji, a zatim mu se osmehnula svojim punačkim, crvenim usnama između kojih su blesnula dva reda zuba. Nije je poznavao. Štaviše, bio je siguran da je nikad do tada nije video.

— Prvi put vas vidim, šerife — potvrdila je i ona isto uvodeći ga u sobu u kojoj se nalazio neraspremljen krevet s kog je dopirao miris znoja. Pri tom joj se kućna haljina čije je krajeve samo pridržavala rukom rastvorila i on je ugledao ispod nje samo donje rublje koje je, dole, dosezalo do polovine lepo zaobljenih butina, a gore jedva prekrivalo bujne dojke.

Zastao je nasred sobe neodlučno.

Pogledala ga je i zbacila sa sebe kućnu haljinu. Zatim je upitala: — Šta čekate, šerife? Plaća se po dužini vremena provedenog u ovoj sobi.

Najzad se pribrao i rekao odlučnim glasom:

— Nisam šerif, već njegov pomoćnik, a dolazim po njegovom nalogu k vama da bismo porazgovarali.

Pogledala ga je iznenađeno, a zatim ljutito.

— Samo to?

— Samo to.

— I to mora da se plati. Gospođa Strong ne zna šta mi radimo ovde. Osim toga, moje vreme je dragoceno i ne želim da ga uludo trošim u nekakav razgovor.

— Ja sam ovde službeno — pokuša Karlton da se izvuče da ne plati.

— Ako sam vam potrebna službeno, tada me pozovite u šerifovu kancelariju — rekla je logično. — Ovde se službeni razgovori ne vode. A ako se vode, onda se plaća utrošeno vreme — dodala je i navukla kućnu haljinu. — Dakle?

— U redu! — pristao je.

— Šta vas interesuje?

— Često se viđate s Virgilom Petlendom — začeo je.

Prostrelila ga je pogledom.

— Zar je to zabranjeno? On je moj najdraži mušterija.

— Petlend vas smatra verenicom.

— Pa, šta, ako je tako? Petlend je pošten i jadan čovek koji je nalazio mir i ljubav samo u ovoj sobi, ili na nekom drugom mestu. Zato mi je draži nego ijedan muškarac koji ovamo navrati. On me voli, a svaka žena, pa i mi koje se bavimo ovim poslom, želi da se na kraju uda, da ima svoj dom i svoju porodicu. Jer, mladost i lepota ne traju večno. Virgil je sada slobodan i ta naša zajednička želja može da se ostvari.

— Jeste li poznavali gospođu Petlend?

— Nikad je nisam videla — rekla je odsečno kao da je želela da kaže da ona s njenom smrću nema ništa. — Znam samo da je mrzela Virgila i da joj je on uzvraćao mržnjom. Međutim, nije htela da se razvede. Trebalo je da neko radi na ranču.

— Je li vas iznenadila njena smrt?

— Ni najmanje. Vidite, šerife, ona je zapravo bila isto što i mi u ovoj kući. Samo mi se bavimo ovim zanatom javno i za male pare, a ona se njime bavila tajno i za mnogo veću korist koju je izvlačila od svojih

ljubavnika. Nekom je dosadila i taj je se otarasio za sva vremena.

— Nije li to mogao biti vaš verenik? I sami ste rekli da ju je veoma mrzeo i da je želeo da se razvede od nje da bi se oženio vama.

Prasnula je u smeh.

— Virgil da ubije nekoga, pogotovo ženu! Nemojte me zasmejavati, šerife, molim vas! Ta ljudina je duša od čoveka sve dok ga neko ne naljuti. Pa i posle toga se brzo smiri i zaboravi na ono što se desilo.

— A vi, gospođice Korti? Kako ste vi reagovali na to što Petlendova žena nije htela da pristane na razvod?

— Mrzela sam je i bila besna, ali nisam mogla ništa da učinim. Nastavila sam da radim u ovoj kući, jer sam rekla Virgilu da ću je napustiti samo onda kad postanem njegova žena i on se s tim složio, iako mu nije bilo lako, iako je nekoliko puta izbacio moje polunage mušterije na ulicu.

— Vama je išlo u račun da gospođa Petlend nestane — nastavio je Karlton dolazeći do najvažnijeg trenutka. — Zar niste vi mogli da uklonite Virgilovu ženu?

Skočila je sa stolice. Lepo lice joj se izobličilo, a oči su joj zasvetlucale kao u zmije. Sva krv je u njoj bila uzavrela i on je svakog časa očekivao da će se ispruženih šaka sa odnegovanim noktima na prstima baciti prema njegovom licu. Možda bi do toga i došlo da se odozdo nisu čuli graja i prodoran svadljiv glas Tereze Strong.

Odmah zatim vrata su se s treskom otvorila.

Pijani Virgil stajao je izbezumljena lica na njima i posmatrao ga pogledom koji nije značio ništa dobro.

— Ti, pseto šugavo šerifsko! — riknuo je kao ranjena zver i pre nego što je Karlton uspeo da izvuče kolt iz kubure, zadivljujućom brzinom bacio se prema njemu i smotao ga poda se. A tada su udarci počeli da pljušte. Udarao je kud je stigao, tako da iznenađeni Karlton nije stigao da pruži ikakav otpor.

Ko zna kako bi se Karlton proveo da u sobu nisu uleteli gospođa Strong i jedan od onih momaka koji je stupao u akciju kad bi došlo do ovakvih ili sličnih situacija, bilo između samih mušterija, ili između ovih i vlasnice kuće, odnosno njenih devojaka.

— Ostavi ga, Virgile! — povikao je mladić i pokušao da odvoji ljudeskaru od šerifovog pomoćnika.

To mu nije pošlo za rukom. Štaviše, razjareni div je zamahnuo rukom unazad prema njemu i raspalio ga preko nosa i usta, tako da mu je krv potekla.

Shvativši da drukčije ne može s njim da izađe na kraj, mladić je izvadio kolt i drškom ga udario po glavi.

To kao da je još više razljutilo Petlenda. Pustio je za trenutak Karltona, podigao se na kolena i kad je momak iznova zamahnuo prema njemu, on ga je uhvatio za obe mišice i tako snažno gurnuo prema otvorenim vratima, da je ovaj izleteo u hodnik i udario glavom o zid.

Desilo se to u trenutku kad je jedan visok i snažan plavokos čovek preskočio njegovo ispruženo telo i našao se u sobi.

Petlend ga je preteći pogledao.

— Ne mešajte se, Apači — zarežao je — inače ćete i vi proći kao ovaj skot što je dosađivao mojoj devojci.

— Smirite se, Petlende — pokušao je ovaj blagim glasom.

— Virgile, molim te! — pridružila mu se Meksikanka.

— Petlende — povikala je gospođa Strong ljutitim glasom ohrabrena pojavom tog stasitog čoveka koji joj je ulivao poverenje — da se više nisi pojavio u mojoj kući!

Da li su ga te ženine reči još više naljutile, ili se u njemu bilo nataložilo isuviše snage koju je želeo da isprazni u borbi najpre sa šerifovim pomoćnikom, zatim sa momkom

gospođe Strong, koji mu takođe nije bio dorastao i sada sa čuvenim traperom o čijoj je snazi i dovitljivosti mnogo slušao? Smatrajući, valjda, trapera krivim za ono što je gospođa Strong izgovorila, a što nikad do tada nije iako je pravio razne ispade, on je ostavio Karltona i ustremio se na trapera.

— Rekao sam vam, Apači, da se ne mešate — ponovo je zarežao preteći i nekontrolisano poleteo prema njemu, kao da je težinom svog tela potpomognutom zaletom želeo da ga spljeska na zidu. U takvim prilikama kod razjarenog čoveka koncentracija obično popusti. Tako je bilo i ovog puta. Traperu je bilo potrebno da u času kad je već trebalo da ga Petlend dograbi šakama velikim kao lopate, samo za korak odstupi u stranu, te da zahuktala ljudina proleti pored njega i gotovo tresne u zid. Zaustavila bi se na domaku zida, da u tom trenutku nije dobila strahovit udarac u zatiljak, koji ju je oborio na kolena.

Pad je bio isuviše blizu zida, tako da je nagnut unapred Petlend udario glavom o zid i prevalio se na leđa.

Bio je ošamućen baš kao i šerifov pomoćnik i vaš kao i on mučio se da ustane preteći bez prestanka. A kad je mislio da će mu to poći za rukom, jedna šaka ga je pritisnula iza vrata, a njeni čelični prsti su ga kao klešta stegli, tako da mu je najpre mrkla svest, a zatim je ponestalo daha.

— Hoćeš li biti miran? — začuo je nad sobom traperov glas dok mu je ponestajalo i daha i snage, te je svakog časa mogao onesvešćen da padne na pod.

— Hoću, proklet da si! — zakrkljao je, posle čega je stisak popustio i šake nestalo s vrata. Odmah zatim su ga dve ruke dograbile odzadi ispod mišice i podigle kao malo dete na noge.

Sandi Karlton je uspeo to da učini bez ičije pomoći. Brišući krv s lica pošao je prema vratima, a onda je kraj njih stao i nekoliko trenutaka oklevao. Moglo se desiti da svakog časa potegne kolt i da u ljudeskaru ispali svih šest metaka.

Apači, kao da je shvatio njegovo oklevanje, stao je između njega i Petlenda i rekao:

— Sačekajte me kraj ulaza, Karltone. Otpratiću vas do kuće.

Kad je potom upravio pogled prema Terezi Strong, video je da ga ona zadivljeno posmatra i odmerava od glave do pete.

— Stranče — rekla je — kako da vam zahvalim što ste sprečili dva ubistva u mojoj kući? Ova pijana budala ubila bi, i šerifovog pomoćnika, i mog čoveka. A to bi bio kraj i mom poslu i zaradi mojih devojaka.

— Onda je dodala nešto zbog čega se traper osmehnuo, a Petlend razrogačio oči prema njoj. Rekla je: — Ako tražite posao, naći ćete ga kod mene. Potreban mi je tako snažan čovek koji će obuzdavati ovakve kao što su Petlend i njemu slični.

— Matora veštice — zakrkljao je Petlend — ti i ne znaš kome nudiš posao. To je čuveni Apači Tom.

Šta je Petlend još govorio dvema ženama nije čuo, jer je stepenicama žurio za Karltonom, kome je obećao da će ga otpratiti do kuće. Obećao je to ne radi toga što je isprebijanom šerifovom pomoćniku bila potrebna pomoć da bi došao do svog stana, već da bi mu se našao na pomoći, ako bi pijan i još uvek nedovoljno smireni Virgil Petlend pošao za njim.

Do toga nije došlo i on je, rastavši se od Karltona pred javnom kućom Tereze Strong pošao u pravcu kuće šerifa Flinta, osećajući da mu je dobar odmor posle svega što je doživeo u nekoliko poslednjih dana zaista potreban. Nije ni slutio da od odmora ni te noći neće biti ništa i

da će se njegovo spavanje svesti samo na dva sata.

12.

NOĆ PUNA UZBUĐENJA SE NASTAVLJA

Kad je traper stigao šerifovoj kući dočekala ga je njegova supruga. Šerif je glasno hrkao u sobi koja se nalazila do one u koju su njega smestili.

Pre nego što će leći pogledao je na sat. Nedostajalo je još petnaest minuta do pola noći.

Koliko je spavao, u prvom trenutku nije znao. Kasnije će ustanoviti da ga je tačno u dva sata iza ponoći probudila lupa na ulaznim vratima i nečiji muški glas koji je dozivao šerifa:

— Flinte! Flinte!

Šerifov glas nije čuo, ali se uskoro začuo glas njegove žene:

— To si ti, Kalvine? Koji te đavo natera da nas budiš u ovo doba.

— Oprosti, Marta — odvratio je čovek. — Doktor Preskot moli šerifa i Apači-Toma da odmah dođu njegovoj kući.

— Šta se desilo?

— Znam koliko i ti. Probudio me i zamolio da prenesem ovo što sam ti rekao.

Traper se već bio obukao, kad se bunovni šerif pojavio u donjem rublju na njegovim vratima.

— Čuo si, znači, šta je rekao Kalvin Marti?

— Jesam.

— Sad ću i ja biti gotov.

— Dok se ti obučeš, ja ću već biti tamo. Ostani ti kod kuće.

— Pravo da ti kažem, to mi je milije, mada me kopka zašto nas je Preskot zvao — zevnu šerif glasno i vrati se u sobu.

U Preskotovoj kući sve petrolejke su bile upaljene. Bila je upaljena čak i ona u kojoj se nalazio narednik Kregmor. Ugledavši u njoj doktorovu senku na suprotnom zidu koja se kretala gore i dole, kako se on šetao po sobi, poboja se da se narednika nešto dogodilo.

Zato priđe odmah tom prozoru i odahnu kad vide narednika u krevetu i doktora koji mu je nešto govorio, što nije razumeo kroz zatvoren prozor. Još više ga začudi što je prozor na bolesnikovoj sobi zatvoren u toj toploj noći.

Pokuca.

Dok je lekar prilazio prozoru vide kako narednik vadi ispod jastuka kolt i prikriva ga pokrivačem.

Lekar otvori prozor. Lice mu se ozari kad ugleda trapera.

— Hvala bogu da ste stigli — reče. — Neko je pokušao da ubije Kregmora i zahvaljujući samo tome što je nabasao na Fergusa Trolopa, to mu nije pošlo za rukom. Na žalost, tom prilikom je Trolop ubijen. Nekoliko udaraca nožem u grudi. Otvoriću vam vrata. Otkako se to desilo vrata i sve na kući smo zatvorili — odgovori tako lekar na pitanje koje je traper bio samom sebi postavio.

U kuhinji, na nešto dužem stolu, ugledao je Trolopovo nepomično telo kraj kog je sedela doktorova supruga.

— Je li uspeo da vam nešto kaže? — upita traper lekara.

— Ni jednu jedinu reč. Pogled mu se gasio, on je otvarao usta, ali iz njih nije izlazio glas. Žao mi je, Apači.

— Meni još više, jer bismo tako znali ko je ubio majora Tolivera, ranio narednika i na kraju ubio šerifovog pomoćnika. Kako se sve to desilo, doktore?

— Hajdemo u narednikovu sobu da popričamo... Dajana, molim te, donesi nam kafe — obrati se ženi koja se prenu i priđe šporetu.

Nađoše se u narednikovoj sobi.

— Kako je ranjenik? — upita traper lekara.

— Dobro, pogotovo kad zna da je za dlaku izmakao smrti — odvrati ovaj. — Više treba da zahvali vama

što ste poslali Trolopa da ga čuva, nego meni što sam mu rutinski izvadio metak iz ramena.

— Mnogo vam hvala, Apači! — osmehnu se narednik. — Žao mi je šerifovog pomoćnika.

— Kako se desilo? — ponovi traper još jednom pitanje lekaru.

— Pa, eto, legli smo oko dvadeset tri sata, spokojniji nego obično, jer se pred kućom nalazio Trolop. Narednik je spavao, nije imao temperaturu i osećao se bolje nego što sam očekivao u prvoj noći posle vađenja metka. Čitao sam u krevetu do blizu pola noći i kad mi se pridremalo ugasio sam petrolejku i ubrzo zaspao. Imam veoma lak sam. U neko doba čuo sam glasove dvojice ljudi pred kućom i pomislio da to Trolop razgovara s nekim zakasnelim prolaznikom, mada mi je to bilo čudno, jer za njegovo prisustvo nije trebalo niko da zna. A onda se prolomio krik muškarca koji me je sasvim rasanio.

— Krik je i mene probudio — reče narednik. — Prozor mi je bio širom otvoren prema bašti i ja sam Trolopa pozvao dva puta ali se on nije javljao. Kraj kreveta se nalazilo moje odelo i opasač s koltom. S mukom sam se dokopao kolta, zapeo ga i čekao.

Ponovo se javi lekar:

— Kad je narednik počeo da doziva Trolopa, znao sam da se nešto dogodilo ili njemu, ili Trolopu, pa sam skočio iz kreveta, zgrabio pušku i uleteo u ovu sobu. Odahnuo sam kad sam zatekao narednika živog. Prišao sam prozoru s puškom ispred grudi, pa i sam pozvao Trolopa. Odgovorilo mi je nekakvo krkljanje iza kzće, kraj ulaznih vrata, sa mesta koje nisam video odatle. Zato sam prišao vratima, otvorio ih oprezno i ugledao ispred njih ispruženo telo šerifovog pomoćnika krvavih grudi. Ja i žena smo ga uneli i kuhinju. Bilo mi je jasno da mu nema spasa. Kad mi je izdahnuo na rukama, pozvao sam susede i zamolio da dovede vas i šerifa. To je sve — završi lekar. — Jedno me čudi, Apači: kako ste znali da do ovoga može doći, pa ste poslali obezbeđenje?

— Naslutio sam — odvrati ovaj zamišljeno gledajući u narednika. — Pretpostavio sam da će se ubica majora, kad je čuo da je narednik ostao živ i da se nalazi kod vas, uplašio. Mogao je pomisliti da ga je narednik video kad je, pošto su major i on pali s konja pogođeni njegovim mecima, pojavio iz zaklona iza kog ih je čekao i zapazio njegovo lice, ili čak prepoznao. A ako nije to po sredi, mogao je pomisliti da će se narednik sigurno na osnovu nečega setiti ko bi bila osoba koja je ubila majora. Sve u svemu, kao što rekoh, ubica se uplašio i smatrajući, a možda i znajući, da s narednikom još niko nije razgovarao, hteo je da dovrši posao koji je započeo i da posle toga bude siguran da njegov zločin neće biti otkriven.

— Posle operacije, pre nego što sam zaspao, jedno vreme sam razmišljao o tome ko bi mogao biti ubica i zašto je pucao u majora i mene.

— Pa? — pogleda ga traper.

— Ništa od onoga što smo nas dvojica ranije doživeli nisam mogao da dovedem u vezu sa ovim što se prošle večeri desilo — odvrati narednik. — Da smo prolazili preko teritorije Indijanaca, mogao bih posumnjati u njih, ali na desetine milja odavde nema nijednog indijanskog plemena. Da nas je neko napao radi pljačke, u džepu moje bluze ne bi ostavio sto dvadeset dolara koji su se tamo nalazili. Razlog ubistvu je, znači, nešto sasvim drugo, čega ne mogu da se setim.

— Kakav je bio major Toliver kao čovek i zapovednik? — pokuša traper da mu pomogne. — Često se zapovednik zameri nekom od svojih vojnika i ovaj jedva čeka da mu to vrati.

— Major je u svakom pogledu bio divan čovek i nije bilo vojnika u tvrđavi koji ga nije poštovao i voleo — odgovori narednik.

Traper ustade s kreveta na čijem je jednom kraju sedeo.

— Možda ćete se nečega kasnije setiti — reče mu. — Ne zaboravite da ubicu majora Tolivera moramo pronaći i uhvatiti. A sada, navucite zavese na prozor, jer će uskoro početi da sviće i dobro se naspavajte.

— To vam je i moj savet — nadoveza se doktor Preskot. — Samo nekoliko sati posle operacije doživeli ste takva uzbuđenja da vam je potreban dug i čvrst san.

Rekavši to lekar priđe prozoru, proveri još jednom da li je dobro zatvoren i navuče zavese.

Narednik se okrenu na tu stranu i povuče kolt ispod jastuka.

— Ako se nečega setite, odmah mi javite — dobaci mu traper s vrata.

— U redu, Apači — odgovori Kregmor.

13.

NESTANAK KRUNSKOG SVEDOKA

Dva razloga su nagla Apači Toma da sledećeg prepodneva odjaše na Higinsov ranč. Prvi je bio taj što još nije razgovarao sa rančerovom kćerkom Emom, a taj razgovor mu se činio neophodnim posle ćorsokaka u koji su on i šerif bili zapali tragajući za ubicom, ili ubicama Olivije Petlend, Ernesta Higinsa i majora Tolivera. Nije mogao da shvati kakav bi razlog imao neko da ubije mladu i lepu ženu i hromog čoveka, koji nikome nisu ništa uradili i koji su se u taj kraj doselili pre nešto više od godinu dana. Ko i zbog čega da ubije tako reći nepoznate ljude? Razlog je, znači, trebalo potražiti u njihovom ranijem životu, a o tome, o čemu je kauboj Fozdik samo nešto napomenuo, najsigurnije podatke mogla je da pruži Higinsova kćer Ema.

Drugi razlog njegovog odlaska na Higinsov ranč bio je da dovede Horacija Fozdika u Ostin i da mu na diskretan način pokaže četiri žene koje nikako nije mogao u potpunosti da eliminiše iz kruga sumnjivih osoba. Bile su to supruge bankara Džouza Etvuda, dućandžije Kalendera, i senatora Merila Samerfilda, kao i ljubavnicu Virgila Petlenda Meksikanku Amelitu Korti. Da je neka žena umešana u ta ubistva i da je čak i ubila Higinsa, Fozdik je bio najpouzdaniji svedok i jedini koji je video tajanstvenu ženu što je raznosila pisma šerifu, senatoru i dućandžiji, a ovom poslednjem uz pomoć pijanice Andija Volmena dopremila i leš ubijene Olivije Petlend. Prema tome, njegova izjava bi bila najsigurnija da li je neka od četiri pomenute žene ona koju je video kad je odlazila sa Higinsovog ranča. Ako Fozdik bude tvrdio da ta žena nije nijedna od četiri koje će mu pokazati, tada je istrazi trebalo krenuti drugim pravcem i ne gubiti vreme na sumnjičenu žena koje bi po logici mogle da budu ubice, ali to u stvari nisu.

Kada je dojahao na Higinsov ranč, traperu se u prvi mah učini da na njemu nema nikoga. Tek kada uđe u dvorište i približi se kući, iz nje se pojavi Ema Higins s poškom u ruci.

— Oprostite — reče mu. — Iz daljine vas nisam prepoznala, a posle ovoga što se desilo ovih dana, moram biti opreznija nego moj otac, ako želim da ostanem u životu.

— Zar tu ulogu niste mogli prepustiti Fozdiku? — upita je traper kad sjaha i sede za sto na tremu.

— Na moju veliku žalost, otkako smo sahranili oca, Horacija više nema na mom ranču.

Traper je pogleda iznenađeno.

— Šta hoćete da kažete?

— To da je nestao. Otišao.

— Otkud znate da se i njemu nije nešto dogodilo? Ne zaboravite da je on jedina osoba koja je videla onu ženu kad je odlazila sa vašeg ranča.

— U prvi mah sam i sama na to pomislila, a zatim, kad sam se uve-

rila da je pokupio sve svoje stvari, shvatila sam da me je napustio, i to u najnezgodnijem času, kad su mi nečija pomoć i prisutnost bili i te kako potrebni.

— Zašto bi to učinio? Rekao mi je da je bio s vašom porodicom više od deset godina. Čak mi je obećao da će jedno vreme po sahrani vašeg oca ostati s vama.

Osmehnula se setno.

— Dobro mi je poznato, gospodine Line, da je Horacije Fozdik bio veoma plašljiv čovek. Posle ubistva tetke Olivije i mog oca, a pogotovo kad se saznalo da je on jedini video ženu koja je verovatno ubila mog oca, uplašio se da ne dođe na red. Zato je pokupio svoje stvari i nestao, ne nalazeći snage da se bar sa mnom oprosti. Ja bih ga shvatila.

Iako je devojčin zaključak bio logičan, traper se nije s njim slagao. Ako je Fozdika još ranije isključio iz grupe sumnjivih osoba, sada je crv sumnje iznova počeo da rije njegovim mozgom. Da li je moguće da je taj naizgled smireni čovek bio tako prepreden i da ga je obmanuo? Da li je moguće da je ipak on ubio Oliviju i da je potom ubio i Higinsa koji je ko zna na koji način saznao za taj njegov zločin? Nije li njegovo bekstvo bilo prouzrokovano strahom zbog počinjenih zločina i onim što je posle toga moglo da usledi i nije li priča o ženi koju je video na Higinsovom ranču bila izmišljena samo zato da bi odagnale sumnju na njega i zavarale šerifa i one što su mu u istrazi pomagali?

— Kako ćete vi sada sami na ranču?

Slegla je ramenima i pokušala da se osmehne.

— Nekako ću se snaći. Otac je ostavio nešto novca, pa ću postupiti onako kako je postupila naša susetka gospođa Glorija Lendis: uzeću jednog kauboja da mi pomaže. U međuvremenu će mi i gospođa Glorija, koju znam otkako znam za sebe, jer su Lindisovi imali farmu kraj našeg ranča kad smo živeli u blizini gradića Njutona na severoistoku Teksasa i doselili su se ovamo zajedno s nama. Hoćete li šolju kafe, gospodine Line?

— Rado. Hvala vam!

Dok je u kuhinji sipala kafu u dve šolje, zapitala je kroz otvoren prozor:

— Drago mi je što ste navratili, jer mi je posle očeve i tetkine smrti i nestanka Horacija samoća nesnosna. Na Virgila ni u čemu ne mogu da računam, jer ga nema na ranču, a i kad je tu on je pijan. Da li vaša poseta ima neki poseban cilj?

— Bio mi je potreban Fozdik, a želeo sam da razgoravam i s vama — odvratio je.

— Šta vas interesuje? — zapitala je kad je donela kafu. — Znam da nastojite da pronađete ubicu mog oca i moje tetke i zbog toga sam vam zahvalna. Bilo bi strašno da on ostane nekažnjen.

— O ovome što me interesuje, nešto malo sam čuo od Fozdika — uzvrati traper.— Pošto uzrok ubistva vaše tetke i vašeg oca ne mogu da nađem u nečemu što se zbilo u poslednjoj godini dana, dakle u vremenu koje ste po doseljenju proveli ovde, pokušavam da ga nađem u vašem ranijem životu na ranču kraj Njutona.

— I sama sam o tome razmišljala — reče devojka. — Ovde, osim Virgila, s kojim je otac ubrzo po njegovom venčanju sa tetkom Olivijom prekinuo, i gospođa Lendis, tako reći nikoga drugog nismo ni poznavali, pa prema tome nikome se nismo ni zbog čega zamerili. Moj otac je za ovu godinu dana samo dva puta bio u gradu, što znači da ni tamo nije imao nikakvog poznanika. Ja sam sa tetkom Olivijom, krišom, da moj otac ne zna, takođe bila u gradu nekoliko puta, ali se nisam od nje odvajala. Hoću da kažem da se nikome nismo zamerili da bi neko imao razloga da nam se sveti.

— Ispričajte mi zato sve što vam padne na pamet o životu vaše poro-

dice na ranču u blizini Njutona — zamoli traper.

— Bio je to srećan život, gospodine Line, sve do prokletog rata. Imala sam baku, oca, majku, tetku Oliviju, koja me je veoma volela, striče Adisona i Maksa, Maksovu ženu Lusi i njihovog sinčića mog brata od strica Berta. Bio je veliki i lep ranč u blizini pogranične reke Sabine. Pred rat je umrla baka, a prve godine rata poginuo stric Adison. Godine 1862. Južnjavi su napredovali na svim frontovima. Jedna njihova četa pod komandom nekog poručnika Džeralda, prodrla je u Teksas, spalila gradić Njuton i okolne rančeve i farme i pobila mnogo ljudi. Tog dana kad se to desilo, mene, mog oca, tetke Olivije i Fozdika nije bilo kod kuće. Južnjaci su ubili strica Maksa, njegovu ženu Lusi i malog Berta. Ubili su i moju majku. Bilo je strašno kad smo se vratili. Otac je danima lutao da bi sreo tog poručnika Džeralda u želji da bi mu se osvetio. Na nesreću, ta prilika mu se jednom ukazala, kad ga je čekao u zasedi. Pucao je i promašio ga. Južnjaci su ga uhvatili i doveli pred Džeralda. »E, više nećeš da se šunjaš za mnom«, rekao mu je on i ispalio mu nekoliko metaka u nogu. U levu ga je lakše ranio, ali su ga tri metka pogodila u desnu butnu kost i polomili je. To kao da mu nije bilo dosta i on mu je ispalio i dva metka u grudi. Ocu je desna noga morala da bude odrezana. Više od pola godine je bolovao i na kraju se nekako oporavio. Rat se završio, ali on, sećajući se onoga što se zbilo na tom ranču, nije mogao više da ostane na njemu. Zato smo se posle rata spakovali i zajedno sa Klarkom Lendisom i njegovom ženom Glorijom, kao i sa Horacijem, koji nije hteo da nas napusti, doselili se ovamo i kupili ovaj mali ranč, a Lendisovi još manju farmu do našeg ranča. Ni ovde ne bi bilo rđavo, da se tetka Olivija nije protiv volje mog ova udala za Virgila za koga smo znali da mnogo pije i da uskoro nije počela da živi životom koji se njoj dopao. Otac je prekinuo s njima, tako da nam je jedini prijatelj ostala gospođa Glorija, čiji je muž u međuvremenu umro, te ona i jedan Meksikanac obrađ zemlju. Jedina osoba koja je nas posećivala i mi nju bila je gospođa Glorija.

Devojka zastade i pogleda ga. Izgledalo je da više nema šta da kaže. Zapravo, od toga što je rekla traperu je mnogo štošta bilo poznato iz ranije Fozdikove priče, pa ipak on je tim podacima sada poklonio mnogo više pažnje, nego ranije. Zato je postavio pitanje koje mu se činilo značajnim:

— Je li vaš otac ikad kasnije spomenuo tog južnjačkog poručnika Džerolda?

— Više puta i uvek s neizrecivom mržnjom. Da je bio zdrav sigurna sam da bi pošao da ga traži. Međutim, nedostatak jedne noge, i to do kuka, zatim rđavo nameštena proteza veoma su mu smetali i nisu mu dozvoljavali da jaše, što ga je posebno mučilo, jer je bio prikovan samo za kuću i ovo dvorište. To je bio razlog što se u godini i po dana otkako smo se doselili u ovaj kraj samo dva puta odvezao kolima u grad. Možda bi bilo bolje da ni to nije učinio, jer kad se tog drugog puta vratio iz grada bio je veoma uzbuđen. Rekao mi je da odjašem do gospođe Glorije i da je pozovem da odmah dođe, jer ima nešto važno da joj kaže, što sam ja i učinila.

— Šta ga je toliko uzbudilo i šta je rekao gospođi Lendis? — zainteresova se traper.

— To, zapravo, ni danas ne znam — odgovori devojka. — Kad sam obavestila gospođu Gloriju da je hitno zove moj otac i s njom dojahala na naš ranč, otac me je poslao da obavim nekakav posao, dok su njih dvoje otišli u sobu. Samo zato što sam želela da utolim žeđ, otišla sam najpre u kuhinju, a kad sam se iz nje vraćala hodničićem prema ovom tremu, čula sam očev glas:

»Znaš li, Glorija, koga sam danas video u Ostinu?« »Koga?«, uzvratila je ona pitanjem. »Iako izgleda drugačije, nego onda, siguran sam da je ...« U tom trenutku se verovatno pomakao na njegovoj stolici i ona je kao i uvek zaškripala, tako da nisam čula ime osobe na koju su se odnosile te reči. »Nije moguće?« čula sam tada zapanjene reči gospođe Glorije. Nisam se smela više zadržavati u hodniku, jer bi mom ocu bilo sumnjivo što ne izlazim u dvorište u kom je trebalo da obavim posao koji mi je naredio. Izašla sam.

— Niste pitali ni oca, ni Gloriju o kome su razgovarali?

— Jesam i jedno i drugo. Otac mi je obrusio: »To se tebe ne tiče. Ne mešaj se, jer ne želim da ti se nešto desi«.

— A Glorija?

— Ona je rekla: »Dušo, nemoj me pitati, jer je Ernest rekao da o tome još nikome ne govorim, pošto želi nešto da proveri«. Mislite li, gospodine Line, da bi to moglo biti važno prilikom otkrivanja ubice mog oca i moje tetke?

Apači je nije čuo. Misli su mu se kovitlale u glavi i on je s mukom uspevao da ih bar malo sredi i usmeri u onom pravcu koji mu se učinio najinteresantnijim.

Ko je mogla biti ta osoba zbog koje su se Ernest Higins i Glorija Lendis toliko uzbudili, ako ne južnjački poručnik Džerold, osoba koja je kriva za smrt njihovih najmilijih! Ali, ako je Higins bio siguran da je to bio on, iako, kao što je rekao, malo izmenjenog lika, zašto se nije odmah obratio šerifu za pomoć ili poslao obavest komandantu najbliže tvrđave, a to je bila Fort Barnet? Ako se južnjački poručnik Džerold nalazio na malobrojnom spisku ratnih zločinaca, kako mu je prilikom poslednjeg susreta rekao major Toliver, tada bi se i sam major postarao da ga se ponovo domogne i da se potrudi da mu ovog puta ne izmakne iz šaka pred streljanje.

I baš tada kad je doveo u vezu tog južnjačkog poručnika sa majorom Hektorom Toliverom oseti kako mu nova misao koja nezadrživo naiđe protrese celo telo: zašto taj isti poručnik ne bi mogao biti ubica i majora Tolivera, ukoliko ga je onog dana kad je on u pratnji narednika Kregmora prošao kroz grad ugledao i pobojao se da bi on mogao da prepozna njega?

— Gospodine Line! — trgao ga je glas devojke i on se prenuo.

— Oprostite! — rekao je. — Pitali ste me da li bi ono što ste mi ispričali moglo da bude važno u pronalaženju ubice vašeg oca i vaše tetke?

— Upravo to.

— Draga gospođice Higins, mislim da je to od velike važnosti i da mi tek posle toga mnogo štošta postaje jasno.

— Nadam se da vi poput mog oca i gospođe Glorije nećete uskratiti da zadovoljite moju radoznalost i da mi kažete na kog je moj otac mislio kad je gospođi Gloriji ispričao da je nekoga sreo u gradu, kog je i pored poprilične izmene lika, prepoznao?

— Mislio je na južnjačkog poručnika Džerolda — odgovori joj traper. — To ću lako proveriti ako odavde odjašem do farme Glorije Lendis i zapitam je da li sam u pravu.

— Poći ću s vama.

— Možete. Pre toga da vas još nešto zapitam: da li je vaša tetka Olivija govorila vama kad biste se s njom krišom sastajali da je susrela nekoga koji joj je ličio na poručnika Džerolda ili je nekad bila posebno uznemirena i uzbuđena?

—Retko smo se viđale — odgovori devojka. — Međutim, nikada mi nije spomenula ništa slično.

— Ja sam siguran da je vašu tetku i vašeg oca ubio taj zlikovac uz pomoć neke žene. On je ubio i majora Tolivera, komandanta tvrđave Fort Barnet, koji ga je odmah posle rata uhvatio, i izveo pred sud. Bio je osuđen na streljanje, ali je uspeo da

umakne. Zato poslušajte savet vašeg pokojnog oca i ne mešajte se ni u šta dok šerif i ja ne otkrijemo Džerolda. Biće bolje i za vas i za gospođu Gloriju Lendis da ovih dana ne posećujete grad i da budete spremni na svako iznenađenje, kao što ste vi bili spremni danas kad sam se pojavio. Razgovaraću sa šerifom da vam preporuči jednog poštenog i hrabrog čoveka, koji bi vam pomagao na ranču i našao vam se pri ruci.

— Hvala vam, gospodine Line! Hoćemo li sada na farmu gospođe Glorije? Videćete kako je to prijatna i mila žena.

— Možemo.

Farma Glorije Lendis nalazila se na pola sata jahanja od Higinsovog ranča, uz samu obalu reke, koja je na tom mestu bila malo uzdignuta, tako da usevima nije pretila opasnost od prolećnjih poplava do kojih bi dolazilo posle otapanja snega i obilnih kiša.

Na farmi su zatekli samo Meksikanca Ramona Negrasa.

— Senjora Lendis je pre jednog sata odjahala u grad da potraži šerifa — obavesti ih on.

— Znate li zašto joj je šerif bio potreban? — upita ga traper.

— Ne znam, senjor, ali mislim da je to u vezi sa ubistvom oca mlade senjorite — mahnu glavom prema Emi Higins.

— Kada se vrati recite joj da su dolazili gospođica Higins i Apači Tom. Oni joj poručuju da se sve dotle dok joj se Apači Tom ne javi ne udaljava sa farme. Takođe joj poručuju da bude podozriva prema svakome koji dođe na farmu. To posebno važi za vas, jer ste vi muškarac i u neku ruku njen zaštitnik.

— Reći ću joj, senjor, i ne brinite Kad su ubili senjora Higinsa, senjora Lendis mi je naredila da nosim uvek pun kolt i ja to činim — lupnu se šakom po kuburi u kojoj se nalazio kolt.

— Higinsa je ubila nepoznata žena, pa se može desiti da vas na ovoj farmi poseti ta ista žena. Zato budite oprezni, jer gospođi Lendis preti ista opasnost kao i gospodinu Higinsu — upozori ga traper.

— Imaću i to u vidu, senjor Apači — osmehnu se Meksikanac i dodade: — Posebno se radujem što mi se pružila prilika da danas razgovaram s vama. Senjori Lendis se može nešto desiti, samo ako taj neko pre toga ubije mene.

Zadovoljan odgovorom, ali i uznemiren zbog toga što je gospođa Lendis otišla u grad gde je može videti prikriveni Južnjak, traper otprati Emu na njen ranč i požuri prema gradu.

14.

UZBUNA

Apači Tom uz put do grada nije sreo nijednu ženu koja je jahala ili se vozila u kolima prema Higinsovom ranču, odnosno prema farmi gospođe Lendis. To, međutim, nije značilo da u povratku Glorija Lendis nije odabrala neki drugi pravac, koji se nije poklapao sa ovim kojim je traper jahao.

U šerifovoj kancelariji zatekao je dvojicu pomoćnika: Dantrija i Karltona.

—Šerif je odmah po vašem odlasku na Higinsov ranč bio pozvan kod gradonačelnika — obavesti ga Dantri. — Kada će se vratiti, nije mi poznato.

— Da li ga je tražila neka žena po imenu Glorija Lendis? — postavi traper pitanje.

— Jedna žena, koja nije rekla kako se zove, tražila ga je pre jednog sata. Pitao sam je radi čega ga traži, a ona je rekla da želi to njemu da kaže. Pošto nisam znao kad će se šerif vratiti, žena je rekla da će ponovo navratiti sutra, jer ima nešto važno da saopšti. Znate li zašto je dolazila, Apači?

— Htela je da obavesti šerifa o tome ko je ubio Oliviju Petlend i Er-

nesta Higinsa — iznenadi ih traper svojim odgovorom.

— Je li je bar vama otkrila ime ubice? — upita Dantri. — Mogli bismo ga uhvatiti i pre dolaska šerifa i njegovog razgovora s tom ženom?

— Nije bilo potrebno, jer i sam znam da je to jedan južnjački poručnik po imenu Džerold koji je počinio mnogo zla porodicama Higins i Lendis u vreme rata, dok su one živele nedaleko od grada Njutona. Mislim da je ubio i majora Tolivera u strahu da ga ovaj, kad ga jednom sretne, ne prepozna, jer je taj Južnjak posle rata kao zločinac bio osuđen na smrt, ali je umakao streljanju.

— Znači li to da se on nalazi u našem gradu? — upita Dantri.

— To je sigurno.

— Tog gada treba pronaći i uhvatiti — ubaci Sandi Karlton. — Znali se kako izgleda, Apači?

— Oni koji su ga videli 1862. kad je počinio te zločine znaju kako je onda izgledao. Od tih su u ovom kraju, koliko je meni poznato, samo narednik Kregmor i ta Glorija Lendis. Kako izgleda sada, ne znam, ali ga sigurno nije teško prepoznati i pored izvesnih promena na njegovom licu, kad je uspeo da ga prepozna ubijeni Higins, ugledavši ga nedavno u gradu. Prepoznali bi ga, znači, i narednik Kregmor i Lendisova.

— Zna li on za njih? — postavi Dantri novo pitanje.

— Verujem da za Lendisovu ne zna, ali da strahuje od narednika najbolje može da posluži sinoćnji njegov pokušaj da ga ubije.

— Onda, treba čuvati te dve osobe, Apači — predloži Karlton. — one će ujedno biti i mamac za tog Južnjaka.

— U pravu ste. Zato bi jedan od vas dvojice trebalo odmah da odjaše na farmu Lendisove i da pripazi na nju.

— Pošto neko mora ostati u kancelariji, ja ću odjahati tamo — prihvati Sendi Karlton.

— Budite tamo sve dok vas ne pozovemo — reče mu traper.

— Biću, Apači. Obavestite, molim vas, o tome šerifa.

Rekavši to, pomoćnik Karlton izađe.

Pošto Dantri nije želeo da napušta kancelariju, traper ode da ruča, pa da posle toga poseti ranjenog narednika, koji je posle najnovije pretpostavke zajedno sa Glorijom Lendis dolazio u prvi plan interesovanja.

Narednika je posetio oko dva sata posle podne. U njegovoj sobi je zatekao jednog kaplara iz tvrđave Barnet, koji je tog popodneva sa još nekolicinom došao u Ostin po telo ubijenog komandanta. Na predlog doktora Preskota, koji je ispričao šta se dogodilo prošle noći kad je ubijen jedan od šerifovih pomoćnika, poručnik, koji je doveo tih desetak vojnika, ostavio je jednog da čuva svog ranjenog druga.

Narednik se osećao dobro. Prisustvo kaplara iz njegovog voda omogućilo mu je da u toku popodneva odspava na miru nekoliko sati.

— Za dva-tri dana — dočekao je trapera raspoloženo — moći ću da odjašem u našu tvrđavu.

— Pre toga bi trebalo da mi pomognete da uhvatim ubicu vašeg komandanta— osmehnu se traper.

— Kako? — iznenadi se ovaj. — Ako ikako mogu, učiniću sve da se domognete tog zlikovca. Kad bismo samo znali ko je to!

— Mislim da znam, Kregmore. Šta biste rekli kad bi to bio onaj koji vam je pobegao dok ste ga sprovodili posle izrečene kazne streljanja?

— Poručnik Gas Džerold! — povika narednik i zaboravi na ranu, pa se podiže sa uzglavlja. Bol mu iskrivi lice i on ponovo klonu na jastuke.

— Da! Gas Džerold, čovek koji je ubio još jednu ženu i jednog muškarca, a od koga preti opasnost najpre vama, a zatim drugoj ženi koja

je u stanju da ga prepozna. Biste li bili vi u stanju da ga prepoznate, Kregmore? Izgleda da nije baš onakav kakav je bio krajem rata.

— Prepoznao bih ga sigurno. Ako ničega, setio bih se njegovog glasa.

— Postavio bih vam još jedno pitanje, iako sam siguran da mi na njega nećete moći da odgovorite.

— Samo vi pitajte. Sve što znam reći ću.

— Dok je Gas Džerold bio u zatvoru, a zatim čekao na izvršenje smrtne kazne, da li ga je posetila neka žena?

Odgovor ga iznenadi i obradova.

Po dozvoli u ono vreme kapetana Tolivera, posetila ga je njegova žena. Sećam se njenog imena. Zvala se Eleonora.

— Kako je izgledala?

— Crnokosa, visoka, vitka, lepa... — nabrajao je narednik.

— U tom slučaju, naredniče, siguran sam da ne grešim kad kažem da je vašeg komandanta ubio taj Džerold, a vas ranio i pokušavajući da vas dotuče ubio šerifovog pomoćnika Trolopa. Samo mi vi i gospođa Lendis možete pomoći da ga otkrijem i uhvatim. Pošto ste vi privezani za postelju još neko vreme, moraću da zatražim pomoć od gospođe Lendis.

U tom trenutku traper nije ni znao šta se dešava u to isto vreme na drugoj strani, dok je on razgovarao sa narednikom.

Nešto pre petnaest sati traper će se ponovo naći u šerifovoj kancelariji. Zatekao je samo Klerensa Dantrija.

— Šerif se nije pojavio? — upitao ga je.

— Bio je i otišao da ruča. Rekao je da navratite kod njega jer ga je vaša pretpostavka o onom južnjačkom poručniku kao ubici veoma zainteresovala. Međutim, pre desetak-petnaestak minuta pojavio se i Sandi.

Traperove obrve se skupiše.

— Zar mu nismo rekli da ne dolazi dok ga ne pozovemo?

— Prevario ga je Horacije Fozdik — odvrati Dantri.

Bilo je to novo iznenađenje. Slutеći da nešto nije u redu, požurio je sa novim pitanjem:

— Kako ga je prevario?

— Fozdik je dojahao na farmu Lendisove i preneo Sandiju tobože šerifovo naređenje da se odmah vrati.

— Šta! — [illegible] traper preneraženo. — [illegible] mu je poverovao? Zar da Fozdik posle bekstva sa Higinsovog ranča nije ostao sumnjiv i pored najnovije pretpostavke o ubici?

— Sandi ga je upitao kako se to iznenada pojavljuje, kad je tog prepodneva napustio Higinsov ranč, a on je odvratio da se predomislio i vratio i da ga je pri prolasku kroz grad susreo šerif i zamolio da ga pozove sa farme Glorije Lendis.

Apači Tom više nije slušao. Istrčao je na ulicu, u jednom skoku se našao u sedlu svog vernog vranca i poterao ga kroz grad onakvom brzinom kakvom još niko nije pre njega projahao.

— Samo da stignem na vreme — šaputao je. — Zar je moguće da je moja najnovija pretpostavka bila pogrešna i da je ubica ipak onaj prepredeni Fozdik? Ali, ako je imao nekog razloga da ubije Oliviju i svog gazdu Higinsa, zašto bi ubio Gloriju Lendis? I kakve bi on mogao da ima veze sa ubistvom majora Tolivera i sa ranjavanjem narednika, kao i ubistvom pomoćnika Fergisa Trolopa?

Tu nešto nije u redu.

Proleteo je pored Higinsovog ranča. Bacio je samo jedan pogled na tu stranu. U dvorištu kraj bunara ugledao je Emu. Horacija Fozdika nije bilo u njenoj blizini i to ga još više zabrinu. Ako ga nije bilo na ranču svog nekadašnjeg gazde, on se nalazi ili na farmi Glorije Lendis, ili ponovo u bekstvu, ovog puta posle još jednog obavljenog ubistva.

Bila su to samo nagađanja razigranog mozga. Koliko je u njima bilo

tačnosti to će pokazati događaji koji će uslediti.

15.

PET PUCNJEVA

Traper je uzleteo na malu uzvišicu što se nalazila samo jednu milju udaljena od farme Glorije Lendis. Zaustavio je konja i pogledao u pravcu farme. Zgrade nije video od još jedne manje uzvišice koja ih je skrivala, ali je video obrađena polja kraj reke i veliku šumu koja se začinjala iza zaklonjenih kuća, pa se nešto dalje povijala na jug, prema gradu. Njegov oštar pogled pretraživao je teren ispred sebe, ali na njemu nije ugledao nijednog jahača. Znači li to da je prestigao pomoćnika Sandija Karltona, ili je i ovaj gonio svog konja najvećom mogućom brzinom i tog časa se nalazio na farmi? Ako je ovo drugo bilo tačno, tada se u vremenu njegovog povratka prema gradu i novog vraćanja na farmu verovatno nije ništa dogodilo. Uhvatio se za taj zaključak, iako mu tada trik Horacija Fozdika da ga bar privremeno odstrani sa farme nije izgledao ni malo logičan.

Taman je hteo da potera konja dalje, kad je sa one strane na kojoj su se nalazile zaklonjene zgrade začulo najpre dva, pa još dva pucnja iz kolta.

Srce mu je zaigralo u grudima. Da li su ta četiri metka ugasila još neki ljudski život?

Konj je sunuo niz strminu i bio gotovo na njenoj polovini, kad je sa iste strane odjeknuo još jedan hitac. Shvatio je da se na farmi nešto dešava i učinio je ono što nikad do tada nije radio: ošinuo je vranca dva-tri puta uzdom po vratu, tako da je životinja sletela u ravnicu i poletela njome ne prema tom poslednjem brežuljku što je skrivao pogled, već malo udesno, prema reci, da bi ga zaobišao.

Bila su mu potrebna samo dva-tri minuta da se nađe kraj ograde oko zgrade i da natera vranca da je u trku preskoči.

Jer ono što je ugledao nedaleko od glavne zgrade nateralo ga je da to učini i da se što pre nađe kraj dva ispružena i nepomična tela u blizini trema i šerifovog pomoćnika Sandija Karltona koji je sedeo na zemlji desetak koraka dalje, stežući maramom s vrata desne noge iz koje je curila krv.

— Šta se desilo — povikao je i jednim pogledom obuhvatio na zemlji ženu koju su dva metka bila pogodila u glavu i Meksikanca Ramona Negresa, koji je ležao ničice u lokvi krvi.

— Horacije Fozdik, Apači — dobacio mu je uspaničeni Karlton. — Na žalost stigao sam prekasno. Dok sam još prilazio farmi pobio je ove jadne ljude, a zatim je ispalio jedan metak i u mene i pogodio me u nogu.

— Na koju stranu je pobegao?

— Kroz šumu. Bojim se da je već daleko, Apači, i da će se iz šume lako približiti gradu i nestati u njemu.

— Sačekajte me — reče mu traper i potera konja prema šumi i stazi koju je u njoj ugledao.

Pošto je šuma bila gusta, ta staza je bila jedini mogući put kojim se begunac mogao nesmetano i velikom brzinom kretati. Ona je, međutim, bila sva izrivena konjskim kopitama, i točkovima kola što je značilo da je taj put korišćen kad se sa farme išlo u grad i iz ovog vraćalo na farmu. Tek tada mu bi jasno što pri povratku sa Higinsove farme prema gradu uz put nije sreo Glorija Lendis, koja se baš u to vreme morala vraćati iz njega.

Projahao je nekoliko stotina koraka i kad je shvatio da će svaki trud da u tim tragovima otkrije i tragove kopita Fozdikovog konja ostati bezuspešan, vratio se na farmu.

Šerifov pomoćnik Sandi Karlton, bled u licu kao smrt nešto zbog istekle krvi iz rane, a nešto i zbog uz-

buđenja i srama što je bio obmanut, sedeo je na ivici trema povezane noge maramom, držeći se pri tom obema šakama za nju.

— Je li kost prebijena? — upita ga traper silazeći s konja i prilazeći mu.

— Na sreću, nije — odvrati ovaj, pa dodade: — Apači, ne znam kako da se opravdam što me je onaj lupež nasamario i odstranio sa farme.

— Bila je to vaša velika greška, koja je ovo dvoje jadnih ljudi koštalo života — odvrati traper i priđe najpre ženi.

Po tome gde su je pogodila dva metka, od kojih je jedan izašao na zatiljak, znao je da je mrtva.

Meksikanac Negras je bio pogođen takođe s dva metka posred grudi. I on je bio mrtav. To su, dakle, bila ona četiri metka koja je najpre čuo, dok je onaj poslednji, peti, bio namenjen Karltonu.

Ali, zašto Karlton nije ispalio nijedan metak i zašto nije poleteo za Fozdikom, jer ga rana od metka koji je samo prošao kroz meso ne ozledivši kost u prvom trenutku ne bi mnogo bolela niti bi ga sprečila da to učini?

Sandi Kalton kao da je čitao njegove misli poče da se pravda:

— Posle ubistva gospođe Lendis i Meksikanca, Fozdik se već nalazio u sedlu kad me je primetio. Ispalio je metak prema meni u tren tku kad sam ja izvlačio kolt. Na moju veliku žalost, konj se uplašio, podigao se na zadnje noge i zbacio me, pri čemu mi je kolt odleteo nekoliko koraka dalje. Razbojniku je to bilo dovoljno da za to vreme zamakne u šumu, a ja nisam mogao da ga gonim, jer mi je konj bio pobegao gotovo stotinu koraka.

— Ne optužujem vas ja ni za šta, Karltone — pokušao je traper da smiri uznemirenog čoveka. — To što se desilo vama, moglo je svakom da se desi. Veoma mi je žao ovo dvoje ljudi, ali sada kad znamo ko je ubio Oliviju Petlend, njenog brata Higinsa i ovo dvoje, moći ćemo da tragamo za njim i da ga na kraju privedemo sudiji.

Traper je otišao po njegovog konja i doveo mu ga. Zatim ga je uzeo u naručje i podigao u sedlo.

— Vratite se u grad — rekao mu je. —Pošto ovo dvoje nema niko drugi da sahrani, učiniću to ja. Vi biste mogli da odjašete onom stazom kroz šumu prema gradu, kuda je pobegao Fozdik. Možda ćete biti bolje sreće od mene i otkriti između ostalih tragova i tragove njegovog konja, pogotovo ako negde skrene u stranu. Pri tom se čuvajte da vas ne iznenadi iz zasede.

— Ne brinite, Apači.

— Javite se doktoru Preskotu da vam previje ranu. Je li metak izašao iz noge?

— Jeste.

— To je dobro. Rana će brzo zarasti. Čim se vratim u grad posetiću vas. Hoćete li biti kod doktora Preskota, ili u svom stanu?

— U mom stanu. Šerif ili Dantri će vam reći gde se nalazi kuća gospođe Flečer koja mi je iznajmila jednu sobu.

Karlton odjaha kroz šumu, a traper, prateći ga jedno vreme pogleda prema daščari da potraži ašov ili motiku da bi iskopao rake.

Kopajući rake, Apači Tom nije mogao da se otme utisku da u priči Sandija Karltona nije bilo sve kako treba i da ovaj, najverovatnije, nije govorio istinu.

Prvo, na to je ukazala rana na butini njegove desne noge. Sada se kajao što nije odmah pretražio sedlo na Karltonovom konju s desne strane, jer ako je Fozdikov metak pogodio ovoga u spoljnu stranu butine, pošto je samo s te strane mogao da uđe u nju i da iz nje izađe, on se morao zadržati negde u sedlu, ili bar na njemu ostaviti vidan trag.

Drugo, nije mogao da shvati da bi šerifov pomoćnik mogao biti takva šeprtlja i dozvoliti da ga konj zbaci iz sedla, pa da mu pri tom ispadne

kolt iz ruke tako daleko da nije stigao da iz njega ispali bar jedan metak prema ubici i čoveku koji je pokušao da ga ubije.

Treće, ako se sve to tako desilo, zašto bi posle toga Fozdik bežao? Njegov gonilac, koji je bio svedok onoga što je on počinio, nalazio se na zemlji. Zar ne bi bilo mnogo logičnije da mu priđe i da ispali u njega još koji metak, nego da ga ostavi samo lako ranjenog, a sebe osudi na bekstvo ispred potera koje će mu uvek biti za petama?

Četvrto, zar se nije moglo desiti da je sve ovo sa tobožnjim trikom koji je iskoristio Fozdik donoseći mu poruku od šerifa da se vrati u grad kako bi ga udaljio sa farme, kao i ono što se dogodilo posle njegovog ponovnog povratka na nju bila dobro smišljena igra Sandija Karltona da bi svalio krivicu na nedužnog Higinsovog kauboja, što je potkrepio jednim ispaljenim metkom u sopstvenu butinu?

Ako je sve to što mu je u tom trenutku prošlo kroz glavu tačno, ne znači li da je on ubio Gloriju Lendis i Meksikanca Negrasa? Zašto?

Nije li on osoba koju već nekoliko dana traže, a koja ima jednu nepoznatu ženu kao saučesnika u zločinima?

Nije li on ubio Oliviju Petlend, a ta žena Olivijinog brata Ernesta Higinsa?

Nije li taj isti čovek ubio i majora Tolivera i teško ranio narednika Kregmora?

Zar nije on ubio i šerifovog pomoćnika Trolopa dok je ovaj u toku noći čuvao ranjenog narednika u doktorovoj kući?

Iz svega toga proizilazilo je još jedno, najvažnije pitanje na koje se odgovor sam nametao: nije li Sandi Karlton, sada pomoćnik šerifa Rajana Flinta, u stvari nekadašnji poručnik armije Juga Gas Džerold, ratni zločinac, koji se bojao svih što su se iznenada našli u njegovoj blizini i mogli da ga prepoznaju, bilo da je on njih poznao, ili oni njega, ili je čuo za njih, pa je zbog toga uklanjao jednog po jednog?

Jedna raka je bila gotova i on je seo na njenu ivicu da se odmori i da još detaljnije promisli o svemu onome što se desilo tih dana u čemu je igrom slučaja postao svedok i učesnik.

Počelo je sve ubistvom Olivije Petlend i pozivom njenog brata, teškog invalida Higinsa, koji je uputio po svom kauboju Fozdiju obećavajući da će pružiti informaciju o onom ko je ubio njegovu sestru. Samo sat kasnije i Ernest Higins je zatečen mrtav u svojoj kući, a Fozdik je video nepoznatu ženu koja se brzo udaljila sa ranča.

Već tada, nabrajajući u prisustvu šerifa i trojice njegovih pomoćnika osobe koje su znale za Higinsov poziv i sadržaj njegove poruke, traper je spomenuo šest osoba, smatrajući svaku od njih sumnjivom. Bile su to: Fozdik, šerif Flint, trojica njegovih pomoćnika i on sam. Sada, u svetlosti novih saznanja bilo je izvesno da je Sandi Karlton bio taj koji je organizovao ubistvo Higinsa pre nego što je on mogao da oda ime onoga kog je smatrao ubicom Olivije.

Bio je to pametan Karltonov potez, jer mu je Damoklov mač visio nadvratom u slici i prilici Ernesta Higinsa koji ga je video u gradu i prepoznao. Još pametniji potez je povukao onda kad nije pošao sam na Higinsov ranč, jer je znao da se kad—tad može postaviti pitanje kakvo je Apači—Tomu palo na pamet, te bi se našao u grupi osumnjičenih i strepeo da bude otkriven. Poslao je onu istu ženu kojoj je podario značajnu ulogu i u ubistvu Olivije Petlend, tako da je ona dovela u popriličnu zabludu i šerifa, i sve ostale.

Sa tog slučaja traper je prešao na ubistvo majora Tolivera. On je bio taj koji je Karltonu spomenuo da je zajedno sa majorom i njegovim pratiocem ujahao u grad i da su njih dvojica otišli kod gradonačelnika.

Nikada se bivši južnjački poručnik Gas Džerold nije našao u nezavidnijoj situaciji nego tog dana, kad je major po završenom poslu kod gradonačelnika mogao svakog časa da bane u šerifovu kancelariju da bi video »svog nekadašnjeg vojnika i ratnog druga«. Taj susret je mogao lako da izbegne ako tog popodneva ne bi bio u šerifovoj kancelariji. Ali blizina čoveka kome je nedavno dopao šaka i koji ga je osudio na smrt, nije mu davala mira. Ono što bi, možda, izbegao tog dana, ne bi izbegao drugom prilikom, a on nije bio od onih ljudi koji su mogli da žive u neizvesnosti i strahu. Zato je postupio onako kako je za njega bilo najbolje. Prepoznavši u naredniku Karltonu podoficira koji ga je sprovodio posle izrečene kazne shvatio je da mu ne preti opasnost samo od majora, već i od majorovog pratioca. I on je nastojao da ubije obojicu, ali je uspeo da ubije samo jednog, a drugog da rani i da tog drugog ostavi u životu samo zato što je mislio da je i on mrtav. Saznavši te iste večeri da je narednik živ i da se nalazi u kući doktora Mervila Preskota, a ne znajući da se pred kućom nalazio kao čuvar njegov pomoćnik Fergus Trolop, naleteo je na ovoga, popričao s njim, što su doktor i njegov bolesnik čuli, a potom ga ubio ne očekujući da će krik Trolopa uzbuditi okolinu i omesti ga da dovrši posao koji je bio naumio.

Baš kao i u slučaju majora Tolivera, traper je bio taj koji je pred Karltonom i Dantrijem otkrio najnoviji rezultat svoje istrage, koji je ukazivao na poručnika Gasa Džeralda kao na ubicu Petlendove, Higinsa, majora Tolivera i pomoćnika Trolopa i doveo u vezu posetu Glorije Lendis i njenu želju da razgovara sa šerifom upravo s tim otkrićem. Iskrsla je nova opasnost za bivšeg ratnog zločinca. Još jedna osoba se pojavila koja ga je poznavala i koja bi bila srećna kad bi ga videla na vešalima. Ako Lendisova ovog dana nije videla šerifa, jer je on bio zauzet, ne znači da ga neće videti sledećeg ili nekog drugog dana, i to baš u trenutku kad se i on bude nalazio u kancelariji. Trebalo je, znači, ukloniti i Lendisovu. Zato se odmah prijavio da i on bude taj koji će otići na njenu farmu i čuvati je od višestrukog ubice. Time je , u stvari, doveo sebe u nezgodnu situaciju. Kako da objasni ubistvo Lendisove i Meksikanca u vreme kad se on nalazio na farmi kao njihov čuvar? Trebalo je nešto smisliti brzo i on je to smislio,planirajući unapred kog će okriviti kao ubicu.

Sve je to prošlo traperu kroz glavu. Trebalo je samo još dokazati da je sadašnji šerifov pomoćnik pucao samom sebi u nogu, a to će dokazati lako onog časa kad se vrati u grad. Posle toga više neće biti šerifovog pomoćnika Sandija Karltona, kako je zlikovac dao sebi novo ime, već bivšeg poručnika armije Juga i ratnog zlikovca Gasa Džerolda.

Taman se prihvatio ašova da završi kopanje druge rake, kad mu je nova misao pala na pamet. Šta će biti u tom slučaju sa njegovom saučesnicom, za koju se pouzdano može reći da je ubila Ernesta Higinsa? Ko garantuje da će je Džerold odati? A ako je ne bude odao, ne znači li to da će jedan zločinac ostati na slobodi neotkriven i nekažnjen?

— Ne! — Rekao je traper ovog puta glasno kao da s nekim razgovara. — Karltona , ili Džeralda još ne treba dirati, niti mu ičim pokazivati da se sumnja u njega. Treba ga držati na oku sve dotle dok se ne sastane sa tajanstvenom ženom, bilo da ona dođe k njemu, ili on k njoj.

Iskopao je i drugu raku, sahranio Gloriju Lendis i Meksikanca Ramona Negrasa i ispisao na krstačama i jedno i drugo ime kao obavest onima koji nekog od to dvoje budu eventualno tražili. Onda je pojahao vranca i uputio se prema gradu.

16.

NEPOBITNI DOKAZI

U času kad je dojahao pred kuću doktora Preskota, traper je ugledao lekara kako se na konju pojavljuje iz drugog pravca i maše mu da ga sačeka.

— Znam zbog koga ste došli — reče lekar kad pritera svog riđana blizu njegovog konja. — Zbog šerifovog pomoćnika Karltona.

— Pogodili ste. Je li kod vas?

— Nije, već je poslao po mene, iako je, s obzirom na ranu, mogao i sam da dojaše do mene.

— Možda je imao razloga što to nije učinio — promrmlja traper, pa upita: — Nalazi li se sada kod kuće?

— Kod kuće je. Gospođa Flečer će se brinuti o njemu nekoliko dana, koliko će biti potrebno da leškari, jer, kao što sam vam rekao, rana nije ni teška, ni opasna. Metak je prošao samo kroz tkivo ne povredivši kost, a ni neku od tetiva i važnijih krvnih sudova. Kao da je znao kuda će proći. Nego, nešto bih vas upitao, Apači.

— Pitajte, doktore.

— Karlton kaže da ga je ranio neki kauboj Fozdik za kojim ste i do sada tragali.

— Tako je rekao i meni.

— Vi se s tim ne slažete?

— Ni u kom slučaju.

— Ni ja — reče doktor — a evo zašto. Kad sam ušao u njegovu sobu, u kojoj je bio sâm, jer se gospođa Flečer, koja me je obavestila šta se desilo njenom stanaru, još nije bila vratila kući, zatekao sam ga iscrpljena od istekle krvi i u odeći. Razume se, prvo što je trebalo učiniti bilo je da mu skinem čizme i pantalone, kako bih pogledao i obradio ranu. To sam i učinio. Kad sam mu skidao pantalone dok je on ležao sklopljenih očiju kao omamljen nešto od bolova, a nešto od iscrpljenosti, primetio sam da mu iz džepa viri malo okrvavljena maramica.

— Zar nije njome prevezao butinu? — upita traper.

— Niste me shvatili, Apači — osmehnu se lekar. — Nije reč o maramici s vrata koju sam zatekao prevezano ispod rane i skinuo je već o džepnoj maramici. Na nju, makar ona bila malo krvava, ne bih obratio posebnu pažnju, jer je njome takođe mogao da se posluži upijajući krv dok nije došao na ideju da butinu preveže maramom. Ona je pobudila moje veliko interesovanje kad je u tom času ispala iz pantalona na pod. Bila je presavijena na četvoro i bila je progorena. Sa jedne strane video se oko okrugle progoretine garav krug.

— Onakav, kakav ostavlja sagoreli barut iz cevi kolta, kad se ova prisloni na neku tkaninu i puca kroz nju? — zapita ga traper.

—Savršeno tačno, prijatelju. Međutim, moje je mišljenje da je ta maramica bila stavljena na butinu i da je Karlton sam pucao sebi u nogu, odabirajući najbezazlenije mesto. To sam zaključio i onda kad sam pogledao ranu. Maramica je bila presavijena samo načetvoro, tako da je malo baruta ipak došlo na začetak rane, a to je znak da je u nogu pucano iz neposredne blizine, tačnije rečeno prislonjene cevi na maramicu. Da li vas to otkriće iznenađuje.

— Ne iznenađuje me, ali me raduje, jer potvrđuje ono što sam ja pretpostavio još na farmi ubijene Glorije Lendis. Na taj dokaz nisam računao, već na jedan drugi. Ovaj je još korisniji od onog koji sam tek imao nameru da proverim. Jeste li razgovarali sa Karltonom?

— Poprilično. Ispričao mi je šta se dogodilo, a zatim se raspitivao za zdravlje narednika Kregmora.

— Razumljivo je da ga oporavak narednika veoma zabrinjava — primeti traper.

Lekar ga pogleda ne shvatajući šta je želeo da kaže.

— Doktore Preskote — stiša traper malo glas — vama mogu da kažem nešto što ćete morati za izvesno vreme da zadržite samo za sebe.

— U to budite uvereni — napravi lekar znatiželjno lice.

— Čovek kod koga ste maločas bili nije nikakav Sandi Karlton, već Gas Džerold, bivši poručnik armije Juga, proglašen za ratnog zločinca zato što je pobio mnoge ljude, žene i decu u okolini gradića Njutona i popalio njihove domove. Ovde se našlo nekoliko od onih koji su ga prepoznali, ali nisu stigli da o tome ikome išta kažu i onih koji bi ga prepoznali kad bi bili u prilici da ga vide. Sve ih je Džerold pobio. Ubio je i majora Tolivera, jer ga je on posle rata uhvatio i osudio ga na smrt, i teško ranio narednika Kregmora, jer ga je on sprovodio po izricanju kazne. Da mi je sve to poznato, on o tome, razume se, i ne sluti, a da bih uhvatio i jednog njegovog pomagača u zločinima u Ostinu, primoran sam da se pravim kako u njega uopšte ne sumnja. To bi za sada, doktore, bilo sve, a ja vas još jednom molim da o tome nikome ne kažete ni jedne jedine reči.

— Neću, Apači. Znači li to da naredniku Kregmoru još uvek preti opasnost i da treba i on da se čuva, a i ja da obratim više pažnje na njega u toku noći, kao i onaj vojnik kog su ostavili?

— Sve dok ne otkrijemo jednu ženu koja je Karltonov saučesnik, opasnost mu preti — odvrati traper.

— Možete li mi reći kako da nađem kuću te gospođe Flečer kod koje stanuje Karlton?

— Biće najbolje da vam je pokažem — ponudi se lekar da ga odvede do nje.

Kuća gospođe Flečer nalazila se u onom delu grada koji je bio sagrađen na drugoj obali reke. Kuća je bila gotovo sakrivena u drveću koje ju je opkoljavalo, tako da trapera i doktora niko iz nje nije mogao videti sve dotle dok se ne bi pojavili na ulaznim vratima.

Traperovu pažnju privuče najpre zasedlani konj kraj ulaznih vrata, prebačene uzde preko direka vratnica. Bio je to Karltonov konj kom se trebalo neprimetno privući i zagledati sedlo na njemu s njegove desne strane.

To i nije bilo teško učiniti jer je konj upravo tom stranom bio okrenut ulici i njima koji su iz nje izjahali.

Sjahao je. Nije se bojao da će ga ko videti iz kuće, jer ga je konj zaklanjao, a ostale susedne kuće bile su udaljene te mu otuda nije pretila nikakva opasnost.

Ono što ga je interesovalo obavio je veoma brzo. Na toj strani sedla, koja je bila krvava, nije pronašao ne samo rupu od metka, a ni metak, već na njoj nije bilo ni najmanje ogrebotine koju je on izlazeći iz rane morao da napravi.

Bio je to još jedan dokaz da su njegovi zaključci bili u potpunosti tačni i da Sandi Karlton nije niko drugi do Gas Džerold, višestruki ubica.

Vratio se i pojahao konja kako bi onome koji bi ga video iz kuće kad bi prišao kapiji izgledalo da je na njemu dojahao. Oprosti se potom od doktora Preskota i priterao vranca kapiji.

Dočekala ga je simpatična starica i uvela u sobu u kojoj je na krevetu ležao Karlton.

— Pronašli ste me, Apači — dočekao ga je ovaj gotovo radosno.

— Nije bilo teško. Svratio sam najpre kod doktora Preskota misleći da vas je ipak on zadržao kod sebe, pa kad vas nisam tamo zatekao, on mi je pokazao put. Kako se osećate?

— Sasvim dobro. Žao mi je što se sve ovo desilo, Apači — opet je začeo raniju priču.

— Ostavimo sad to. Glavno je da se vi što pre oporavite i da stanete na noge, pa da nam pomognete da pronađemo onog lupeža Fozdika.

— Biće meni dobro za nekoliko dana.

— Nemojte prenagliti. Najzad nas smo trojica naspram jednog Fozdika. Pronaći ćemo ga i bez vas.

Primetio je kako se Karltonovo lice posle tih reči zateglo, a očni kapci nervozno zatreperili. Da bi to prikrio, on se osmehnuo i rekao ulagujući se:

— Razmišljao sam, Apači, i došao do zaključka da ste mi vi, možda, spasili život. Ko zna nije li se Fozdik posle počinjenog zločina sakrio negde u blizini, pogotovo kad je video da nisam mrtav. I da se vi niste pojavili, on bi me, sigurno, dokrajčio.

— Ja u to ne verujem — odvrati traper. — Čovek koji je ubio dve osobe i još jednu metkom skinuo sa sedla, obično beži bezglavce, jer kao što ste vi dojahali u, za njega, najnezgodnije vreme, tako su se iza vas mogli pojaviti i drugi, kao što sam se, recimo, ja pojavio. No, ne zamarajte više mozak onim što se desilo i odmarajte se — reče traper i napusti kuću gospođe Flečer, koja ga isprati do kapije.

— Neće vam biti lako — pokuša traper da izvuče iz starice ono što ga je još interesovalo u vezi sa njenim stanarom. — Kad bi Karlton imao nekoga od rodbine ili devojku, koji bi se brinuli o njemu dok ne stane na noge, tada ne biste imali posla i oko njega.

— Dragi, gospodine — zašušketa starica kroz bezuba usta — pomogla bih i svakome drugom; utoliko pre Sandiju, koji je izvanredan momak.

— To je za svaku pohvalu, gospođo — odgovorio je. — Karlton mora da je zaista poseban momak kad o njemu imate tako lepo mišljenje.

Tog dana traper je učinio još nešto: zatražio je od šerifa da postavi Dantrija kao stražara u blizini kuće gospođe Flečer, s tim da ga niko ne primeti, a pogotovo ne Karlton. Ako se pojavi crnokosa mlada i lepa žena, njegov zadatak će biti da je ne ispušta iz vida dok ne sazna gdje stanuje. I jedan i drugi su zaključili da će se tajanstvena žena pojaviti još tog dana, ili možda pod okriljem naredne noći. U tome su se, međutim, prevarili. Prošla su dva dana, a od nje ni traga ni glasa! Ili je Dantri bio do te mere neobazriv i nepažljiv da je ona uspela da uđe u kuću s neke druge strane, a da on to ne primeti?

17.

NEDELJNO BOGOSLUŽENJE

U ono vreme, katolička crkva u odnosu na protestantsku, čiji se velelepni toranj visoko uzdizao usred grada u blizini šerifove kancelarije, nije bila ni blizu tako velika i lepa. Ali, ako nije bila sazidana usred grada, ona je bila podignuta na mnogo lepšem mestu: na malenom ćuviku kraj reke, tako da se ogledala u mirnoj i glatkoj površini vode.

Te nedelje, kao i svake druge, bogosluženje je okupljalo vernike iz grada i okoline. Bilo ih je neuporedivo manje od protestanata, ali su zato redovno dolazili, slušali bogosluženje i propoved pastora, a zatim, pozdravljajući se svaki s »božjim čovekom«, odlazili kućama na nedeljni ručak i nešto duži popodnevni odmor.

I te nedelje plato pred crkvom bio je pun kočija i dvokolica kojima su se vernici dovezli, i to obično kompletne porodice, dok su nešto niže bili privezani konji onih koji su dojahali sami.

Među prvima je došao čovek lepo izbrijana lica i podrezane kose, odeven u novo odelo i sa novim šeširom na glavi. Umesto umašćene marame, oko vrata mu je preko čiste bele košulje bila prevezana kravata.

Niko u tom dostojanstvenom gospodinu ne bi prepoznao onog neuglednog kauboja Horacija Fozdika koji je nenadano pre nekoliko dana nestao, osim kad bi se pred njim zaustavio i dobro ga zagledao.

Fozdik je bio bogobojažljiv i plašljiv čovek. Kod plašljivih ljudi ova prva osobina obično dolazi iz straha pred svim i svačim, bilo da je čovek u pitanju, ili neka natprirodna sila. Zato je Fozdik još dok je radio kod Ernesta Higinsa redovno sam posećivao crkvu i slušao bogoslužene i propoved, posle kojih se osećao smireniji i jači.

Ove nedelje ono je trebalo da mu ulije snagu da se vrati na Higinsov ranč koji je napustio u času kad je kćeri ubijenog gazde bio najpotrebniji. Ta snaga je trebalo da nadjača strah od osobe koja je ubila njegovog gazdu, a koja ga je dobro zagledala pre nego što se udaljila u suprotnom pravcu, kao da je htela za sva vremena da ureže u sećanje njegov lik. Taj susret ga je i podstakao da krišom napusti ranč, jer da to javno učini, oprostivši se pre toga od Eme Higins, za to nije imao snage ni obraza. Savest mu, međutim, nije davala mira, pa i pored toga što je bio svestan toga da je postupio nepošteno i da treba da se vrati, strah je bio mnogo jači od poštenja.

Fozdiku se još nije ulazilo u crkvu, iako su mnogi ušli. Stajao je nedaleko od ulaza naslonjen na stablo jednog hrasta i posmatrao one što su dolazili i nestajali u unutrašnjosti hrama.

Najednom mu je srce zalupalo tako jako, kao da je htelo da iskoči iz grudi, a oči su upravile pogled u mladu, crnokosu ženu koja se dovezla u dvokolicama išaranim raznovrsnim bojama, u koje je bio upregnut jedan nemirni belac.

Ta osoba, u to je bio siguran, nije bila niko drugi do ona ista žena koju je onog dana video kako izlazi iz kuće gazde Higinsa, zagleda ga, pa se galopom udaljava u pravcu grada, ali drugim pravcem od uobičajenog.

Malo je trebalo da zaboravi i na bogosluženje, i na nedeljnu propoved i na snagu koja mu je potrebna za važnu odluku i da zaždi dok ga ona nije primetila.

A onda je nešto počelo da kopka po njegovom mozgu. Zašto da beži od osobe koja bi sama trebalo da se skriva od onih koji su je neposredno posle zločina videli? Zašto ne bi saznao ko je i gde stanuje, a onda otišao šerifu ili Apači-Tomu i dokazao im da njegova priča o tajanstvenoj ženi koju je onog dana video, nije izmišljotina i želja da prikrije, možda, svoj zločin. Na taj način će sprati svaku sumnju od sebe, a osoba koje se plašio naći će se tamo gde joj je mesto — u zatvoru.

Okrenuo se dok je prolazila pored njega i ulazila u crkvu. Zagledao ju je tek s leđa. Bila je visoka, vitka i gazila je nekakvim gipkim korakom kao da ne dodiruje zemlju. Crna kosa joj je ispod šešira bila skupljena u punđu otkrivajući joj kao alabaster dugi beli vrat.

Za divno čudo, straha je najednom nestalo i on je zakoračio prema ulazu.

Sa vrata je video kako crnokosa žena seda na jednu klupu na sredini crkve i vadi molitvenik.

On je seo u poslednju klupu, svestan da tog jutra neće čuti ni bogosluženje, ni pastorovu propoved, jer će njegov pogled biti uperen u taj beli vrat i veliku punđu nad njim, dok će misli prebirati po glavi stotine kombinacija tražeći onu koja bi bila najpogodnija da ostvari ono što je zamislio.

Bogosluženje se posle jednog sata završi. Pastor je održao besedu o ljubavi prema bližnjem od koje nije zapamtio nijednu rečenicu i vernici počeše da izlaze iz crkve, da bi ih na izlazu dočekao pastor i sa svakim se rukovao.

Iako je mogao samo tri-četiri puta da kroči i da prvi napusti crkvu, Fozdik je zastao u mračnom uglu iza jednog stuba držača i propuštao sve one koji su želeli da izađu. Tek kad mu je tajanstvena žena ponovo pokazala leđa, on je pošao za njom,

propustivši iz predostrožnosti još dve kompletne porodice.

Pastor mu je znao ime i dočekao ga je kao i svakog drugog ljubazno:

— Hvala vam što ste došli, Fozdiče! — rekao je. — Sledeće nedelje biće veoma interesantna propoved i pogrešićete ako je propustite.

— Ne bih je propustio ni za šta na ovom svetu, podišao mu je, da bi odmah zatim, pokazujući na crnokosu ženu što je prilazila svojim dvokolicama upitao: — Nije li ono, padre, gospođa Margaret Donelson? — izrekao je prvo ime koje mu je palo na pamet. — Odavno je nisam video, pa nisam siguran da je to ona.

— Pogrešili ste, prijatelju. Ono je gospođica Eleonora Džerold — pruži mu pastor dragocen podatak. — Ugledajte se na nju. Ona ne propušta nijedno nedeljno i prazničnо bogosluženje.

Pohitao je prema svom konju, pojahao ga i pošao za tom gospođicom Džerold, koju za divno čudo nikad do tada nije video u crkvi, ili na nju nije obratio pažnju.

Žena je dostojanstveno sedela na svom mestu ne bacajući pogled na jednu ili drugu stranu, kao da na ulici nije bilo nijedne osobe koju bi trebalo da pozdravi, ili da nju neko pozdravi. Posle petnaestak minuta vožnje, zaustavila je dvokolice pred jednom kućicom na periferiji grada, otvorila kapiju i uterala ih u dvorište, da bi zatim i njih i ispregu tog konja smestila u daščaru koja nije bila ništa manja od kuće za stanovanje. Za sve to vreme niko se nije pojavio iz kuće da joj prihvati konja ili da joj pomogne da ugura dvokolice.

Izašla je iz daščare i zamakla u kuću. Mada je on stajao skriven više od pola sata, više je nije ugledao, ni na prozoru kuće, ni u dvorištu. Nije imalo smisla da čeka. Ono što je želeo da sazna, postigao je i sada može mirne duše da izađe pred šerifa i Apači-Toma.

I jednog i drugog zatekao je u šerifovoj kancelariji i iznenadio do te mere, a naročito trapera, da je ovaj skočio sa stolice ugledavši ga i izbuljio pogled u njega ne verujući očima.

— Horacije Fozdik! — rekao je traper odmeravajući ga od glave do pete.— Jeste li to vi ili neko koji vam je veoma sličan?

— Ja sam, Apači — odvratio je kauboj malo smušeno.

— Zar se još uvek nalazite u gradu?

— Kao što vidite i upravo nameravam da se vratim na Higinsov ranč i da zamolim Emu da mi oprosti što sam je iz straha napustio.

— Iz straha? — javi se šerif. — Od kog ste se, do đavola bojali?

— Od žene koja je ubila Higinsa — odvrati traper umesto njega.

— Imate pravo — složi se Fozdik. — Mislio sam da sam posle gazde Higinsa ja na redu, jer sam video ženu koja ga je ubila i mogao sam da je prepoznam.

— Znači li to da je se više ne bojite? — upita traper.

— Više ne, jer ako je vi preuzmete, ona više neće ubiti nikoga.

Traper pogleda u šerifa, pa u malo zbunjenog kauboja.

— Rado bismo je preuzeli — osmehnu se Apači Tom — kad bismo znali gde se nalazi. Ona nam je kao kost u grlu.

— To je ono zbog čega sam i došao ovamo — osmehnu se sada Fozdik. — Ja znam gde joj je kuća. Upravo dolazim otud.

Više od petnaest minuta je bilo potrebno smušenom Fozdiku da ispriča ono što mu se desilo tog jutra kad se nalazio u blizini crkve.

— Sto mu gromova! — razdraga se šerif. — Učinili ste to veoma vešto, prijatelju, i mnogo nam pomogli. I ja, a i gradonačelnik kome je veoma stalo da vidi ovu dvočlanu bandu iza brave, bićemo vam zahvalni.

— Glavno je da ja mogu mirno da se vratim na Higinsov ranč — promrmlja Fozdik. — Samo da vam pokažem tu kuću.

Traper, koji je bio manje upadljiv od šerifa, jer više nije nosio šerifsku zvezdu, pođe s njim. I ako je Fozdik ranije očekivao više od pola sata da se žena ponovo pojavi iz kuće, traper je imao sreću da je vidi u dvorištu kako sedi u hladovini jednog drveta i čita knjigu. Dobro ju je zagledao, a zatim se vratio natrag, zahvalivši Fozdiku pre nego što se on odvoji i pođe u pravcu ranča.

— Jesi li je video? — dočeka ga šerif pitanjem.

— Jesam.

— Pa?

— Šta »pa«?

— Pa, liči li na ženu-razbojnika? — zbuni se šerif.

— Ni najmanje. Naprotiv, veoma je privlačna.

— Bila privlačna, ili ne, ona će se još danas naći u mom zatvoru.

— Ja se ne bih s tim složio — opomenu ga traper.

— Zašto, do đavola? Zar ne veruješ Fozdiku?

— Verujem, ali sve dotle dok je ne vidimo zajedno sa tvojim bivšim pomoćnikom, ne bi je trebalo dirati. Odvedeš li je silom Karltonu, mogu i on i ona tvrditi da se ne poznaju, čak i pored tvrdnje narednika Kregmora da je to ona žena koja je posetila poručnika Džeralda neposredno po izricanju kazne. Ona je sigurno doznala šta se tvom pomoćniku desilo i neće propustiti priliku da ga krišom obiđe.

— Znači li to da bi i ispred njene kuće trebalo postaviti stražara? Do đavola, ja osim Dantrija i nemam više pomoćnika. — Dovoljno je da Dantri motri na Karltona — smiri ga traper. — Kad ga ta žena bude posetila obavestiće nas i mi ćemo upasti u njegovu sobu.

— Kako da je prepozna — namršti se šerif koji je u svemu nailazio na problem.

— Prepoznaće je lako. Odvešću ga odmah njenoj kući, pa će je videti. Za to vreme, da tvoj pomoćnik ne bi ostao bez straže, ti moraš da ga posetiš, jer ga još nisi obišao od kako je ranjen.

— Najradije bih mu zavrnuo šiju — zagunđa Šerif.

— I ja, ali za to još nije došlo vreme — osmehnu se traper i natera ga da izvuče svoje telo iz stolice koja mu je već postala tesna i da s njim izađe na ulicu gde su ih očekivali osedlani konji.

18.

POSLEDNJI POKUŠAJ

To što se stara gospođa Flečer pojavila iz kuće i pošla prema onom delu grada koji je bio bliži reci, pomoćnika šerifa D[illegible]tija nije zabrinjavalo. Starica je [illegible] nekoliko puta u toku dana izl[illegible]a i vraćala se svršavajući svoj[illegible]oslove. Najzad, njemu nije bilo [illegible]eno da obraća pažnju na nju, već [illegible]dino na crnokosu mladu ženu k[illegible]u je Apači Tom pokazao ispred kuće u kojoj je stanovala. A ona se nije pojavljivala.

Gospođa Flečer se nije zaustavila ni u tom delu grada kraj desne obale reke, već je prešla preko nedavno izgrađenog mosta na drugu obalu. Pola sata joj je bilo potrebno dok je stigla do kuće u kojoj je stanovala tajanstvena crnokosa žena za koju je pastor rekao Fozdiku da se zove gospođica Eleonora Džerald. Vrata joj je otvorila ta ista žena i uz širok osmeh je uvela u kuću.

Starica se nije dugo zadržavala, možda najviše pet minuta, a onda je istim svojim žustrim korakom koji nije bio svojstven ženama njenih godina pošla natrag, istim putem kojim je i došla.

Njen dolazak nije izazvao ništa posebno u kući Eleonore Džerald. Ona je predveče sedela ispod onog istog drveta u svom dvorištu čitajući knjigu, a zatim vezeći gobelen, da bi se u suton povukla u kuću i upalila petrolejku. Izgledalo je da se ništa neće desiti i da će mlada žena uskoro ugasiti lampu i leći.

Oko dvadeset jedan sat petrolejka je bila ugašena, ali su se odmah zatim otvorila vrata i žena je izašla u dvorište, prišla daščari da bi se dva-tri minuta iza toga pojavila otud vodeći za uzdu svog belca, kog je pojahala i poterala ga lakim kasom prema mostu.

Konja je ostavila nedaleko od kuće doktora Preskota, pa se peške uputila prema njoj. Kraj vratnica je najpre zastala i jedno vrame osmatrala kuću. Tri prozora su bila na njoj osvetljena. Za jedan je znala da je na kuhinji, dok su dva morala biti na dvema sobama, od kojih je njenu pažnju posebno privukao onaj što je gledao prema bašti naspram ulice.

Zatim je prišla ulaznim vratima i zakucala.

Pre nego što je vrata otvorila s druge strane se čuo lekarev glas:

— Ko je?

— Jeste li vi, doktore Preskote? — uzvratila je pitanjem.

— Jesam — čula je odgovor i ključ u bravi je kvrcnuo, a vrata su se otvorila.

— Ja sam sestra šerifovog pomoćnika Dantrija — predstavila se žena i dodala: — Šerif Flint me je zamolio da svratim do vas. On i Apači Tom vas zovu da odmah dođete u šerifovu kancelariju radi nečega važnog.

— Hvala vam, gospođice! — rekao je lekar i ne zapitavši zašto njen brat nije došao ili neko drugi.

Žena se vratila na ulicu i nestala u blizini, u senci jednog drveta.

Kad je malo kasnije lekar izašao i otišao prema susednoj uličici, ona je sačekala još neko vreme, a onda se ponovo vratila njegovoj kući i zakucala na vrata.

Vrata je ovog puta otvorila stara gospođa Preskot i znatiželjno pogledala mladu ženu.

— Zar vi niste bili maločas ovde? — upitala ju je.

— Jesam, gospođo Preskot — odgovorila je i bez najmanjeg traga zbunjenosti. — Prenela sam poruku šerifa gospodinu Preskotu. Sada vama prenosim poruku vašeg muža. Apači Tom je teško ranjen i muž vas moli da sa njegovom lekarskom torbom krenete što pre prema šerifovoj kancelariji.

— Gospode bože! — povikala je žena. — Kako se to desilo?

— Ne znam, gospođo — odgovorila je mlada žena i povukla se još jednom prema ulici.

Samo što se sklonila u senku drveta, gospođa Preskot je izašla iz kuće s torbom u ruci i požurila prema centru grada.

Po treći put je tajanstvena žena te noći prišla kući doktora Preskota i došla do vrata. Pritisnula je kvaku, ali su ona bila zaključana.

Prišla je osvetljenom prozoru na sobi prema bašti. Svetlost je bila malo prigušena, a iz sobe se nije ništa čulo. Pokušala je da potisne prstom prozorski ram, međutim, on se nije pomicao, što znači da je prozor bio zatvoren iznutra. Setila se da je videla kako je prozor na kuhinji bio otvoren i pošla na tu stranu.

Nije se prevarila. Prozor je zaista bio širom otvoren i njoj nije bilo teško da se nađe u kuhinji, da iz ove uđe u hodnik, pa zatim priđe vratima ispod kojih je prodiralo malo svetlosti iz susedne prostorije. A ta prostorija bila je ona u kojoj su se nalazili ranjeni narednik i njegov čuvar iz tvrđave.

I baš kad je zakoračila prema vratima, svetlosti u sobi je nestalo. Neko se iza toga nakašljao, posle čega je nastala tišina, koju je s vremena na vreme remetio samo ćuk noćne ptice koji je dopirao s nekog drveta u bašti.

Žena je sačekala nekoliko trenutaka i kad se iz sobe začulo nečije hrkanje, koje je postajalo sve jače, pritisnula je šakom kvaku.

Vrata su se polako otvarala. U sobi je bio potpuni mrak jer je iz predostrožnosti i zavesa na prozoru bila navučena, pa ni ono malo svetlosti što bi došlo od meseca nije bilo. Me-

sečina je prodirala iza njenih leđa kroz kuhinjski prozor i razblaživala malo tamu u hodniku.

Vrata su bila širom otvorena. Pustila je kvaku i ta ista ruka je zamakla u torbicu iz koje je izvukla nož s dugačkim sečivom, koje je samo za časak blesnulo na ono malo svetlosti što je bilo doprlo do hodnika.

Na to malo svetlosti istovremeno je izronila iz tame sobe nekakva prilika u vojničkoj uniformi, koja je upitala:

— Jeste li to vi, gospođo Preskot?

Nije oklevala ni jednog trenutka. Sunula je nasumce s tom rukom što je držala nož prema čovekovim grudima i uspela da ga do drške zabije u telo.

Tada se desilo nešto nepredviđeno. Kad je pokušala da izvuče nož da bi njime zadala još koji udarac shvatila je da to ne može da uradi, jer se nož bio zaglavio između kostiju.

Istovremeno kad je nož prodro u telo, čovek je kriknuo:

— Narednič̆e, čuvajte se!

— Šta se dešava, Čarlse? — došao je odgovor iz jednog kraja sobe.

Žena je shvatila tek tada da se u sobi nalaze dva čoveka: jedan narednik Rodžer Kregmor, koji se, na njenu žalost, tek sada oglasio kad je začuo krik ranjenog čoveka i reči koje su ga upozoravale i još nekog što se nalazio u toj istoj sobi, za koga ni ona, ni čovek koji ju je poslao nisu znali.

Nije smela da okleva, utoliko pre što je čovek u čije je telo zarila nož ispružio ruku u nameri da je zgrabi, dokazujući tako da nije smrtno ranjen. Dohvatio je samo kraj njenog rukava, koji je ona istrgla i poletela prema kuhinji da bi izletela kroz prozor u dvorište.

— Pa, to je žena, narednič̆e — čula je kako je ranjenik rekao.

Bila je na ulici kad su se ulazna vrata kuće otvorila iznutra i kad se na njima pojavio verovatno ranjeni čovek, koji je iz kolta ispalio tri metka, da li za njom da bi je pogodio, ili u vazduh da bi skrenuo pažnju da se u kući nešto čudno dešava.

Uzjahala je svog belca i zažd prema reci razočarana što nije ob vila zadatak koji joj je bio poveren, a koji je za onoga što je takođe ležao ranjen u postelji bio od velike važnosti. Drugi pokušaj da se dokrajči narednik Rodžer Kregmor propao je a s njim i nada da se on još koji put ponovi. A dok je on živ i njoj i Gasu Džeraldu preti velika opasnost. Žena nije ni slutila da je velika tajna bračnog para Džerold bila dobro poznata, i šerifu, i Apači-Tomu i da je samo pitanje dana, pa i časa kad će biti uhvaćeni i stavljeni u zatvor.

Smatrajući da je situacija veoma delikatna, odluči da ne ide kući, već na onu stranu na kojoj se nalazila kuća gospođe Flečer i u njoj soba u kojoj je ležao Gas Džerold. Iako do sada nikad nije to učinila, ovog puta je morala. Trebalo je što pre razgovarati sa Gasom i odlučiti šta da se radi u trenutku kad su kola krenula nizbrdo.

19.

TRKA USRED NOĆI

Šezdeset sedmogodišnjem lekaru Mervilu Preskotu poodmakla astma nije dozvoljavala da se previše uzbuđuje i da se brzo kreće. Tih dana je, međutim, uzbuđivanja bilo na pretek, a te noći je žurio prema šerifovoj kancelariji, jer kad ga zove Apači Tom razlog mora biti zaista važan. Srce mu je lupalo, a u grudima ga počelo već stezati što je moglo biti predznak skorog napada astme. Ne obaziruć̆i se na to, on je i dalje koračao brzim korakom.

Njegovo iznenađenje nije bilo malo kad je došao pred šerifovu kancelariju. Osim svetiljke što je preko cele noći sijala pred vratima, u zgradi je bilo mračno, a na njegovo lupanje niko nije odgovarao.

Pošto kuća u kojoj je šerif stanovao nije bila daleko uputio se prema njoj ne shvatajući zašto mu je ona žena rekla da ga očekuju u kancelariji.

No ako je on bio iznenađen kad u šerifovoj kancelariji nije bilo nikoga, šerif i Apači-Tom, koji još nisu bili legli, iznenadili su se još više kad su ga ugledali zadihanog i znojavog.

— Da se nije nešto desilo? Kako je Kregmor? — bila su pitanja koja mu je odmah postavio traper.

— Sve je u najboljem redu — odvratio je lekar. — Došao sam na vaš poziv.

— Na naš poziv? — zgranuo se slavni traper. — Ko vas je pozvao, doktore?

— Vi i šerif. Tako mi je bar rečeno. I trebalo je da me čekate u kancelariji.

— Ko vam je uručio taj poziv?

— Sestra Klerensa Dantrija — odvratio je lekar, a graške znoja mu se umnožiše na čelu i kliznuše niz obraze jer je shvatio da je obmanut.

— Kakva Dantrijeva sestra! — razdra se šerif. — Dantri nema nikakvu sestru.

— Sto mu gromova! — uzbudi se traper — Džeroldovi su opet umešali svoje prste. Moramo što pre vašoj kući, doktore. Sačekajte me da stavim sedlo na konja.

Vranac je bio brzo zasedlan i na njega su se uspeli traper, a iza njegovih leđa doktor Preskot.

— Šta ja to radim? — zapita šerif očekujući da mu njegov prijatelj kaže ono što bi i želeo: da ostane kod kuće.

— Ostani kod kuće — dobaci mu ovaj kao da je čitao njegove misli, pa potera konja kasom niz ulicu prema onoj u kojoj se nalazila šerifova kancelarija. Samo što se u njoj pojaviše, na drugoj strani ugledaše ženu koja je žurila noseći nekakvu torbu u jednoj ruci.

— Pa to je moja Dajana — zgranu se stari lekar, a traper skrenu konja prema njoj.

— Dajana, zaboga, kuda si ti krenula? — zagrca lekar.

Ugledavši trapera na konju ispred svog muža, žena se od uzbuđenja uhvati šakom za grudi.

— A ona žena mi je rekla da ste vi, Tome, teško ranjeni i da mi Mervil poručuje da donesem njegovu lekarsku torbu — reče žena.

— Znate li šta ovo znači, Apači? — zavapi lekar. — Ona prokletnica nas je udaljila od kuće da bi ko zna šta učinila.

— Može da pokuša samo jedno: da ubije Kregmora i njegovog čuvara — odvrati traper, pa ostavljajući iznenađenu ženu natera vranca u galop.

U noći, u usnulom gradu, odjekivao je samo topot konjskih kopita. Na sreću, traper je već dobro poznavao put, te su za nekoliko minuta bili pred doktorovom kućom.

A tamo, na tremu ispred ulaznih vrata, sedela je pogurena nekakva prilika koja se držala za jednu stranu grudi i gotovo sastavila glavu sa kolenima.

— To je vojnik koji čuva Kregmora — stiže da kaže lekar pre nego što traper skoči s konja i pohita prema njemu.

Obradova se kad vojnik podiže glavu, pa pokuša čak i da ustane. Jednom rukom je još uvek držao dršku noža čije mu je sečivo bilo zabodeno između ključnih kostiju levog ramena.

— Kregmor? Kako je narednik? — upita traper pridržavajući ga jer je počeo da se klati.

— Dobro je, Apači — odgovori kaplar.— Samo sam ja ranjen i nikako ne mogu da izvučem ovaj prokleti nož.

Traper mu pritisnu jednu šaku na grudi potiskujući ga od sebe, a drugom obuhvati dršku noža i snažno ga povuče.

Vojnik jeknu od bola, ali nož izađe iz rane.

Sva trojica uđoše u Kregmorovu sobu i pripališe petrolejku.

Narednik je sedeo na krevetu držeći u jednoj ruci kolt. Na licu mu se ukaza osmeh kad ugleda trapera i lekara.

— Malo je trebalo — reče on — pa da ovog puta nastradam. Čvrsto sam spavao i da nije bilo kaplara Slitera sada bih sigurno bio mrtav. Mislite li, Apači, da je ta žena bila Džeroldova supruga Eleonora.

— U to sam ubeđen.

— Kakva zver-žena — promrmlja kaplar Sliter kome je lekar pomogao da skine bluzu i košulju da bi mu previo ranu. — Sreća moja što me je pogodila ovako visoko i što se nož zaglavio među kostima, jer kako sam bio iznenađen njenim napadom, ona bi uspela da me ubode još nekoliko puta.

— Kada se to desilo?

— Pre nešto više od pola sata — odvrati kaplar.

— Preda mnom se pojavila pre jednog sata — dodade lekar. — Čekala je, znači, u blizini da ja odmaknem i da bi takođe obmanula moju Dajanu, a zatim je ušla u kuću. Kad je ovakva kao žena, kakav bi to bio zlikovac da je muškarac!

— Doktore, pobrinite se o ranjenicima. Ja ću odjahati prema kući gospođe Flečer u kojoj stanuje Sandi Karlton, odnosno Gas Džerold. Nešto mi govori da će se ove noći tamo desiti ono što željno očekujem.

20.

EPILOG

Žena koja je ranila nožem kaplara Slitera, kao da je znala da je čeka opasnost pred kućom gospođe Flečer. Zato nije dojahala pred ulaz s lica kuće, već je zašla u uličicu na koju je izbijala bašta s voćnjakom i tamo sjahala.

Pogledala je na sve strane. Nije bilo ni žive duše, a u kućama koje su se nalazile nedaleko od ove nije bilo svetlosti. Prišla je ogradi, zadigla dugačku suknju i spretno je preskočila, a zatim pošla prema kući i jednom jedinom prozoru s te strane, koji je bio otvoren.

Mesečina joj je omogućila da pogleda u tu sobu. Na krevetu nedaleko od prozora, tako da je osobu koja je u njemu spavala mogla rukom da dotakne, ugledala je usnulu gospođu Flečer u njenoj noćnoj kapici koja joj je ostavljala otkriveno samo lice.

Već je rastvorila usne da bi je pozvala, pa je odustala. Pobojala se da će iznenađena i pričljiva žena tanušnog prodornog glasa narušiti tišinu noći do te mere da bi to moglo biti sumnjivo nekome koji bi se, eventualno, nalazio u blizini. A ona nije želela da ičim poremeti tu tišinu i da iko osim dobre, ali malo naivne gospođe Flečer sazna da je ona ove noći dolazila u njenu kuću.

Nije dugo oklevala. Baš kao što je spretno savladala ogradu, tako je savladala i tu prepreku što se nalazila pred njom u vidu prozora i našla se u sobi, a da se starica nije probudila. Ona se nije probudila ni onda dok je žena prolazila preko mestimično škripavog poda, otvarala vrata i ulazila u hodnik iz kog su jedna otvorena vrata vodila prema kuhinji, a druga, zatvorena, prema sobi u kojoj se verovatno nalazio onaj kog je želela što pre da vidi.

Otvorila je ta druga vrata i ugledala bivšeg šerifovog pomoćnika na krevetu kako spava. Prozor prema drveću i bokorima ruža bio je odškrinut, pa je najpre prišla i, pažljivo ga zatvorila i namakla zavesu.

Čovek je i dalje spavao.

Pritvorila je vrata prema hodniku i prišla krevetu. Njena mala šaka poklopila je ranjenikova usta, dok su njene usne istovremeno dotakle jedno njegovo uvo i prošaputale:

— Smiri se, Gase! Ja sam... Eli.

Čovek koji se najpre zakoprca, smiri se, ali se podboči na jedan lakat.

— Ti! — prošaputa. — Jesi li poludela? Zar ti nisam rekao da nikad ne dolaziš ovamo? Treba li još neko osim gospođe Flečer da zna da se poznajemo?

— Morala sam, Gase.

— Zašto si morala? Ono što si želela da mi kažeš, mogla si učiniti kao i do sada, pismom, dok sam u krevetu, a kasnije zakazati sastanak i doći na naše mesto. Jesi li likvidirala Kregmora?

— Nisam. Zato sam i došla. Ranila sam nekog vojnika koji se nalazio takođe u njegovoj sobi i taj me je video.

— Pa, šta? Neka te pronađu.

Žena je poćutala nekoliko trenutaka i rekla:

— Gase, mislim da bi trebalo da se izgubimo. Suviše je postalo vruće pod nogama. Taj prokleti Apači Tom njuška na sve strane i nešto će iščačkati, a onda će biti kasno.

— Ne lupetaj! Prelazio sam ja i pametnije od njega. U mene još niko ne sumnja, a tebe niko nije video do te mere lice da bi te prepoznao.

— Jeste onaj kauboj Fozdik.

— Taj je pre nekoliko dana napunio gaće i pobegao iz ovog kraja. Prema tome, bezbedna si kao i ja. Samo izbegavaj ovakve gluposti kakvu si načinila ove noći dolazeći ovamo.

*

Za to vreme Apači Tom je dojahao do kuće gospođe Flečer i pronašao Klerensa Dantrija koji je kunjao u svom zaklonu.

— Je li došla? — upitao ga je kad je on bunovno skočio sa zemlje ugledavši ga pred sobom.

— Ko?

— Ona zbog koje stražarite pred ovom kućom — ljutnu se traper. — I da je došla, vi je ne biste videli kad spavate.

— A ne! — pobuni se Dantri. — Za sve vreme sam bio budan. Samo sam ovog časa utonuo u polusan. Siguran sam da nije dolazila.

Traper je gledao prema kući. Ova je bila u mraku još gušćem jer je bila sa svih strana zaklonjena drvećem.

— Može li joj se prići sa druge strane? — zapita šerifovog pomoćnika.

— Tamo je jedna uličica na koju izbija ograda bašte.

— Ostanite ovde i dobro motrite na ulaz i prozore. Ja odoh na drugu stranu.

Odjahao je u tu drugu uličicu i iznenadio se kad je ugledao jednog belca vezanog za ogradu. Seti se tajanstvene žene koja se vozila u šarenim dvokolicama u koje je bio upregnut belac i srce mu zaigra od radosti. Ona se, znači, nalazila tog trenutka u kući pored Džerolda.

Sjaha, preskoči ogradu i baš kao i žena ranije, priđe otvorenom prozoru sobe u kojoj ugleda usnulu staricu. Zaobišao je kuću i našao se ispod prozora što je gledao prema bočnoj strani vrta. Osluškivao je.

Njegov izvanredni sluh ču šapat muškarca i žene koji su dolazili iz te sobe. Reči nije razumeo, a to i nije bilo toliko važno. Bitno je bilo saznanje da se Gas Džerold i njegova supruga Eleonora nalaze u tom času zajedno u istoj sobi i da ih treba iznenaditi dok su još tamo.

Vratio se ka otvorenom prozoru sobe u kojoj je spavala starica. Na prozorskom ramu je ugledao nekoliko vlati sveže trave i shvatio da je tuda prošla Eleonora Džerold i tako izmakla pogledu ne samo pomoćnika Dantrija, već i gospođe Flečer.

Kroz glavu mu prođe misao: zašto ne bi i sam postupio tako? Buditi staricu i objašnjavati joj o čemu se radi bilo bi rizično, jer bi ono dvoje u susednoj sobi mogli čuti njihov razgovor.

Zato opkorači prozorski ram svojim dugim nogama i bez ikakve muke se nađe u sobi. Pod njegovom težinom jedna daska nešto prodornije zaškripa i on se brzo zakloni iza

kreveta, jer se starica promeškolji i glasno zevnu, ali i odmah nastavi da spava.

Pre nego što priđe vratima uze petrolejku sa stola i iznese je. Na kuhinju nije obraćao pažnju, već priđe vratima sobe iz koje je sada čuo nešto razgovetniji šapat muškarca i žene.

Dva koraka desno od vrata zid se povijao ispod stepenica koje su vodile u jednu prostoriju na spratu. Da ga kresanje šibice neposredno pred vratima ne bi odalo, kao i svetlost koja bi mogla biti primećena iz sobe, on ode na tu stranu, pripali fitilj u petrolejki i tek tada ponovo priđe vratima.

Dugo nije oklevao. Prebaci petrolejku u levu ruku, a desnom izvuče kolt iz kubure. Udarcem noge otvori vrata i podižući lampu visoko iznad glave stupi sa uperenim koltom u sobu.

— Da se niste pomakli, Džerolde, i vi Eleonora! — zagrme tako glasno da to odjeknu u kući, pa i izvan nje.

Upozorenje nije ni bilo potrebno, jer su dvoje ljudi sedeli kao skamenjeni i zurili u cev kolta.

— Otvorite prozor! — naredi on ženi, koja se tek tada trže iz omamljenosti.

Bez reči je prišla, razmakla zavesu i otvorila prozor.

— Dantri! — pozva traper šerifovog pomoćnika.

Ovaj se odazva.

— Dođite ovamo! Gospođa Flečer će vam otključati vrata — dodade kad jednim okom primeti iza svojih leđa krhku staricu.

— Šta se ovde dešava? — upita starica treperavim glasom. — Kako ste, mladiću, ušli u moju kuću, a i vi, gospođice Džerold?

— Sve ću vam kasnije objasniti, gospođo — smiri je traper. — Ja sam, ako se sećate Apači Tom, pred vratima se nalazi šerifov pomoćnik, a ovo dvoje su okoreli zlikovci za kojima se traga još od 1865. godine.

Žena uplašeno ustuknu i bez reči ode da otključa vrata.

Iako je znao da je u bezizlaznoj situaciji, Gas Džerold pokuša da sazna bar ono što je traperu bilo poznato o njemu i njegovoj ženi:

— Ne znam — reče — šta znate o meni, ali vas upozoravam da su zli ljudi kadri da izmisle svašta da bi vas ocrnili.

— O vama i o vašoj supruzi znam sve ve[illegible]liko dana — odvrati traper u trenutku kad se u sobi nađoše starica i pomoćnik Dantri.

— Spomenuste i njegovu suprugu — ne dade mu gospođa Flečer da nastavi. — Koliko je meni poznato, on nije oženjen.

— Obmanuo vas je, gospođo. Ova žena je njegova supruga — pokaza na Eleonoru.

— A meni su rekli da je ona njegova sestra od tetke — uzvrati prenerađena starica.

Traper nastavi tamo gde je bio stao:

— Kao što rekoh, sve mi je poznato o vama i o vašoj supruzi. Znam da ste u vreme građanskog rata, godine 1862, sa svojom četom izvršili masakr u gradiću Njuton i na okolnim rančevima i farmama, ne štedeći pri tom ni decu, ni žene, ni starce. Imali ste čin poručnika i zvali ste se Gas Džerold. Poznato mi je da vas opšta amnestija nije zahvatila i da ste se našli na spisku malobrojnih ratnih zločinaca za kojima se tragalo. Godine 1865, po završenom ratu, jedinica kapetana Hektora Tolivera uspela je da otkrije vas i jednog višeg južnjačkog oficira. Osuđeni ste na smrt streljanjem, ali ste vi, dok vas je po izricanju kazne sprovodio iz sudnice ka zatvoru kaplar Rodžer Kregmor, danas narednik, uspeli da pobegnete. Tada vas je posetila vaša supruga i ostali u sećanju, i kapetanu Toliveru i kaplaru Kregmoru. Shvatili ste da će vas kad-tad uhvatiti, pa ste se sa ženom doselili u Ostin, najveći grad Teksasa i iznajmili stanove na raznim krajevima grada. Promenili ste

ime, nazvali se Sandi Karlton i uspeli da se zaposlite kao šerifov pomoćnik. Je li sve tačno dovde? — upitao ga je

Džerold je ćutao, te je traper nastavio:

— Niste ni slutili da će se u ovom gradu naći nekoliko osoba koje su vas dobro zapamtile po zločinima koje ste počinili njihovim porodicama: bili su to Olivija Higins, udata Petlend, njen brat, težak ratni invalid zahvaljujući vama, Ernest, farmerka Glorija Lendis, zatim nekadašnji kapetan, a sada major i zapovednik tvrđave Fort Barnet-Hektor Toliver i nekadašnji kaplar, a sada narednik Rodžer Kregmor. Neke ste vi prepoznali, a neki vas. Za neke ste samo čuli. Bilo je to dovoljno da radi sigurnosti vaše i vaše supruge otpočnete sa ubijanjem tih osoba. Najpre ste ubili Oliviju Petlend zatim ste poslali suprugu te je ona ubila Ernesta Higinsa. Pošto ste iz zasede pucali na mene i šerifa i promašili nas, ubili ste majora Tolivera kad se našao u Ostinu, a njegovog narednika teško ranili i ostavili smatrajući da je mrtav. Kad ste čuli da nije mrtav, pokušali ste da ga likvidirate, ali ste naišli na Trolopa koji je stražario kraj kuće doktora Preskota, te ste i njega ubili. I na kraju ste ubili Gloriju Lendis i Meksikanca Ramona Negrasa. Da dodam samo još to da vaša supruga noćas nije uspela po vašem nalogu da dokrajči narednika Kregmora, jer je naletela na kaplara Slitera koji već nekoliko dana čuva ranjenika, što vi niste znali. To je, Gase Džerolde, ono što ste uz pomoć svoje supruge počinili u Ostinu i što nam je poznato. A to je sa onim što ste počinili u vreme rata dovoljno da se i vi, i vaša supruga uskoro zaklatite na vešalima.

Kod ovih poslednjih reči, Džerold je kriknuo iz sveg glasa, izokrenuo se baš na ranjenu nogu i sunuo rukom ispod jastuka. Ruka se već pomaljala s koltom, kada ga je traperova pesnica pogodila posred temena i ošamutila.

— Odmah da ste se izgubili iz moje kuće! — povikala je razljućena starica gledajući u Džerolda — i da vas više nikad nisam videla, razbojniče.

— Nećete ga više nikad ni videti, gospođo — odvrati traper — jer ćemo, i njega, i njegovu suprugu ovog časa odvesti u zatvor... Dantri, molim vas, vežite ih dobro — obrati se šerifovom pomoćniku, koji se odmah prihvati posla.

Sledećeg dana, Apači Tom, šerif Flint, njegov pomoćnik Dantri i doktor Preskot našli su se na zakusci koju je priredio gradonačelnik presrećan što su se počinioci nekoliko ubistava i ranjavanja nalazili iza brave samo na mesec dana pre novih izbora za gradske funkcionere.

Posle čitave bujice reči zahvalnosti upućene traperu, gradonačelnik je upitao šerifa:

— Znam da postoji jedna lepa pesmica o našem slavnom prijatelju. Melodiju znam, ali se reči ne sećam. Znate li ih možda vi?

— Ja znam reči, ali ne znam da pevam — odvrati ovaj i izrecitova:

»Preko prerije jezdi Tom Lin
Baš kao mesec na putu svom.
Teksasom jaše teksaški sin
Koga još zovu Apači Tom.
Teksaški sin,
Hrabri Tom Lin...«

(Kraj)

НЕВЕН

Број 297 24. април 1987. Цена 70 динара

- СА ЗАДРУГОМ БРЖЕ РАСТЕМО
- КВИЗ ЗНАЊА
- ДИСКО НЕВЕН

eliksir

REVIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira" o najaktuelnijim zdravstvenim problemima savremenog čoveka

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

eliksir

REVIJA ZA POPULARNU MEDICINU

U SLEDEĆEM BROJU

A. HERISON

KRAJ HAROLDA DŽEKSONA

Nešto je prasnulo. Dimni oblačić dizao se iznad šipražja. Jedan jahač zaječa i pade na rog sedla. Tada zapraštaše puške. Puščana zrna zviždala su s obe strane kanjona. Konji i mazge se skupiše u gomilu i popadoše na kamenito tle. Jahači su padali i besomučno svojim puškama pucali nasumice na crvene bleskove koji su se videli i levo i desno.

JUGOBANKA

JUGOBANKA

BUDITE DA SE DOGOVORIMO